

**AMNESTY INTERNATIONAL
AFDELING NEDERLAND
JAARVERSLAG 2012**

AMNESTY INTERNATIONAL

AFDELING NEDERLAND

JAARVERSLAG 2012

INHOUD

DEEL I

ONS WERK

HOOFDSTUK 1	
ONZE WERKWIJZE	06

HOOFDSTUK 2	
ONZE KEUZES	07
2.1 Werkterreinen 2010-2016	07
2.2 Prioriteiten 2012	08
2.3 Reflectie op de keuzes	08
2.4 Vooruitblik naar 2013	09

DEEL II

PRIORITEITEN

HOOFDSTUK 3	
MIDDEN-OOSTEN EN NOORD-AFRIKA	11

HOOFDSTUK 4	
BEDRIJVEN EN MENSENRECHTEN	14

HOOFDSTUK 5	
MENSENRECHTEN IN NEDERLAND	17

HOOFDSTUK 6	
MIGRATIE	18

HOOFDSTUK 7	
VERSTERKING MENSENRECHTENBEWEGING IN AFRIKA	20

HOOFDSTUK 8	
ONRECHTMATIGE HUISUITZETTINGEN	23

HOOFDSTUK 9	
WAPENHANDELVERDRAG	26

HOOFDSTUK 10	
4WEEKSFORFREEDOM	29

HOOFDSTUK 11	
OVERIGE ACTIES	32

DEEL III

ONZE MENSEN

HOOFDSTUK 12	
ONZE ACHTERBAN	38
12.1 Tijdgevers	39
12.2 Geldgevers	40

HOOFDSTUK 13	
MEDEWERKERS	42

HOOFDSTUK 14	
BESTUUR, LEDENRAAD EN DIRECTIE	45
14.1 Bestuur	45
14.2 Ledenraad	47
14.3 Directie en MT	48
14.4 Verantwoordingsverklaring	48

HOOFDSTUK 15	
SAMENWERKINGS-PARTNERS	51

HOOFDSTUK 16	
COMMUNICATIE	53
16.1 Amnesty in de media	53
16.2 Publiekscommunicatie	54

DEEL IV

OVER AMNESTY

HOOFDSTUK 17	
INTERNATIONALE ORGANISATIE	57

HOOFDSTUK 18	
AMNESTY NEDERLAND	59

HOOFDSTUK 19	
MVO-BELEID	61

HOOFDSTUK 20	
RISICOBEBEERSING	62

DEEL V

FINANCIEEL VERSLAG

HOOFDSTUK 21	
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	65

21.1 Inleiding	65
21.2 Algemeen beeld	65
21.3 Inkomsten	65
21.4 Bestedingen	68
21.5 Kengetallen	70
21.6 Financieel beheer	71
21.7 Financiële vooruitblik naar 2013	72

HOOFDSTUK 22	
VERKORTE JAARREKENING	73

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

DEEL I

ONS WERK

HOOFDSTUK 1

ONZE WERKWIJZE

Amnesty International probeert door de inzet van verschillende werkwijzen en activiteiten de mensenrechten overal te bevorderen.

Onderzoek

Aan de basis van ons werk staat goede, betrouwbare informatie. Amnesty-onderzoekers verzamelen – aangestuurd vanuit ons hoofdkantoor in Londen - over de hele wereld gegevens over mensenrechtenschendingen. Zij interviewen slachtoffers, wonen rechtszaken bij, praten met advocaten, artsen en mensenrechtenverdedigers en ontmoeten regeringsvertegenwoordigers. Hun onderzoeksgegevens vormen de basis voor Amnesty-rapporten en andere publicaties, en voor acties.

Acties

Amnesty voert actie om mensenrechtenschendingen te voorkomen en beëindigen. Wereldwijd mobiliseren we hiervoor zoveel mogelijk mensen. Massale actie werkt: autoriteiten en bedrijven die weten dat de wereld over hun schouder meekijkt, zijn eerder geneigd zich aan de regels te houden. We gebruiken acties ook om mensenrechtenverdedigers te ondersteunen.

Lobby

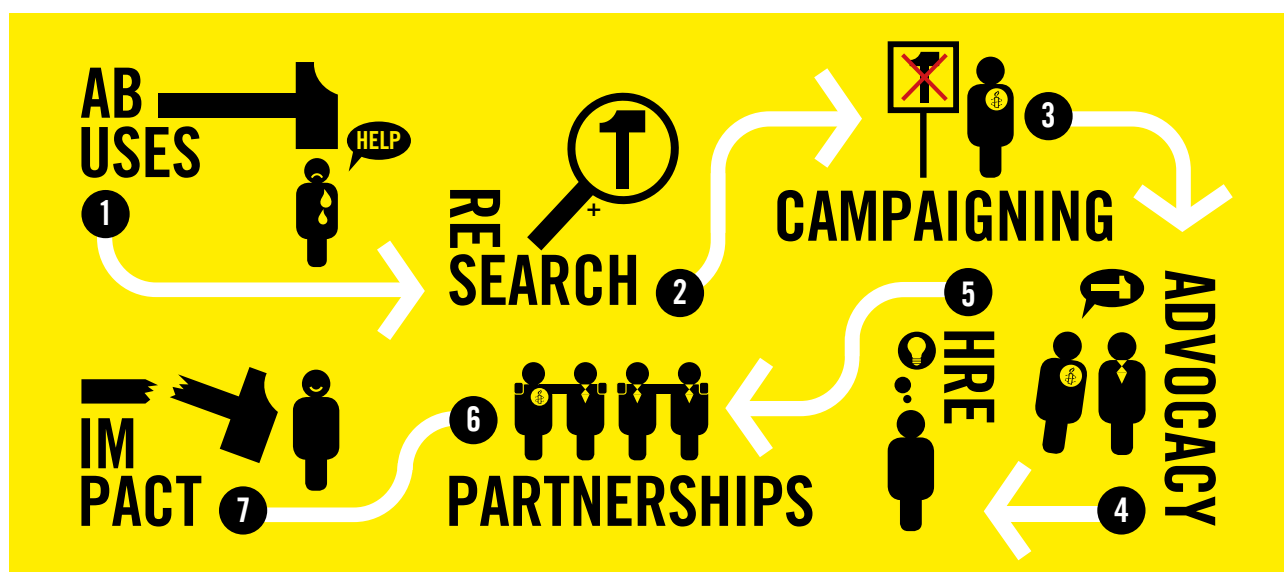
Nationale Amnesty-afdelingen proberen via lobby bij hun regeringen de mensenrechten een prominente rol te geven in het binnen- en buitenlands beleid. Wij lobbyen ook bij bedrijven die verantwoordelijk zijn voor schendingen. Daarnaast vragen we andere regeringen en organisaties als de Europese Unie en de Verenigde Naties om druk uit te oefenen.

Bewustwording

Over de hele wereld maakt Amnesty mensen bewust van de inhoud van de mensenrechten en van hun belang. In Nederland geven we voorlichting via grote publieksacties en verzorgen we lessen op scholen. Onrecht brengen we via de media en publieksacties onder de aandacht van het Nederlands publiek.

Samenwerking

Amnesty Nederland werkt samen met andere nationale Amnesty-afdelingen en met andere organisaties die op ons werkterrein werken, als dat ons helpt bij het bereiken van onze doelstellingen. We streven naar een sterke wereldwijde mensenrechtenbeweging om de mensenrechtensituatie in de wereld te verbeteren.

HOOFDSTUK 2

ONZE KEUZES

Amnesty Nederland maakt deel uit van de wereldwijde Amnesty-beweging. Eensgezinde en gecoördineerde samenwerking tussen de verschillende nationale afdelingen is voor Amnesty International van essentieel belang. Daarom heeft Amnesty een internationaal beleidsplan: het *Integrated Strategic Plan* (ISP). Het huidige ISP beslaat de periode 2010-2016. In dit plan zijn de prioriteiten van Amnesty International geformuleerd op basis van een analyse van de belangrijkste tendensen in de wereldwijde mensenrechtensituatie. Op basis van het ISP is voor de jaren 2012-2013 de *Global Priority Statement* (GPS) vastgesteld. Amnesty Nederland destilleerde daaruit de hoofdpunten voor 2012. Daarbij hielden we ook rekening met onze eigen landenkeuze voor 2012-2013.

2.1 Werkterreinen 2010-2016

Op basis van het ISP legde Amnesty Nederland haar strategische keuzes voor de komende jaren vast in de nota *Agenda '10-'16*.

Ons werk voor mensenrechtenverdedigers zal in alle activiteiten een prioriteit blijven, met meer nadruk op werk met die verdedigers. De mensenrechtenverdedigers zijn op al onze werkterreinen de mensen die ter plekke het verschil maken, en die alle mogelijke aandacht en bescherming nodig hebben.

We hebben, in overeenstemming met het ISP, vier werkterreinen:

1 De bescherming tegen politiek geweld en vervolging

Geweld door staten en niet-staatelijke actoren – zoals gewapende groeperingen – heeft een vernietigende invloed op de mensenrechten. De wedloop om natuurlijke hulpbronnen, de proliferatie van wapens en het verzwakken van staten intensiveren wereldwijde conflicten. Gewone burgers zijn opzettelijk doelwit in oorlogen. Geweld op basis van geslacht blijft een van de meest wijdverbreide schendingen van de mensenrechten: in veel oorlogen wordt verkrachting ingezet als oorlogswapen.

Amnesty Nederland blijft actief werken voor bescherming tegen willekeurige gevangenschap, oneerlijke processen, martelen, verdwijningen, buitengerechtelijke executies, politiegeweld, schendingen van de mensenrechten van vrouwen en geweld van gewapende groepen. In overeenstemming met internationale besluitvorming geven we de doodstraf bijzondere aandacht.

We zetten ons in voor berechting van degenen die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen; daartoe zetten we in 2012 in Den Haag het *Centre for International Justice* op, dat zich bezighoudt met de internationale berechting in die stad.

2 De vrijheid van meningsuiting en non-discriminatie

Uit bezorgdheid om de economie, migratie, de culturele identiteit of de nationale veiligheid onderdrukken veel regeringen legitieme vormen van oppositie. Zij beperken het recht op informatie, vrije meningsuiting, vereniging en vergadering. Nieuwe informatietechnologieën bieden burgers meer mogelijkheden om van deze rechten

gebruik te maken, maar tegelijkertijd gebruiken regeringen ze – soms met medewerking van bedrijven – om privacy te schenden, censuur toe te passen en toezicht te verscherpen. Xenofobie, racisme en andere vormen van discriminatie nemen onder deze omstandigheden toe. Mensenrechtenverdedigers die zich ertegen verzetten, worden aangevallen en zwartgemaakt.

Het politiek en maatschappelijk klimaat staat in Nederland en daarbuiten onder druk door kwesties van vrijheid van meningsuiting, godsdienstvrijheid, discriminatie en privacy. Amnesty Nederland wil van 2010 tot en met 2016 bijdragen aan duidelijkheid over wat de inhoud en beperkingen van die vrijheden zijn. Daarnaast nemen we deel aan acties voor de mensenrechten van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders in en buiten Europa, met (omdat onze toegevoegde waarde daar groter is) voorrang voor internationale activiteiten boven Nederlandse.

3 De mensenrechten van migranten en vluchtelingen

Een groeiende groep migranten en vluchtelingen wordt door geen enkel land erkend of beschermd; noch door het land waar ze vandaan komen, noch door het land waarin ze verblijven. Zij worden uitgebuit door werkgevers, behandeld als criminelen door staten en soms teruggestuurd naar landen waar ze het slachtoffer dreigen te worden van grove mensenrechtenschendingen. Omdat velen geen legale verblijfsstatus hebben, hebben ze vaak geen toegang tot het rechtssysteem. Met het toenemen van gewapende conflicten, armoede, onzekerheid en milieucrisis, neemt ook het aantal mensen dat binnen landen en over grenzen migreert toe. In reactie hierop gaan staten over tot steeds hardere restrictieve maatregelen, vaak met aanzienlijke publieke steun.

Amnesty Nederland zal van 2010 tot en met 2016 binnen het werk voor mensenrechten van migranten en vluchtelingen speciale aandacht geven aan vreemdelingendetentie en mensenrechten van 'illegalen' in Nederland. Uitbuiting en onmenselijke omstandigheden van migranten waar ook ter wereld krijgen aandacht in onder meer ons werk met bedrijven.

4 Werken voor economische, sociale en culturele rechten

Mensen die in armoede leven hebben te maken met gebrek, uitsluiting, onzekerheid en het feit dat er niet naar hen geluisterd wordt. Het gevolg is een vicieuze cirkel van machteloosheid en armoede die moet worden tegengegaan met behulp van de mensenrechten. Amnesty International werkt hieraan op internationaal niveau en, vooral in arme landen, op lokaal en nationaal niveau.

Amnesty Nederland zal van 2010 tot en met 2016 laten zien dat waarborgen voor mensenrechten onmisbaar zijn in het werk tegen armoede en ontbering. We zetten ons in voor onder meer Nederlandse ratificatie van het Facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag voor Economische, Sociale en Culturele Rechten, het opnemen van mensenrechten in de Millenniumdoelen

na 2015, het versterken van de aansprakelijkheid van bedrijven en de bescherming tegen willekeurige huisuitzetting in sloppenwijken.

2.2 Prioriteiten 2012

Internationale hoofdpunten 2012-2013

In Amnesty's *Global Priority Statement* (GPS) zijn de vier werkerreinen uit het ISP concreter uitgewerkt voor de kortere termijn. De prioriteiten die erin staan zijn voor alle nationale afdelingen en het Internationaal Secretariaat uitgangspunt voor het werk van 2012 en 2013.

De drie inhoudelijke hoofdpunten van het GPS waren:

- Crisis en transitie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika
- Campagne voor een wapenhandelsverdrag
- Beëindiging gedwongen huisuitzettingen

Nederlandse hoofdpunten 2012

Amnesty Nederland maakte op grond van het GPS voor 2012 een jaarplan op hoofdpunten.

Hoofdpunten jaarplan 2012:

1. Midden-Oosten en Noord-Afrika (zie hoofdstuk 3)
2. Bedrijven en mensenrechten (zie hoofdstuk 4)
3. Mensenrechten in Nederland (zie hoofdstuk 5)
4. Migratie (zie hoofdstuk 6)
5. Mensenrechtenbeweging in Afrika (zie hoofdstuk 7)
6. Individuen die gevaar lopen (zie hoofdstuk 10)
7. Gedwongen huisuitzettingen (zie hoofdstuk 8)
8. Internationaal wapenhandelsverdrag (zie hoofdstuk 9)

Landenkeuze Amnesty Nederland

Amnesty International is het aan haar oorsprong en missie verplicht alle landen waar mensenrechten in het geding zijn te bestrijken. Dat gebeurt onder meer door uitgave van het *Jaarboek*, door onderzoek in en rapportage uit een zeer groot aantal landen, en door een stroom van rapporten, berichten, oproepen tot actie en dossiers vanuit vooral het Internationaal Secretariaat.

Voor afzonderlijke nationale Amnesty-afdelingen, zoals Amnesty Nederland, is de wereld te groot om zich op alle landen te richten. In Nederland hebben we in 2012 daarom keuzes gemaakt. Dat deden we aan de hand van een lijst van ijkpunten waaronder: ernst van de schendingen, relevantie voor Nederland, regionale betekenis en beschikbare kennis en ervaring. Per werelddeel hebben we twee landen geselecteerd waarvoor we veel werk verrichten, en vier waarvoor we ons ook inspannen, maar minder intensief. Met andere landen zullen wij ons vanuit Nederland niet meer bezighouden, behalve in het geval van bliksemacties en crisissituaties. Elke twee jaar bekijken we of bijstelling van de prioriteitslanden nodig is.

De prioriteitslanden in 2012:

Afrika: Democratische Republiek Congo, Nigeria, Zimbabwe, Kenia, Sudan, Zuid-Sudan, Ghana en Zuid-Afrika.

Midden-Oosten en Noord-Afrika: Egypte, Tunesië, Libië, Syrië en Saudi-Arabië, Israël en de Bezette Gebieden.

Noord-, Midden- en Zuid-Amerika: Verenigde Staten, Colombia, Mexico, Brazilië, Peru en Guatemala.

Europa: Turkije en Rusland, de Europese Unie (discriminatie en migratie), Bosnië, Servië/Kosovo, Wit-Rusland en Oekraïne.

Azië: China en Indonesië, India, Filipijnen en Myanmar (Birma).

2.3 Reflectie op de keuzes

Het maken van de juiste keuzes is een leerproces, een permanente zoektocht naar het juiste evenwicht. Uiteindelijk zijn we tevreden over onze keuzes in 2012: de hoofdpunten besloegen een breed spectrum van ons werkterrein en van de wereld, waren actueel en we bereikten er mensenrechtenimpact en zichtbaarheid mee. Daartoe moesten we gedurende het jaar wel onze focus bijstellen.

Zo bleek dat we in de Democratische Republiek Congo niet het werk konden verzetten dat we hadden gepland. Het plan om in een coalitie met lokale organisaties campagne te voeren rondom de verkiezingen kwam niet van de grond. We besloten de middelen die we voor dit hoofdpunt hadden gereserveerd in te zetten voor een ander onderwerp: individuele gewetensgevangenen, voor wie we de campagne '4weeksforfreedom' opzetten. Dit was een verstandig besluit, maar we hadden het wellicht eerder moeten nemen. Om tot snellere besluitvorming te komen, is in 2013 voor elk hoofdpunt één lid van ons managementteam als opdrachtgever aangesteld, waar in 2012 nog een groep leidinggevenden opdrachtgever was. Deze opdrachtgever kijkt vanaf de zijlijn mee bij het uitvoeren van het hoofdpunt en stuurt het project in een vroeg stadium bij wanneer het onderwerp te veel dreigt te versmallen, of de resultaten of de zichtbaarheid tegenvallen.

Steeds vaker sluiten onze hoofdpunten aan op hoofdpunten uit het jaar daarvoor. Het bereiken van impact is vaak een zaak van lange adem, en vereist daarom continue en gerichte druk. Gedurende het werken aan een hoofdpunt verfijnen we vaak onze aanpak. Achteraf gezien hadden we de focus op vrijheid van meningsuiting in China, in 2011 nog een campagne, wellicht in 2012 moeten voortzetten. Bij het bepalen van de nieuwe hoofdpunten voor 2013 hebben we direct besloten gedurende meerdere jaren te werken aan vrijheid van meningsuiting in Rusland.

We voelen steeds beter aan hoe breed een hoofdpunt moet zijn om impact op de naleving van de mensenrechten te hebben. In 2012

was een aantal van onze hoofdpunten nog te breed geformuleerd. Gedurende het jaar brachten we meer focus aan binnen deze onderwerpen. Zo bevatte 'Mensenrechten in Nederland' in 2012 nog veel doelstellingen, terwijl we ons in 2013 beperken tot voorlichting en educatie over mensenrechten. Binnen 'Bedrijven en mensenrechten' richtten we ons op verschillende onderwerpen, in 2013 beperken we ons tot de Eerlijke Verzekeringswijzer.

Zie voor een evaluatie van de afzonderlijke hoofdpunten de betreffende hoofdstukken in deel II, Prioriteiten.

2.4 Vooruitblik naar 2013

Amnesty Nederland heeft voor 2013 zeven prioriteiten vastgesteld, die noemen we onze hoofdpunten. We lieten ons daarbij leiden door factoren binnen en buiten Amnesty.

Amnesty Nederland zal ook in 2013 aansluiten bij het internationale Amnesty-beleid, zoals dat is vastgelegd in het *Integrated Strategic Plan 2010 - 2016*, en voor de kortere termijn in het *Global Priority Statement* en *European Priority Statement*.

Hoofdpunten 2013

a. Mensenrechten in het Midden-Oosten en Noord-Afrika

De ontwikkelingen in de Arabische wereld zijn nog altijd zo urgent en explosief, dat wij er intensief aandacht aan blijven besteden. Amnesty richt zich met name op Syrië, Egypte en Saudi-Arabië. We steunen Syrische voorvechters van de mensenrechten, dringen aan op hervormingen in Egypte en vragen om politieke druk vanuit Nederland en de Europese Unie op handelspartner Saudi-Arabië.

b. Onrechtmatige huisuitzettingen

Voor al in sloppenwijken over de hele wereld worden jaarlijks honderdduizenden mensen onrechtmatig uit hun huis gezet. Amnesty voert actie voor afdoende compensatie, adequate alternatieve huisvesting en inspraak door de bewoners. Met lokale organisaties in Brazilië, Kenia, Nigeria en China werken we aan implementatie van wetten en maatregelen die onrechtvaardige huisuitzettingen moeten voorkomen.

c. Vrijheid van meningsuiting in Rusland

De vrijheid van meningsuiting in Rusland staat steeds sterker en openlijker onder druk. Met structurele samenwerking ondersteunen wij Russische mensenrechtenorganisaties en risicogroepen als journalisten, kunstenaars en homoactivisten. Zodat zij in meer vrijheid en veiligheid kunnen opkomen voor hun rechten.

d. Eerlijke Verzekeringswijzer

Nederlandse verzekeringsmaatschappijen kunnen bijdragen aan een rechtvaardiger wereld door alleen te investeren in maatschappelijk verantwoorde projecten. Amnesty toetst in 2013 het beleid van de maatschappijen aan, onder meer, de mensenrechten en

introduceert de Eerlijke Verzekeringswijzer. Op deze website kunnen consumenten het MVO-beleid van de belangrijkste verzekeringsmaatschappijen vergelijken, en druk op ze uitoefenen.

e. Versterking van de mensenrechtenbeweging in Afrika

Wij investeren in een versterking van de mensenrechtenbeweging in Afrika, zowel inhoudelijk en organisatorisch als financieel. De mensenrechtensituatie is in grote delen van Afrika nog altijd erbarmelijk. De afgelopen decennia is de mensenrechtenbeweging in Afrika sterk gegroeid. Amnesty wil een toegevoegde waarde bieden door de vele losse initiatieven en organisaties te steunen en samen te brengen.

f. Voorlichting en educatie

In Nederland staat de vanzelfsprekendheid van mensenrechten onder druk. Amnesty is gestart met een meerjarig programma van voorlichting en educatie over mensenrechten. Amnesty gaat daartoe samenwerking aan met gemeenten, scholen, universiteiten en andere instellingen.

g. Vreemdelingendetentie

Nederland sluit jaarlijks duizenden vreemdelingen op – niet omdat ze een strafbaar feit hebben gepleegd maar omdat ze wachten op uitzetting of op de behandeling van hun asielerzoek. Sinds Amnesty het thema in 2008 op de agenda zette, is het draagvlak voor een oplossing sterk toegenomen. In 2013 willen we met intensieve lobby, onderzoek en actie de politiek bewegen tot een serieuze aanpak van deze grove misstand.

Regulier werk

Uiteraard gaan we daarnaast door met de honderden jaarlijkse acties voor individuele slachtoffers van mensenrechtenschendingen, zullen we actuele ontwikkelingen op mensenrechtengebied nauwgezet volgen en zullen we zo nodig reageren met actie, lobby of het zoeken van de publiciteit.

DEEL II

PRIORITEITEN

HOOFDSTUK 3

MIDDEN-OOSTEN EN

NOORD-AFRIKA

© Matic Zeman / Denotix

Demonstratie in Cairo, Egypte op 27 november 2012 tegen het feit dat president Morsi zijn macht uitbreidde.

Het probleem

Met de revoluties in Tunesië en Egypte als voorbeeld kwamen in 2011 mensen in de hele regio in opstand tegen hun machthebbers. Zij eisten hun rechten op. Hierdoor ontstond een onzekere en soms extreem gewelddadige situatie, die op termijn mogelijk kansen biedt voor verbeteringen op het gebied van de mensenrechten. In 2012 bleek de 'Arabische Lente' en de overheidsreacties daarop in veel landen te ontaarden in geweld, onderdrukking en schendingen van de mensenrechten.

Wat er moet gebeuren

Amnesty International speelt in op de mogelijkheden voor verbetering van de mensenrechten. We zien toe op gerechtigheid voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen van voor, tijdens en na de Arabische Lente. Ook zien we erop toe dat de hervormingen die worden ingezet voldoen aan mensenrechtencriteria. Dit doen we zo veel mogelijk in samenwerking met lokale organisaties.

Doelstellingen

Amnesty wilde in 2012:

- de rol van waakhond vervullen in landen in crisis, met actie, lobby en media-aandacht;
- bijdragen aan de implementatie van Amnesty's *Human Rights Agendas for Change* voor Egypte, Libië, Tunesië en Jemen door lobby, ondersteuning van lokale organisaties en activering van een breed publiek in Nederland;
- bijdragen aan de bescherming van hervormers en van de vrijheid van meningsuiting, vergadering en vereniging in Syrië, Saudi-Arabië en Bahrein.

Activiteiten Amnesty Nederland

Amnesty Nederland brengt alle onderzoeksrapporten over mensenrechtenschendingen onder de aandacht van de ambassades van de betreffende landen in Nederland. In 2012 spraken we meermaals met de Egyptische ambassadeur in Nederland. We hadden ook gesprekken met de Nederlandse ambassadeurs in Egypte, Saudi-Arabië en Libië.

Amnesty Nederland zorgde er in 2012 voor dat de Nederlandse pers op de hoogte was van de mensenrechtensituatie in de Arabische regio. Onze persberichten over met name onderzoeksresultaten over landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika leverden veel aandacht op in de Nederlandse media. Ook namen onze medewerkers veelvuldig deel aan debatten over de regio.

Syrië

Terwijl de situatie in Syrië steeds verder verslechterde, drong Amnesty aan op doorverwijzing van de situatie in Syrië naar het Internationaal Strafhof, op bevrozing van de tegoeden van president Assad en zijn naaste medewerkers en op een wapenembargo. We richtten onze acties vooral op Rusland, dat keer op keer een veto bleef uitspreken over VN-resoluties en wapens bleef leveren aan de Syrische autoriteiten.

In juni trokken we met zo'n 150 demonstranten naar de Russische ambassade in Den Haag voor een gesprek in aanwezigheid van Kamerleden met de plaatsvervangend ambassadeur over ons nieuwe Syrië-rapport *Deadly Reprisals*. Met een gelijktijdige advertentie-campagne in *Metro*, op websites en op NS-stations bereikten we een groot publiek. Onze zorgen zijn door de ambassade aan de autoriteiten in Moskou overgebracht.

We verzamelden in Nederland respectievelijk 12.764 (199.000 wereldwijd) en ruim 40.000 handtekeningen onder twee petities aan de Russische president Poetin. We verzamelden die onder meer op verschillende festivals.

Ook voerden we faxacties voor Syrische individuen, omdat post versturen naar Syrië niet mogelijk is.

We haalden de banden aan met de Syrische diaspora in Nederland, omdat zij via hun contacten nu en in de toekomst wellicht een bijdrage kunnen leveren aan hervormingen in Syrië. In 2013 zullen we mensenrechtentrainingen voor hen verzorgen.

Saudi-Arabië

Op 8 maart, Internationale Vrouwendag, mobiliseerden we steun voor het Saudische burgerinitiatief Women2Drive, dat strijdt voor gelijke rechten voor vrouwen, te beginnen met het recht op autorijden. We stuurden 3.000 foto's en ruim 2.800 solidariteitskaarten naar het burgerinitiatief. We stuurden ze ook naar de Saudische ambassadeur in Den Haag, waarop helaas geen reactie volgde.

Eveneens in maart voerden we een handtekeningactie voor de onmiddellijke vrijlating van Khaled al-Johani, de enige demonstrant die op de Saudische 'Dag van de Woede' (11 maart 2011) de plaats van een demonstratie wist te bereiken en prompt werd gearresteerd. Begin augustus kwam hij vrij.

Tweemaal richtten we een twitteractie aan de Nederlandse ambassadeur in Saudi-Arabië. We verzochten hem hoorzittingen in de rechtszaken van twee belangrijke Saudische mensenrechtenverdedigers bij te wonen. De ambassade nam contact op met de mensenrechtenverdedigers, maar woonde de hoorzittingen niet bij. Daarna voerden we een gesprek met de ambassadeur, die aangaf open te staan voor onze suggestie om mensenrechten centraler te stellen in zijn relatie met de Saudische autoriteiten.

Egypte

Er waren het hele jaar door diverse acties voor verbetering van de mensenrechtensituatie in Egypte. In het begin van het jaar voerden we actie voor de vrijlating van verschillende burgers die werden veroordeeld voor militaire rechtbanken, onder wie Maikel Nabil Sanad en Amr Al Beheiry. In mei overhandigden we bijna 100.000 handtekeningen onder de petitie 'Stop de noodtoestand in Egypte' aan de Egyptische ambassadeur. Dit leidde tot meer en directere communicatie met de Egyptische ambassade.

In oktober bracht ons Internationaal Secretariaat twee rapporten uit over het geweld door leger en politie in Egypte, op basis waarvan wij ook in 2013 nog zullen werken. We startten de petitie 'Egypte, herstel de rechtsstaat'. Diezelfde maand spraken we met medewerkers van het ministerie van Buitenlandse Zaken voorafgaande aan het bezoek van minister Rosenthal aan Egypte over de mensenrechtensituatie in het land. In dat gesprek wezen we met name op de voortdurende straffeloosheid van politie en leger.

In december plaatsten we een week lang elke dag in de Egyptische krant *Daily News Egypt* een ander verhaal over een slachtoffer van geweld door leger en politie tijdens vreedzame demonstraties een jaar eerder. Daarbij plaatsten we elke dag een nieuwe aanbeveling uit onze rapporten over geweld door politie en leger.

Resultaten

Bescherming hervormers en vrijheden

Een aantal individuen voor wie we actievoerden kwam vrij, onder wie de Saudische demonstrant Khaled al-Johani, de Egyptische blogger Maikel Nabil en de Egyptische demonstranten Amr Al Beheiry, George Ramzi Nakhla en Mahmoud Mohamed Amin. Uit onze contacten met de regio bleek dat organisaties, slachtoffers en mensenrechtenverdedigers zich enorm gesteund voelden door onze acties. Zo liet de broer van de Egyptenaar Maikel Nabil ons weten: 'Onder andere Amnesty International heeft een hele grote rol gespeeld bij de vrijlating van mijn broer. Ze hebben zijn verhaal van begin tot eind gevolgd en druk uitgeoefend zodat hij eerder vrijgelaten zou worden. Daar ben ik dankbaar voor.'

De samenwerking met *Daily News Egypt* zorgde voor zichtbaarheid van onze standpunten in Egypte.

Waakhond

De lobby in eigen land verliep succesvol: Kamerleden stelden tijdens Tweede Kamerdebatten vaak de vragen die wij hen voorstelden en onderwerpen die wij voordroegen voor de bijeenkomsten van de Raad van Buitenlandse Zaken werden enkele malen toegevoegd aan de agenda. Daarnaast gebruikten Kamerleden vaak Amnesty-publicaties ter onderbouwing van hun argumenten of vragen aan de minister.

We bereikten meer en directere communicatie met de Egyptische ambassade. Zo stuurden we berichten per e-mail in plaats van per formele brief en waren we in januari 2013 direct welkom toen we op zeer korte termijn een bezoek aanvroegen in verband met een urgente individuele zaak. Ook op de Russische ambassade hadden we in juni een goed gesprek: de plaatsvervangend ambassadeur gaf aan voor een allesomvattend wapenembargo voor Syrië te zijn mits dit ook geldt voor de oppositie.

Hoewel er in 2012 minder aandacht was voor de Arabische Lente, waren we boven verwachting zichtbaar in de Nederlandse media.

(Nog) niet bereikt

Het bloedvergieten in Syrië wordt almaar erger. De internationale gemeenschap heeft, ondanks het feit dat hiervoor alle aanleiding was, de situatie niet doorverwezen naar het Internationaal Strafhof. Rusland kondigde in juli weliswaar aan geen nieuwe wapendeals met de Syrische autoriteiten af te sluiten, maar zette reeds afgesproken leveranties voort.

Werk aan capaciteitsopbouw van mensenrechtenorganisaties in de doellanden is niet van de grond gekomen onder meer door de vrees dat dit lokale ngo's kwetsbaar zou maken voor het verwijt van westerse inmenging. Deze omstandigheden zijn inmiddels verbeterd; in 2013 gaan we hier meer aandacht aan geven.

Evaluatie

Door de steeds wisselende situatie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika was het niet gemakkelijk gelijktijdig campagne te voeren voor het hele gebied. Tijdens een tussentijdse evaluatie besloten we daarom de effectiviteit te vergroten door de nadruk vooral te leggen op Syrië, Egypte en Saudi-Arabië. Al met al zijn we tevreden over onze inzet op dit hoofdpunt, omdat we in individuele gevallen successen hebben geboekt en er veel blijvende aandacht was voor onze rapporten en acties over de regio. In 2013 zetten we deze campagne voort.

HOOFDSTUK 4

BEDRIJVEN EN

MENSENRECHTEN

In juli leverde Amnesty Nederland ruim 300.000 handtekeningen voor schoonmaking van de olievervuiling in de Nigerdelta af bij het Shell-hoofdkantoor.

Het probleem

De aansprakelijkheid van het bedrijfsleven, *corporate accountability*, voor schendingen van de mensenrechten, is al sinds de jaren zeventig een kwestie die Amnesty's aandacht heeft.

In 2012 richtten we ons onder meer op ernstige mensenrechtenschendingen als gevolg van de activiteiten van bedrijven, werkzaam in India, Nigeria en Ivoorkust. Financiële instellingen spelen een belangrijke rol. Zij kunnen invloed uitoefenen op bedrijven die zij (mede)financieren en zo bijdragen aan maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. Net als de bedrijven waarin zij investeren hebben zijzelf ook verantwoordelijkheid om de mensenrechten te respecteren. De meeste bedrijven en financiële instellingen nemen deze verantwoordelijkheid nog onvoldoende serieus.

Wat er moet gebeuren

Amnesty wil meer transparantie over de impact van bedrijfsactiviteiten op mensenrechten. Het zou makkelijker moeten worden om bedrijven aansprakelijk te stellen voor schendingen als gevolg van hun buitenlandse activiteiten. Langdurige schendingen moeten beëindigd worden. Zo moet er een einde komen aan een halve eeuw van vervuiling van land, water en lucht als gevolg van olieboringen in de Nigerdelta. Getroffen gemeenschappen dienen te worden gecompenseerd.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- dat de Nederlandse overheid zich, nationaal en internationaal, inzet om de mogelijkheden voor vervolging van mensenrechtenschendingen door bedrijven te verbeteren;
- bewustwording in de financiële sector van de impact van hun investeringen in grondstofwinnende bedrijven die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen;
- dat de toegang tot de Nederlandse rechter verbetert voor buitenlandse slachtoffers van activiteiten van Nederlandse multinationals;
- dat een begin wordt gemaakt met de schoonmaak van de olievervuiling in het Nigeriaanse Ogoniland en dat de Nederlandse financiële sector haar invloed hiervoor aanwendt.

Activiteiten Amnesty Nederland

Amnesty liet onderzoek doen naar de (wettelijke) mogelijkheden voor meer transparantie ten aanzien van multinationals en de effecten van hun buitenlandse activiteiten. Het onderzoek leverde concrete aanbevelingen op die in de politieke lobby worden ingezet, zoals het uitbreiden van de verplichtingen op het gebied van verslaggeving, het geven van inzicht in de internationale juridische en organisatorische structuur van bedrijven, en het uitbreiden van het inzage-recht. Door dat laatste kunnen buitenlandse slachtoffers die een rechtszaak aanspannen makkelijker toegang krijgen tot documenten die een gedaagde multinational in zijn bezit heeft. De rechtszaak van Nigeriaanse boeren en vissers tegen Shell in oktober bracht eveneens het obstakel van het beperkte inzage-recht in Nederland aan het licht.

In een programma van lokale monitoring van de impact van olievervuiling op de mensenrechten zijn vijftien gemeenschappen in de Nigerdelta bezocht. In juli leverde Amnesty Nederland meer dan 300.000 handtekeningen bij het Shell-hoofdkantoor af onder een petitie waarbij erop werd aangedrongen een bedrag van \$ 1 miljard te storten in het fonds waartoe het milieuprogramma van de VN heeft opgeroepen, en ook andere delen van de Nigerdelta te monitoren.

Amnesty International diende samen met Friends of the Earth (Milieudefensie) bij de OESO een klacht in over Shells gebrekkige management van olie lekkages in Nigeria en Amnesty Nederland is betrokken bij de behandeling daarvan.

Ondertussen blijft Shell middels diverse rechtszaken in Nigeria, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Nederland onder druk staan. Informatie van Amnesty International wordt gebruikt in de civiele rechtszaken van slachtoffers van olievervuiling door Shell in Nigeria, Nederland en Engeland.

Amnesty was betrokken bij de inspanningen van enkele Nederlandse banken om een nieuw mensenrechtenbeleid op te stellen. Vanuit de klantrelatie met Rabobank en ING Bank werd op directieniveau een kritische dialoog gestart over de investeringen in enkele grondstofwinnende bedrijven die langdurig betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen.

De Eerlijke Bankwijzer, een samenwerkingsverband tussen Amnesty International, Oxfam Novib, Milieudefensie, FNV Mondiaal en de Dierenbescherming, publiceerde onderzoeksrapporten over het maatschappelijk beleid en de praktijkvoering van de banken. Hierbij speelden verschillende mensenrechtenonderwerpen een rol, zoals bij de praktijkstudies naar investeringen in buitenlandse landverwerving of in bedrijven die betrokken zijn bij scheepssloop.

Resultaten

De Nederlandse regering heeft stappen genomen om de (mensenrechten)criteria voor overheidssteun aan het bedrijfsleven aan te scherpen. Middels Kamermoties is de regering tevens opgeroepen erop toe te zien dat bedrijven die overheidssteun krijgen *human rights due diligence* (gepaste zorgvuldigheid) betrachten. De Tweede Kamer wil niet dat de regering zich nogmaals mengt in rechtszaken tegen Nederlandse bedrijven en hun de hand boven het hoofd houdt, zoals zij deed in de Amerikaanse zaak *Kiobel vs Shell*. De opstelling van de regering in de *Kiobel*-zaak kan ernstige gevolgen hebben voor buitenlandse slachtoffers die hun recht in de VS proberen te halen.

Mede op basis van Amnesty-informatie heeft het gerechtshof van de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) aangegeven dat de Nigeriaanse staat ervoor verantwoordelijk is de vervuiling op te ruimen, preventieve maatregelen te treffen en de oliemaatschappijen aansprakelijk te stellen.

De Eerlijke Bankwijzer wordt steeds vaker opgevoerd in de media en *peer pressure* heeft al geleid tot meer dan honderd meetbare wijzigingen van het maatschappelijk beleid op tal van duurzaamheidsthema's bij de Nederlandse banken. Drie van de elf bankgroepen waarop de Eerlijke Bankwijzer zich richt (ABN AMRO, NIBC en Rabobank) hebben het mensenrechtenbeleid verbeterd. Ook naar aanleiding van praktijkonderzoeken verbeterden een aantal banken hun beleid en de praktijkvoering.

(Nog) niet bereikt

Hoewel internationaal opererende bedrijven zich in toenemende mate realiseren dat zij een verantwoordelijkheid hebben om mensenrechten te respecteren, is het moeilijk om wetgeving gerealiseerd te krijgen die juridische verplichtingen aan hen oplegt. De overheid heeft als motto om de regeldruk voor het bedrijfsleven te verminderen.

De Nigeriaanse regering en Shell zijn nog steeds niet -in navolging van de aanbevelingen van het VN-onderzoek uit 2011- begonnen met de schoonmaak van Ogoniland. Amnesty International blijft zich inzetten voor het aanpakken van de zware vervuiling van land, water en lucht in Ogoniland. Het blijkt lastig opboksen tegen Shells intensieve lobby bij de Nederlandse overheid, de financiële sector en de media om hen te doen geloven dat het bedrijf slechts een marginale rol in de vervuiling speelt.

Evaluatie

We hebben met dit hoofdpunt ingezet op te veel onderwerpen tegelijkertijd. Achteraf gezien hadden we meer capaciteit moeten gebruiken tegen de schendingen van Shell in Nigeria. We hebben niet voldoende gereageerd toen de Nederlandse regering Shell zich aan de kant van Shell schaarde in de Kiobelzaak, en het bleek lastig om met beperkte menskracht op te boksen tegen de belangen van zeer grote ondernemingen. In 2013 zetten we binnen ons bedrijvenwerk groot in op één onderdeel, de Eerlijke Verzekeringswijzer, en herbezinnen we ons op onze strategie in ons werk op Shell.

HOOFDSTUK 5

MENSENRECHTEN IN

NEDERLAND

Het probleem

Amnesty moet zich voortdurend inspanden om het draagvlak voor mensenrechten in Nederland op peil te houden. De afgelopen jaren leek het belang van mensenrechten minder vanzelfsprekend te zijn geworden en kwamen internationale mensenrechtenverdragen onder vuur te liggen.

Wat er moet gebeuren

Het doel op de lange termijn is dat Amnesty door de inzet van specifieke groepen burgers en professionals helpt in Nederland veranderingen op mensenrechtentema's teweeg te brengen.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- de actieve achterban bewustwordingsactiviteiten laten uitvoeren over botsende grondrechten;
- gemeenten bewegen tot het ontwikkelen van een gemeentelijk mensenrechtenbeleid;
- non-selectiviteit bij de politie bevorderen.

Omdat het voor Amnesty een relatief nieuwe thematiek is, was 2012 voor een groot deel gericht op het onderzoeken van behoeften, het opzetten van een netwerk en het ontwikkelen van activiteiten.

Activiteiten Amnesty Nederland

De meeste activiteiten binnen dit hoofdpunt stonden in 2012 in het teken van ontwikkelen en leren. Uiteindelijk organiseerden zo'n twintig Amnesty-groepen een divers palet aan activiteiten:

- Debatten in Leiden, Amsterdam en Haarlem
- Mensenrechtenquizen in Nijmegen en Leiden
- Film & verdiepingprogramma's in Roermond, Schagen, Joure, Walcheren, Amstelveen, Nieuwegein en Kerkrade
- Mensenrechtenwandelingen in Almere, Apeldoorn, Maastricht, Den Haag en Borger

In samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten brachten we de brochure *Goed Bezig: de betekenis van mensenrechten voor gemeenten* uit. We stuurden deze naar de burgemeesters, gemeentesecretarissen en raadsgriffiers van alle meer dan vierhonderd Nederlandse gemeenten. Er kwamen heel veel positieve reacties op, en Amnesty wordt door gemeenten gezien als belangrijke gesprekspartner voor lokaal mensenrechtenbeleid.

Onze directeur sprak over etnisch profileren op een conferentie van de politie.

Resultaten

We realiseerden grotendeels de door ons in 2012 gestelde doelen. Er blijkt onder gemeenten grote interesse voor het lokaal mensenrechtenbeleid. Onder meer de gemeenten Utrecht, Delft, Rotterdam, Middelburg, Den Haag, Amsterdam en Nijmegen zetten al stappen in de richting van zo'n beleid. Mensenrechtenbeleid spreekt zowel ambtenaren als bestuurders aan. Ook vanuit verschillende politieke partijen en veel beleidsterreinen (onder meer Burgerschap, Wet maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdbeleid) werd interesse getoond.

Het is Amnesty gelukt om gezagdragers binnen het politieapparaat zich voor het eerst publiekelijk te laten spreken over etnisch profileren. De speech van onze directeur op een conferentie van de politie toont aan dat er ruimte ontstaat binnen de politie om over het thema een dialoog aan te gaan. Er kwam een toezegging van het korps Amsterdam Amstelland om het etnisch profileren te agenderen binnen de Nationale Politie.

De Nederlandse regering heeft de aanbeveling van de Universal Periodic Review van de Verenigde Naties over het opstellen van een nationale mensenrechtenstrategie overgenomen.

(Nog) niet bereikt

Het Amnesty-rapport over discriminatie van moslims heeft in Nederland weinig impact gehad en zorgde niet voor een grote verandering in stereotypen over moslims.

Evaluatie

2012 was een onderzoeksjaar, waarin we focus aanbrachten in ons aanvankelijk te brede aanpak om te reageren op een afnemend draagvlak voor mensenrechten in de Nederlandse politiek en samenleving. De kwaliteit en resultaten van onze activiteiten en die van lokale Amnesty-groepen varieerde. Positief was dat we goed aansluiting wisten te vinden bij de groeiende belangstelling onder Nederlandse gemeenten om mensenrechtenbeleid te ontwikkelen. Er blijkt veel behoefte aan voorlichting en educatie over mensenrechten onder de Nederlandse bevolking. Het is gelukt om een goede aanpak te ontwikkelen om op deze behoefte in te spelen. Het plan om aan één geïntegreerde agenda van mensenrechtenkwesties in Nederland te werken bleek te ambitieus en is in 2013 teruggebracht tot een campagne tegen vreemdelingendetentie. In 2013 zullen we meer activiteiten ontplooiën om de bevolking ervan te overtuigen dat mensenrechten iedereen dagelijks aangaan.

HOOFDSTUK 6

MIGRATIE

Detentieplatform in Zaandam.

Het probleem

Migranten, vluchtelingen en asielzoekers lopen aanzienlijke risico's waar het gaat om bescherming van hun mensenrechten. Hun juridische status is lang niet altijd duidelijk. In opvang en vreemdelingendetentie komen veel misstanden voor. Het politieke klimaat is vaak weinig welgezend jegens vreemdelingen.

Wat er moet gebeuren

De mensenrechten van migranten en asielzoekers moeten worden gewaarborgd tijdens grenscontroles en bij terugkeeroperaties, onder meer in overeenkomsten met derde landen. Irreguliere migranten en asielzoekers mogen niet meer standaard worden gedetineerd. Nederland behoort alleen vreemdelingendetentie toe te passen als het niet anders kan en alle minder ingrijpende mogelijkheden zijn uitgeput. De Nederlandse overheid moet meer gebruikmaken van bestaande alternatieven en nieuwe alternatieven ontwikkelen. In elk geval behoren personen uit kwetsbare groepen niet in detentie te worden geplaatst. Het regime van vreemdelingendetentie moet aanzienlijk beter.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- invoering van verbeteringen in het regime, zoals op het gebied van disciplinaire maatregelen;
- dat kwetsbare groepen worden uitgesloten van detentie;
- het benutten van alternatieven voor detentie.

Activiteiten Amnesty Nederland

Amnesty Nederland heeft aan diverse organisaties input geleverd voor publicaties die als mijlpalen in het debat over vreemdelingendetentie kunnen worden gezien. Dit zijn rapporten van de Nationale Ombudsman (7 augustus), het Comité ter Voorkoming van Foltering van de Raad van Europa (9 augustus), de Speciale VN-Rapporteur voor de Mensenrechten van Migranten (2 april) en de Universal Periodic Review van de Mensenrechtenraad van de VN (9 juli). Al deze rapporten uitten kritiek op het gebrek aan alternatieven en het strenge regime in detentie.

Onze inzet om vreemdelingendetentie terug te dringen verliep veelal volgens plan. In het kader van de verkiezingen vroegen we onze achterban kaarten en twitterberichten te schrijven naar politici met de oproep zich (na de verkiezingen) in te zetten voor een humaner detentieregime. Op 10 december organiseerden we voor de nieuwe woordvoerders immigratie en asiel van de fracties in de Tweede Kamer een bijeenkomst, waarbij ook vertegenwoordigers van de Nationale Ombudsman aanwezig waren.

Een speciaal moment was een schrijfactie voor gedetineerden. Die leverde 2.500 kaarten op die op 24 december aan het detentiecentrum Zeist zijn aangeboden.

We namen deel aan de lobby en *advocacy* gericht op de Europese Unie. We zorgden ervoor dat Abu Kurke (een in Nederland woonachtige Ethiopische vluchteling die een *pushback*-operatie op

de Middellandse Zee ternauwernood overleefde) aan een hoorzitting in het Europees Parlement deelnam. Ook deden we mee aan een petitieactie aan het Europees Parlement die ruim 15.000 handtekeningen opleverde. Deze zullen in april 2013 worden aangeboden.

Resultaten

Het is gelukt om de druk te vergroten op de Nederlandse overheid om het regime van vreemdelingendetentie aan te passen en naar alternatieven om te zien. Druk kwam er via internationale organisaties en via media, lokale initiatieven, schrijfacties en culturele activiteiten.

Amnesty wordt gezien als autoriteit op het gebied van vreemdelingendetentie, zoals onder meer blijkt uit de vele verwijzingen naar Amnesty als het onderwerp aan de orde komt en het feit dat we doorlopend om input worden gevraagd door relevante professionals, onder wie de Nationale Ombudsman en asieladvocaten.

De Europese Amnesty-campagne over externalisering van het Europese grensbewakingsbeleid is gestart en heeft ook al enkele resultaten opgeleverd, zoals transparantie over afspraken tussen Italië en Libië.

(Nog) niet bereikt

Het is niet gelukt om vreemdelingendetentie in de verkiezingscampagne een duidelijke rol te laten spelen. Het onderwerp wordt in het regeerakkoord niet genoemd.

Amnesty Nederland had een grotere rol willen spelen in de Europese Amnesty-campagne over migratie, maar we beschikten over te weinig informatie over de rol van Nederland bij grenscontroles bij de Europese buitengrenzen en terugkeeroperaties om een effectieve campagne te kunnen voeren.

Een gepland onderzoek naar gezondheidsschade door vreemdelingendetentie kon niet van start gaan vanwege gebrek aan financiële middelen.

Evaluatie

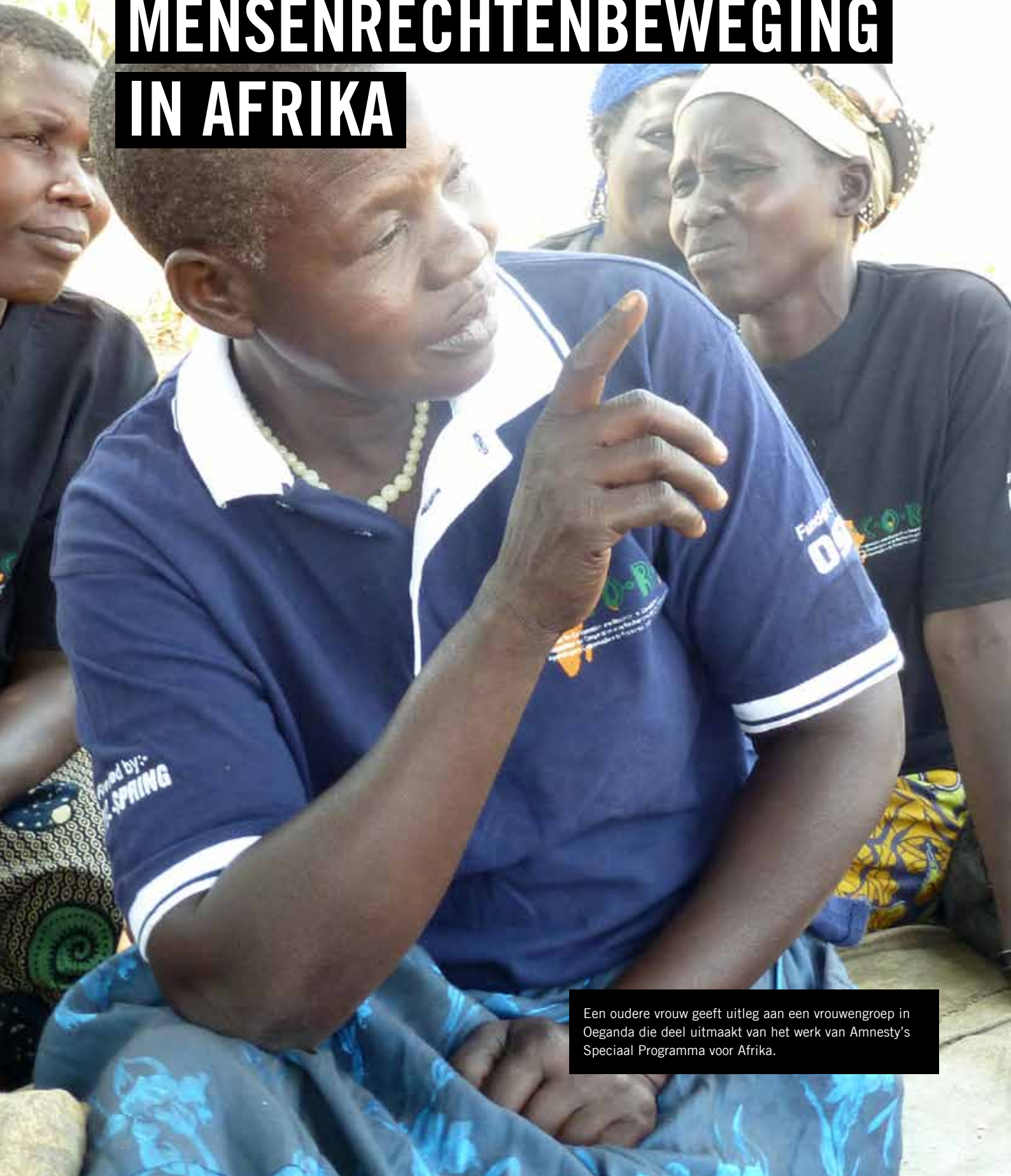
Vreemdelingendetentie staat nu een aantal jaren prominent op de agenda van Amnesty Nederland. In die tijd zijn aanmerkelijke resultaten geboekt. Alhoewel migranten en asielzoekers nog veel te vaak en onder een te streng regime worden gedetineerd, is het bewustzijn in politiek en samenleving dat dit anders zou moeten duidelijk gegroeid. Alternatieven voor vreemdelingendetentie worden, in onderzoek en in nieuwe maatregelen, eindelijk serieus genomen. In 2013 maken we van vreemdelingendetentie een publiekscampagne.

HOOFDSTUK 7

VERSTERKING

MENSENRECHTENBEWEGING

IN AFRIKA

Een oudere vrouw geeft uitleg aan een vrouwengroep in Oeganda die deel uitmaakt van het werk van Amnesty's Speciaal Programma voor Afrika.

Het probleem

De mensenrechtensituatie in Afrika bezuiden de Sahara is zorgwekkend. In veel landen is sprake van politieke repressie, corrupt en fragiel bestuur en een falende rechtsstaat. Er woeden diverse gewapende conflicten, sommige langdurig, andere sluimerend. Zelfs in landen waar geen conflict heerst en de rechtsstaat en wetgeving in principe aanwezig zijn, worden de mensenrechten geschonden. Een belangrijk probleem is dat de Afrikaanse bevolking niet weet wat haar rechten zijn en onvoldoende toegang heeft tot gerechtigheid.

Wat er moet gebeuren

De meest effectieve manier om daar wat aan te doen, is te werken vanuit het continent zelf, en zo veel mogelijk met lokale mensenrechtenorganisaties. Het maatschappelijk middenveld in Afrika is sterk gegroeid, maar de 'mensenrechten-infrastructuur' is nog in ontwikkeling. Om een sterke lokale aanwezigheid van Amnesty te bevorderen, is besloten om voor Afrika een groei- en mensenrechtenstrategie te ontwikkelen. Het opzetten van regionale Amnestykantoren heeft hierin een belangrijke plaats. Amnesty Nederland had een sterke adviserende rol bij het schrijven van deze Afrikastrategie vanwege de expertise die wij sinds 1994 hebben opgebouwd in het Speciaal Programma voor Afrika (SPA), en omdat wij aan de uitvoering een bedrag van € 4 miljoen willen bijdragen.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- inhoudelijk en financieel bijdragen aan een Afrika-strategie voor de internationale Amnesty-organisatie, die aansluit bij de capaciteiten en potentie van de lokale Afrikaanse mensenrechtenbeweging;
- de geleerde lessen van het Speciaal Programma voor Afrika van Amnesty Nederland in kaart brengen, om een versterking en effectieve groei van de mensenrechtenbeweging in Afrika mede mogelijk te maken;
- dat het Speciaal Programma voor Afrika lokale mensenrechtenorganisaties in staat stelt activiteiten te ontplooiën en schendingen van de mensenrechten vast te leggen en te rapporteren.

Activiteiten Amnesty Nederland

Amnesty Nederland leverde een intensieve bijdrage aan de ontwikkeling van het implementatieplan voor de groei- en mensenrechtenstrategie in Afrika.

Het Speciaal Programma voor Afrika organiseerde diverse trainingen in zowel het monitoren en documenteren van mensenrechtenschendingen als in het mobiliseren van gemeenschappen om voor hun rechten op te komen. De trainingen vonden plaats in Nigeria (4), Zuid-Sudan (2), de Democratische Republiek Congo (DRC, 2), Burundi (2, trainingen voor trainers) en Oeganda (2). In Oeganda steunde SPA haar partners in Acholiland bij het herzien van hun langetermijnstrategie, en in samenwerking met IKV Pax Christi ook bij het omgaan met landconflicten. De partners zijn in contact gebracht met expertorganisaties die hen gaan helpen de enorm

toenemende hoeveelheid landconflicten structureel te voorkomen en mensenrechtenschendingen aan te pakken.

SPA ondersteunde haar partners in Sierra Leone om vrouwenbesnijdenis tegen te gaan, door de dialoogsessies met besnijders ('Soweis') uit te breiden naar 'moeilijke' regio's in het zuidoosten.

SPA's activiteiten in Sierra Leone, Oeganda, Burundi en de DRC zijn grotendeels uitgevoerd binnen het kader van de alliantie 'Freedom from Fear', die geleid wordt door IKV Pax Christi.

SPA publiceerde twee handboeken over economische, sociale en culturele rechten voor lokale activisten: over het recht op gezondheid en het recht op onderwijs.

Resultaten

Aan het eind van het jaar had het Internationaal Secretariaat van Amnesty een implementatieplan voor de mensenrechten- en groeiestrategie in Afrika voltooid, met inhoudelijke betrokkenheid van Amnesty Nederland en van Afrikaanse Amnesty-afdelingen. In het plan, dat vanaf 2013 zal worden geïmplementeerd, staat welke stappen, acties en investeringen nodig zijn om meer verandering op het gebied van de mensenrechten te realiseren in Afrika.

De trainingen van het Speciaal Programma voor Afrika in Zuid-Sudan en Nigeria leidden tot meer en betere rapportages over mensenrechtenschendingen uit conflictgebieden. Waar Amnesty International zelf moeilijk toegang krijgt tot bijvoorbeeld de grensgebieden tussen Sudan en Zuid-Sudan, kunnen lokaal opgeleide activisten nu informatie verzamelen die wordt gebruikt voor lobby-activiteiten door internationale organisaties als Amnesty International en door de lokale activisten zelf, alsmede om bewijs te verzamelen voor processen tegen verantwoordelijken in het Sudanese regime.

In Sierra Leone hebben een kleine vijftig vrouwenbesnijders publiekelijk verklaard geen kinderen meer te zullen besnijden; een belangrijke traditionele leider heeft zich tevens uitgesproken tegen vrouwenbesnijdenis. In diverse gemeenschappen zijn lokale verordeningen opgesteld of bijgesteld om ze in overeenstemming te brengen met nationale en internationale wetten over vrouwen- en kinderrechten.

In Oeganda is een door SPA ondersteunde mensenrechtenvrijwilliger erin geslaagd om een volledig nieuwe school, voor meer dan vijfhonderd leerlingen, te stichten in een gebied dat veronachtzaamd werd door de overheid.

SPA's handboeken over economische, sociale en culturele rechten (ESC-rechten) vinden gretig aftrek onder Afrikaanse organisaties. De directe toepassing in het veld blijkt echter nog moeilijk te zijn voor lokale organisaties – reden waarom SPA in 2013 een trainingsprogramma over ESC-rechten start.

(Nog) niet bereikt

Het implementatieplan en de bijbehorende begroting voor Afrika hebben vertraging opgelopen. Hierdoor is nog geen begin gemaakt met de besteding van de gereserveerde € 4 miljoen euro. Dit zal begin 2013 wel gebeuren, onder nauwgezette monitoring en inhoudelijke betrokkenheid bij de uitvoering van het plan door Amnesty Nederland. De uitvoering van het plan wordt gecoördineerd vanuit het Internationaal Secretariaat van Amnesty.

Evaluatie

De ontwikkeling van het implementatieplan voor de Afrikaanse groei- en mensenrechtenstrategie was een complex en tijdrovend proces vanwege de betrokkenheid van vele verschillende belanghebbenden. Daarnaast heeft de decentralisatie van Amnesty's Internationaal Secretariaat invloed op de uitvoering van het plan. Amnesty Nederland houdt nauwgezet toezicht op het totale proces. Het feit dat het gelukt is om Amnesty's activiteiten voor en in Afrika binnen één strategie te integreren en om afspraken te maken over een financiële bijdrage van Amnesty Nederland daaraan, is een belangrijke stap.

HOOFDSTUK 8

ONRECHTMATIGE

HUISUITZETTINGEN

Nigeriaanse sloppenwijk na de komst van bulldozers.

Het probleem

Ieder jaar worden naar schatting twee miljoen mensen, vooral in sloppenwijken over de hele wereld, onrechtmatig uit hun huis gezet. Doordat de bewoners meestal niet beschikken over huurcontracten of eigendomspapieren zijn ze extra kwetsbaar voor schendingen van hun mensenrechten.

Vaak zijn deze huisuitzettingen onaangekondigd en gaan ze gepaard met politiegeweld. Slachtoffers worden aan hun lot overgelaten: ze krijgen doorgaans geen nieuwe woning en geen compensatie. Ze zijn hun huis, hun bezittingen en vaak hun kostwinning kwijt. In een handomdraai wordt het leven van hele families geruïneerd.

Wat er moet gebeuren

Huisuitzettingen moeten voldoen aan een aantal strikte voorwaarden die zijn vastgelegd in VN-richtlijnen voor huisuitzettingen. Getroffenen moeten bijvoorbeeld adequate alternatieve woonruimte aangeboden krijgen, ze moeten tijdig en volledig worden geïnformeerd over de plannen, en ze moeten inspraak krijgen in de uitvoering ervan. Landen moeten deze normen en procedures over huisuitzettingen vastleggen in nationale wetgeving. En waar dat reeds is gebeurd, moeten die wetten worden gehandhaafd.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- dat in een aantal geselecteerde landen (Nigeria, Kenia, Ghana, Servië en Egypte) de bewoners van sloppenwijken minder risico lopen op onrechtmatige huisuitzettingen, en indien ze toch ontruimd worden, ze daarvoor compensatie ontvangen;
- dat sloppenwijkbewoners zich organiseren en hun rechten claimen bij de autoriteiten;
- dat relevante autoriteiten maatregelen nemen en wetgeving invoeren waarmee onrechtmatige huisuitzettingen worden voorkomen.

Activiteiten Amnesty Nederland

Human rights live here

Met het door de Nationale Postcode Loterij gefinancierde, in 2011 gestarte project 'Human rights live here', werden sloppenwijkbewoners en lokale partnerorganisaties ondersteund in hun strijd tegen gedwongen huisuitzettingen in enkele Afrikaanse landen. Dit bestond uit ondersteuning bij publieksacties en mediabenedering, en trainingen op het gebied van onder meer lobby en activisme. Amnesty Nederland was betrokken bij projectactiviteiten in Kenia, Egypte en Nigeria en werkte hierin nauw samen met Amnesty's Internationaal Secretariaat en met Afrikaanse Amnesty-secties.

Amnesty haalde ruim 20.000 handtekeningen op, waarvan de helft in Nigeria, tegen ontruiming in de 'waterfrontwijken' in de stad Port Harcourt. Zij werden op Wereld Habitat Dag (1 oktober) aangeboden aan de Nigeriaanse president Jonathan Goodluck. Op diezelfde dag werd een open brief aan Goodluck geplaatst in vijf grote Nigeriaanse dagbladen.

Eveneens in Nigeria verleende Amnesty financiële en media-ondersteuning aan het Chicoco Radio-project: een radiostation in opbouw in de waterfrontwijken van Port Harcourt, waarmee bewoners bewust zullen worden gemaakt van hun mensenrechten. Ook worden in het project lokale bewoners getraind op technisch en journalistiek gebied.

Om bewustwording over gedwongen huisuitzettingen te vergroten en lokale bewoners te steunen, werd de website Slum Stories opgezet. Op de site staan korte filmpjes van lokale correspondenten over het leven in sloppenwijken over de hele wereld. De website is in vier talen te zien en wordt door diverse andere nationale Amnesty-afdelingen ondersteund.

Politieproject

Om de relatie tussen sloppenwijkbewoners en de politie te verbeteren, gaf de politiedeskundige van Amnesty Nederland diverse trainingen in Kenia en Nigeria. In Nigeria trainde zij vijftig mensen, onder wie mensenrechtenvrijwilligers uit de sloppenwijken en stafleden van HURSDEF, een organisatie die juridische bijstand verleent aan slachtoffers van politiegeweld, over de mensenrechtelijke aspecten rondom arrestatie en detentie. Over hetzelfde onderwerp werden 27 medewerkers van de ngo Media4Justice getraind, waarbij de focus lag op correcte rapportage.

In Kenia zijn meerdere trainingen verzorgd voor mensenrechtenorganisaties, vertegenwoordigers van de sloppenwijkgemeenschappen en politiecommandanten. De trainingen gingen over het verminderen van (politie)geweld in de sloppen en leidden tot dialogen tussen politie en sloppenwijkbewoners, die vrijwel maandelijks plaatsvonden en door Amnesty Kenia werden gefaciliteerd.

Rapid Response-acties

Omdat gedwongen huisuitzettingen veelal niet of slechts heel kort tevoren worden aangekondigd, moet actie ertegen snel van de grond komen. Daarom voert Amnesty Nederland samen met zo'n vijftien andere nationale Amnesty-afdelingen 'Rapid Response-acties' tegen huisuitzettingen. Als er gedwongen huisuitzetting dreigt, wordt op korte termijn actie ondernomen via onder meer Amnesty's e-mail-netwerk en de sociale media, en door lobby en het benaderen van de media in het betreffende land. In 2012 nam Amnesty Nederland deel aan Rapid Response-acties voor Nigeria, Italië en Servië.

Resultaten

De resultaten van het project 'Human rights live here' zijn positief. De nieuwe Keniaanse grondwet bevat betere bescherming voor bewoners bij ontruiming. Op het gebied van de houding van overheden ten opzichte van de (mensenrechten)situatie in de sloppenwijken is in meerdere landen vooruitgang geboekt. In Kenia bouwde Amnesty een goede relatie op met een aantal sleutelministeries die volgens een externe evaluatie 'Amnesty zien als een bondgenoot in plaats van als een irriterende ngo'. In Nigeria bracht het project lokale autoriteiten van de deelstaat Rivers State in

dialogo met gemeenschappen. Volgens de evaluatie hebben de autoriteiten hun taalgebruik over sloppenbewoners aangepast en zijn ze voorzichtiger in hun retoriek.

De open brief van de 20.000 ondertekenaars van de petitie tegen ontruiming in Port Harcourt aan de Nigeriaanse president werd geplaatst in vijf grote Nigeriaanse kranten en leverde veel aanvullende media-aandacht op voor de ontruiming. De Nigeriaanse Nationale Commissie voor de Mensenrechten bezocht daarop Port Harcourt en riep op tot een onderzoek. Dat onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden.

Het project droeg er ook toe bij dat sloppenwijkbewoners beter georganiseerd en empowered waren in het aan de kaak stellen van mensenrechtenschendingen. Zoals een bewoner-activist uit Kenia het in de evaluatie zegt: de verandering zit hem in *'the road from throwing stones to taking the government to court'*. In Kenia is het Rapid Response Team volgens de evaluatoren uitgegroeid tot een succesvolle onafhankelijke beweging, die zich snel weet te organiseren bij dreigende huisuitzettingen. Het politieproject heeft in Kenia geleid tot een dialoog tussen sloppenwijkbewoners en de politie, waarin bewoners expliciet hun rechten claimen.

(Nog) niet bereikt

Het project 'Human rights live here' heeft aantoonbaar een positief effect gehad op de mate waarin sloppenbewoners gehoord worden door de autoriteiten en de manier waarop door de autoriteiten tegen de sloppenproblematiek wordt aangekeken. Positieve uitlatingen en retoriek werken echter in de praktijk niet altijd op de gewenste manier uit. In Kenia wordt tegenwoordig bijvoorbeeld in plannen voor stadsvernieuwing expliciet melding gemaakt van mensenrechtenwaarborgen voor de relocatie van bewoners van sloppenwijken. Maar tegelijk wordt private partijen veelal zonder problemen toegestaan op eigen houtje onrechtmatige huisuitzettingen uit te voeren.

Geplande ontruiming waartegen we actie voerden werden toch uitgevoerd in Servië ('Block 72' in Belgrado, en de uitzetting van 250 Roma-families in Belvil). In Nigeria vonden, ondanks uitspraken van de autoriteiten, op grote schaal onrechtmatige huisuitzettingen plaats, van onder meer tussen de tien- en twintigduizend mensen in Port Harcourt, terwijl deze uitzettingen in voorgaande jaren met succes waren tegengehouden.

Evaluatie

We zijn tevreden over ons werk tegen onrechtmatige huisuitzettingen in sloppenwijken. We hebben de positie van (potentiële) slachtoffers versterkt en met snelle acties wisten we in meerdere gevallen huisuitzettingen te voorkomen. Positief is dat we ons ook steeds meer richten op de lange termijn: via projecten als Chicoco Radio en politietrainingen hielpen we bewoners bij het opkomen voor hun rechten. Ondanks een gegroeid bewustzijn over de problematiek, zowel bij de sloppenbewoners als bij de autoriteiten, ontbreekt het in veel landen echter nog aan een structurele oplossing voor het probleem van gedwongen huisuitzettingen.

HOOFDSTUK 9

WAPENHANDELVERDRAG

Stop de ongecontroleerde wapenhandel

**TEKEN VOOR EEN STERK
WAPENHANDELVERDRAG!**

Teken op www.controlarms.nl

AMNESTY
INTERNATIONAL

Het probleem

Er zijn verdragen voor de handel in meloenen, bananen en dinosaurusbotten, maar op de import en export van conventionele wapens is nauwelijks controle. Mede daardoor is de wereldwijde handel in wapens volkomen uit de hand gelopen. De gevolgen zijn enorm: jaarlijks sterven honderdduizenden mensen en vallen zo'n 1,8 miljoen gewonden door het gebruik van conventionele wapens.

In juli 2012 onderhandelden de Verenigde Naties in New York over een internationaal wapenhandelverdrag. Het was een historische kans om de wereld een stuk veiliger te maken. Er was echter een probleem: sommige landen wilden helemaal geen sterk verdrag. Grote wapenexporteurs als Rusland, China en de VS pleitten voor een vrijblijvend verdrag, dat de wapenhandel nauwelijks aan banden zou leggen.

Wat er moet gebeuren

Er moet een verdrag komen dat de wapenhandel daadwerkelijk aan banden legt. Daarom pleit de Control Arms-coalitie (bestaande uit Amnesty International, Oxfam Novib en IKV Pax Christi) ervoor dat het verdrag de 'gouden regel' bevat: als er een substantieel risico bestaat dat met wapens mensenrechten worden geschonden, mag een wapenlevering niet doorgaan.

Verreweg de meeste landen zijn het daarmee eens. Het was alleen zaak dat zij hun rug recht zouden houden tijdens de onderhandelingen in juli. Ze mochten zich niet door de grote wapenexporterende landen laten overhalen akkoord te gaan met een slap verdrag.

Doelstellingen

Amnesty Nederland wilde in 2012:

- een effectief wapenhandelverdrag met een sterke mensenrechtencomponent;
- bereiken dat de Nederlandse regering zich hier proactief en strategisch voor inzet;
- bijdragen aan internationale druk op invloedrijke staten om zich tijdens de VN-onderhandelingen in juli in te zetten voor een effectief wapenhandelverdrag.

Activiteiten Amnesty Nederland

De Control Arms-coalitie deed mee aan een wereldwijde petitie voor een wapenhandelverdrag met sterke bepalingen over de mensenrechten. We haalden in Nederland 93.499 handtekeningen op, ongeveer een zesde van het wereldwijde totaal. Via de website controlarms.nl kwamen 32.000 handtekeningen binnen; de overige 61.000 werden onder meer opgehaald door lokale Amnesty-groepen en tijdens het Pinkpop-festival.

We schreven de wedstrijd *Holland's Next Top Lobbyist* uit, waarbij mensen zo veel mogelijk handtekeningen op moesten halen onder de petitie, en een plan moesten bedenken hoe we die zo origineel mogelijk zouden kunnen aanbieden. De winnaar werd Bo Cornelissen;

zij mocht in juli met de Control Arms-delegatie mee naar de onderhandelingen in New York en deed daarvan verslag in een weblog.

In samenwerking met de Eerlijke Bankwijzer (zie hoofdstuk 4), Bedrijven en mensenrechten) vroegen we financiële instellingen de UNPRI-statement voor een sterk wapenhandelverdrag te ondertekenen. Veertien financiële instellingen deden dit.

Politieke lobby speelde een grote rol tijdens de campagne. Amnesty's lobbyisten hadden intensief contact met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Vertrouwelijke inzage in de officiële Nederlandse positie leerde dat op een aantal punten aanscherping nodig was; op deze punten hebben we input gegeven. Daarnaast voerden we gesprekken met het ministerie van Economische Zaken en hadden we contact met de Mensenrechtenambassadeur en diverse Kamerleden. De Nederlandse lobbyist maakte deel uit van een internationaal lobbyteam dat tijdens de VN-conferentie met alle belangrijke delegaties voorstellen voor tekstwijzigingen van het ontwerpverdrag besprak.

Amnesty voerde schrijfacties gericht op de Verenigde Staten en Marokko – die laatste actie was op verzoek van de Marokkaanse Amnesty-afdeling. Hoewel de Marokkaanse regering, als een van de weinige in de regio, in principe positief stond tegenover een verdrag, was de indruk dat die positie niet erg stevig was. Met de resultaten van de internationale acties kon Amnesty Marokko de lobby op haar eigen regering kracht bijzetten. Zeer veel nationale Amnesty-afdelingen deden aan de campagne mee, waarbij ieder vooral haar eigen regering belobbyde. Amnesty Nederland stuurde daarnaast lobbybrieven naar de ambassades van Frankrijk, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Rusland, VS en China. We voerden een inhoudelijk en constructief gesprek op de Russische ambassade.

De campagne kende een sterke online component. Onder meer via de Zwarte Marktplaats, waar kon worden gereageerd op nep-advertenties voor wapens, werden mensen naar onze petitie geleid. De website controlarms.nl bevatte veel infographics en de wekelijkse 'wapenfeiten'.

Resultaten

Op het eerste gezicht eindigde de campagne in een teleurstelling. De conferentie in juli in New York over een verdrag dat de wapenhandel aan banden moet leggen, leidde niet tot een verdrag. Na vier weken intensief onderhandelen bij de Verenigde Naties besloten de Verenigde Staten, en in hun kielzog Rusland en China, uiteindelijk tot uitstel, tot maart 2013.

Toch was zeer positief dat er bij de overgrote meerderheid van staten consensus bestond vóór een verdrag, en ook voor het opnemen van sterke bepalingen over de mensenrechten daarin. Ook was positief dat aan het eind van de conferentie de grote landen China, Rusland en de VS nog aan boord waren.

De inbreng van de Nederlandse regering tijdens de onderhandelingen in juli was positief. Het ministerie van Buitenlandse Zaken verwelkomde de regelmatige Amnesty-informatie, onder meer vanwege de grote deskundigheid van de wapenhandelspecialisten op Amnesty's Internationaal Secretariaat. Een Amnesty-brief aan de Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken in de aanloop naar het Algemeen Overleg Wapenexportbeleid, werd door CDA, PvdA, GroenLinks en SP gebruikt voor vragen aan minister Rosenthal over de Nederlandse inzet in New York.

In maart 2013 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties na een nieuwe conferentie alsnog een wapenhandelverdrag aan. 155 VN-lidstaten stemden voor het verdrag, dat export van wapens naar landen verbiedt als er een aanzienlijk risico bestaat dat ze worden gebruikt voor genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven of ernstige schendingen van de mensenrechten of het internationaal humanitair recht. Amnesty zal zich blijven inzetten voor ratificatie van het verdrag door zoveel mogelijk landen, en waar mogelijk voor versterking van de verdragstekst.

(Nog) niet bereikt

Minister van Buitenlandse Zaken Rosenthal wilde de ruim 93.000 Control Arms-handtekeningen niet zelf in ontvangst nemen. Daarom is gekozen voor een low profile-aflevering van de petitie bij het ministerie, gekoppeld aan advertenties in *de Volkskrant* en *Metro* om de minister rechtstreeks aan te spreken.

In het wapenhandelverdrag dat in maart 2013 werd aangenomen zijn niet alle typen wapens opgenomen, en ook de handel in munitie is niet volledig aan banden gelegd. Wel biedt het verdrag ruimte om zaken later alsnog toe te voegen.

Evaluatie

Het feit dat er een conferentie is gekomen waarop werd onderhandeld over een wapenhandelverdrag, is te danken aan de inspanningen van enkele ngo's waaronder Amnesty International. Amnesty wijst al vanaf de jaren negentig op het verband tussen schendingen van de mensenrechten en ongecontroleerde wapenhandel. De eerste grote Control Arms-campagne, tussen 2003 en 2006, bracht de Verenigde Naties ertoe te beginnen met de voorbereidingen van een bindend wapenhandelverdrag. 2012 was een belangrijk jaar, vanwege de VN-conferentie over een verdrag. Mede dankzij een sterk 'wapenhandelteam' op het Internationaal Secretariaat hebben we een goede lobby kunnen voeren. Ook onze publiekscampagne was goed zichtbaar en had een prima respons. De Nederlandse overheid heeft zich actief ingezet voor een sterk wapenhandelverdrag. Het verdrag kwam er in 2012 nog niet, maar in 2013 is, nadat de Control Arms-coalitie de druk is blijven opvoeren, het verdrag er alsnog gekomen.

HOOFDSTUK 10

4WEEKSFORFREEDOM

Het team vrijwilligers dat zich vier weken lang inzette voor de vrijlating van de Wit-Russische mensenrechtenverdediger Ales Bialiatski.

Het probleem

Dagelijks stromen op de Amnesty-kantoren vele berichten binnen over mensen van wie de mensenrechten worden geschonden. Berichten over gewetensgevangenen, mensen die worden bedreigd, gevangenen die worden gemarteld, gemeenschappen die van hun land worden verdreven. Deze berichten schreeuwen om een reactie.

Wat er moet gebeuren

Al vanaf Amnesty's oprichting voeren onze activisten schrijfacties, individueel of in groepsverband. Jaarlijks gaat het om enkele honderden acties. De actievoerders versturen brieven, e-mails, faxen, sms-berichten, tweets en facebookberichten aan autoriteiten. Cruciaal hierbij is dat deze acties over de hele wereld tegelijk worden gevoerd, waardoor duidelijk wordt dat er wereldwijde aandacht is voor de betreffende zaak.

Om extra aandacht te vestigen op deze manier van actievoeren, en om er mensen voor te werven, werd besloten twee zaken gedurende een afgebakende periode extra onder de aandacht te brengen: die van de Wit-Russische mensenrechtenverdediger Ales Bialiatski en van de Iraanse advocate Nasrin Sotoudeh. Beiden zaten ze gevangen vanwege hun werk voor de mensenrechten. De campagne kreeg de noemer 4weeksforfreedom.

Doelstellingen

Amnesty wilde in 2012 en 2013:

- verbetering in de situatie van Ales Bialiatski en Nasrin Sotoudeh;
- werving van mensen die voor langere tijd deelnemen aan Amnesty's werk voor individuele cases.

Activiteiten Amnesty Nederland

In de tweede helft van 2012 begonnen de voorbereidingen voor 4weeksforfreedom, die in januari en februari 2013 werd gevoerd. Tijdens de campagne voerden twee teams van vrijwilligers vanuit het Amnesty-pand vier weken intensief actie voor Ales Bialiatski en Nasrin Sotoudeh. In 2012 werden de teamleden geworven en tijdens een bijeenkomst op 10 december (Dag van de Mensenrechten) gepresenteerd.

Amnesty-groepen haalden rondom 10 december handtekeningen op onder petitie voor de vrijlating van Ales Bialiatski en Nasrin Sotoudeh. Ze benaderden ook restaurants om op en rond 10 december aandacht te vragen voor de actie. Restaurants konden Amnesty-kaarsen kopen en op de tafeltjes neerzetten, samen met een Amnesty-flyertje.

Mede omdat de situatie van Nasrin Sotoudeh zorgelijk was als gevolg van een hongerstaking, riepen we in november via advertenties in *NRC Next* en *Metro* mensen op om de Iraanse ambassade te bellen en hun zorgen te uiten.

Van 14 januari tot en met 9 februari 2013 waren de 4weeksforfreedom. 'Team Ales' en 'Team Nasrin' kregen in de eerste weken een

aantal masterclasses van interne en externe experts, over onder meer mensenrechten, digitaal activisme, lobby en communicatie. Bij het bedenken en uitvoeren van hun acties konden de teams gebruikmaken van Amnesty's faciliteiten en expertise.

Team Nasrin verzorgde de actie 'Wie is de roos?'. Een witte roos dook op in enkele televisieprogramma's, waarna op 30 januari 2013 het 'mysterie van de witte roos' werd onthuld in *De Wereld Draait Door*: het was Nasrin Sotoudeh, wier naam in het Farsi 'wilde roos' betekent. Team Ales verzorgde de '1 cent-actie', waar 6.600 mensen aan meededen. Zij maakten 1 cent over aan de Wit-Russische ambassade, vergezeld van de boodschap 'Free Ales Bialiatski'. Beide teams hadden samen met Tweede Kamerleden Voordewind (CU) en Van Bommel (SP) een gesprek op de ambassades van respectievelijk Wit-Rusland en Iran.

Er werden door lokale Amnesty-groepen, door de twee teams en online 106.611 handtekeningen opgehaald voor de vrijlating van Nasrin Sotoudeh en 94.796 voor Ales Bialiatski.

Resultaten

Er schreven 125 mensen een brief met motivatie om zich aan te melden voor de 4weeksforfreedom. Deze grote belangstelling had tot gevolg dat we twee zeer gemotiveerde teams van hoog niveau konden samenstellen.

Op 4 december bereikte ons het heuglijke bericht dat Nasrin Sotoudeh haar hongerstaking had beëindigd nadat de Iraanse autoriteiten het reisverbod voor haar 13-jarige dochter hadden opgeheven. De internationale acties, van onder meer Amnesty, hebben zeer waarschijnlijk bijgedragen aan het opheffen van het reisverbod.

De campagne kreeg veel aandacht in de Iraanse en Wit-Russische (online) media. Over de acties voor Nasrin Sotoudeh liet Amnesty's Internationaal Secretariaat weten: *'I am not sure if you are aware of how your campaign and its success has been reflected inside Iran, in the Persian language media and by Reza Khandan [Nasrin Sotoudeh's echtgenoot – red.] on his Facebook page.'* Ales Bialiatski betuigde zijn dank voor de vele brieven die hij via Amnesty ontving. 'Ik voelde de golven van steun en betrokkenheid, en de spirituele energie die eruit voortkwam met al mijn zintuigen', schreef hij. 'Ik weet niet hoe ik al die mensen die me zo oprecht steunen kan bedanken.'

Vijfhonderd restaurants ondersteunden rond de Dag van de Mensenrechten de campagne met het neerzetten van kaarsen en het aanbieden van flyers en petitielijsten.

Naar aanleiding van de campagne meldden zich 2.332 mensen aan voor Amnesty's sms-acties.

(Nog) niet bereikt

Zowel Ales Bialiatski als Nasrin Sotoudeh zitten nog gevangen. De Iraanse ambassade wilde de petitie voor de vrijlating van Nasrin Sotoudeh niet in ontvangst nemen. Tijdens de gesprekken op de beide ambassades zijn geen toezeggingen gedaan door de autoriteiten van Iran en Wit-Rusland.

Evaluatie

De campagne wordt nog intern geëvalueerd, maar de voorlopige conclusies zijn positief. Een belangrijke bevinding was dat een team van vrijwilligers door brutaal iets onmogelijks te proberen, zoveel sympathie kan verwerven dat het dingen kan bereiken die via officiële kanalen veel moeilijker te realiseren waren geweest, met name op het gebied van mediabenedering. Uit een vragenlijst die door de teams was ingevuld bleek dat ze erg enthousiast waren over de medewerking met alle Amnesty-medewerkers en dat ze veel betrokkenheid en enthousiasme hebben gevoeld. Er wordt overwogen in 2013/2014 de 4weeksforfreedom wederom te houden.

HOOFDSTUK 11

OVERIGE ACTIES

Vertegenwoordigers van VPRO 3voor12, Lowlands, Amnesty en 3FM overhandigden gitaarkoffers vol handtekeningen voor de vrijlating van Pussy Riot bij de Russische ambassade.

Guantánamo Bay

In januari 2012 bestond het detentiecentrum op Guantánamo Bay tien jaar en zaten er nog 171 mensen gevangen, vaak na te zijn ontvoerd, gemarteld en zonder dat zij een eerlijk proces hadden gekregen. Om de Amerikaanse president Barack Obama nog eens te herinneren aan zijn belofte om het detentiecentrum te sluiten, voerde Amnesty in ruim dertig landen actie. Daarmee haalden we 164.058 handtekeningen op, die naar het Witte Huis werden gestuurd, maar waar helaas geen reactie op kwam. Ook meer dan 1.200 parlementsleden van over de hele wereld riepen op tot sluiting van het detentiecentrum.

Amnesty Nederland stuurde 'verjaardagskaarten' en riep mensen onder meer via de website, Facebook en Twitter op hieraan mee te doen. Op 12 januari was onze tweet 'Gitmo wordt 10, stuur ook een kaartje naar Obama' het populairste Twitter-bericht van Nederland. 16.140 mensen ondertekenden online felicitatiekaarten, die we aanboden aan de Amerikaanse ambassadeur in Nederland. Op onze oproep zelf kaarten te ontwerpen, gaven tientallen mensen gehoor. Het winnende ontwerp kwam van Ernst Nijsten.

In december was het detentiecentrum nog steeds niet gesloten. We vroegen de deelnemers aan onze Write for Rights-acties en de Digital Action Files voor de Verenigde Staten en Zuid-Amerika brieven te schrijven voor de vrijlating van Guantánamo-gevangene Hussain Salem Mohammad Almerfedi. Tienduizenden mensen over de hele wereld deden hetzelfde in het kader van de internationale Letter Writing Marathon.

Pussy Riot

Op 17 augustus werden drie leden van de Russische punkband Pussy Riot veroordeeld tot 2 jaar straffkamp voor het zingen van een anti-Poetinlied in een Russisch-orthodoxe kathedraal in Moskou. Diezelfde dag al voerde Amnesty samen met Lowlands, 3fm en de VPRO op het popfestival Lowlands actie voor hun vrijlating. Er werden tijdens het festivalweekend meer dan 60.000 handtekeningen opgehaald. Op 6 september overhandigden de organisatoren van de actie gitaarkoffers gevuld met 63.246 handtekeningen aan de eerste secretaris van de Russische ambassade. Zij voerden een goed en diepgaand gesprek, maar werden het niet eens.

Tijdens een hoger beroep op 10 oktober werd een van de bandleden, Ekaterina Samutsevich, onder voorwaarden vrijgelaten, maar de veroordelingen van de andere twee bleven gehandhaafd. Wij hingen een spandoek aan de Westertoren in Amsterdam om voorbijgangers te laten weten dat Rusland de bandleden het zwijgen had opgelegd.

Resultaten

Onze acties voor Pussy Riot brachten vrijheid van meningsuiting in Rusland onder de aandacht van het Nederlands publiek. In 2013 zullen we verder campagne voeren voor dit onderwerp.

Activisten in Rusland lieten ons weten dat onze acties ook in Rusland hun uitwerking hadden.

Ekaterina Samutsevich, het in oktober vrijgelaten Pussy Riot-lid, vertelde Amnesty: 'We wilden tegen de Russisch-orthodoxe kerk, Poetin en seksisme protesteren. De steun die we kregen, bracht het debat hierover in Rusland naar een hoger niveau. We hadden niet verwacht dat ons optreden een wereldwijd debat teweeg zou brengen en zo'n grote impact zou hebben in eigen land. Het heeft ook veel mensen beïnvloed dat internationale organisaties, zoals Amnesty International, ons beschouwden als gewetensgevangenen en dat beroemdheden zoals Madonna, Sting en anderen hun steun betuigden.'

Vrijheid van meningsuiting in China

In 2011 voerden we campagne voor vervolgte Chinese schrijvers. In 2012 zetten we een aantal activiteiten die daaruit voortvloeiden voort. Zo ondersteunden we de presentatie van een Nederlandse vertaling van de werken van Nobelprijswinnaar Liu Xiaobo: *Liu Xiaobo. Chinese Mensenrechtenactivist in Gevangenschap* (Uitgeverij De Geus). Via het PEN Emergency Fund ontvingen 23 vervolgte Chinese schrijvers een bedrag voor ondersteuning van hun communicatiemogelijkheden en werk. Ook continueerden we onze samenwerking met de onafhankelijke Chinese PEN (ICPC). We verleenden financiële ondersteuning aan een internationale conferentie over het recht van meningsuiting van de ICPC in Hong Kong, zodat meer Chinese schrijvers eraan konden deelnemen. 'The Empty Chair', een protestkunstwerk van ontwerper Maarten Baas tegen de gevangenschap van schrijver Liu Xiaobo werd in Hong Kong geëxposeerd. Amsterdam Vluchtstad bood drie maanden onderdak aan de schrijver Ye Fu. Amnesty had diverse ontmoetingen met hem.

Daarnaast voerden we schrijfacties voor diverse Chinese mensenrechtenverdedigers, onder wie Chen Guangcheng, Liu Xiaobo, Liu Xia en Mao Hengfeng. Met het ministerie van Buitenlandse Zaken vonden regelmatig gesprekken plaats over de mensenrechtensituatie in China en in het bijzonder die van mensenrechtenverdedigers, onder wie advocate en Mensenrechtentulp-laureaat Ni Yulan.

Administratieve detentie in Israël

We voerden in 2012 meermaals actie tegen administratieve detentie in Israël; een veelvuldig voorkomende schending van de mensenrechten in dat land, waarbij (met name Palestijnse) mensen zonder tussenkomst van een rechter vaak maandenlang worden gevangengehouden.

Naar aanleiding van een gepland Tweede-Kameroverleg over Israël stuurden we een brief naar de Kamerleden over administratieve detentie. We vroegen daarin speciale aandacht voor twee administratief gedetineerden: Hana Shalabi en Khader Adnan. Een aantal Kamerleden stelde tijdens het debat vragen over administratieve detentie en de twee gevangenen. Bij een Tweede-Kamerdebat over het mensenrechtenbeleid diende Kamerlid Van Bommel (SP) een motie in om protest aan te tekenen tegen de detentie van Palestijnse parlementsleden, die Amnesty bij de Kamerleden onder aandacht had gebracht. Die motie werd helaas verworpen.

Daarnaast voerden we in 2012 actie voor vijf slachtoffers van administratieve detentie in Israël. Voor Khader Adnan voerden we een twitteractie die deel uitmaakte van grote internationale druk. Hij werd op 17 april vrijgelaten. In april coördineerde Amnesty Nederland een internationale twitteractie voor Waleed Hanatseh, waarmee we 74.000 twitteraars bereikten. De Israëlische ambassade in de Verenigde Staten verdedigde zich tegen de tweets - een zeldzaamheid. Hanatsehs detentiebevel werd niet verlengd; eind augustus werd hij vrijgelaten. Voor Ahmad Qatamesh hielden we een e-mailactie, die 17.000 handtekeningen opleverde. Tot slot hielden we schrijfacties voor Ahmad Qatamesh, Mahmoud al-Sarsak, Waleed Hanatseh en Hassan Shuka.

We vinden dit een erg belangrijk onderwerp, waarop we ook in 2013 blijven werken. We zullen hierbij samenwerken met de nationale Amnesty-afdeling in Israël, waarmee we een partnerschap hebben. Amnesty Israël is een van de vier nationale Amnesty-afdelingen die Amnesty Nederland door middel van structurele partnerschappen ondersteunt om hun capaciteit en daarmee de effectiviteit van hun werk te vergroten.

Politie en mensenrechten

In veel landen maakt de politie zich schuldig aan schendingen van mensenrechten. Amnesty Nederland is expert op het gebied van politie en mensenrechten en biedt die kennis aan de rest van de Amnesty-beweging aan.

In 2012 verzorgde onze politiemedewerker verschillende trainingen aan in totaal 26 medewerkers van ons Internationaal Secretariaat (IS), twaalf medewerkers van Amnesty Nederland, twee medewerkers van Amnesty Israël en een medewerker van Amnesty Griekenland. De deelnemers leerden hoe politie te werk gaat, over internationale wetgeving over politiewerk en over uitdagingen voor Amnesty bij haar dialoog met de politie.

Daarnaast evalueerde Amnesty Nederland samen met Amnesty Israël het bestaande politiewerk van deze nationale Amnesty-afdeling en adviseerden we hoe dit zich in de toekomst het beste kan verhouden tot het bredere werk op het gebied van mensenrechteneducatie binnen Israël.

Ook deelde Amnesty Nederland op verzoek van het IS haar expertise op het gebied van politiewerk bij de invoering van nieuwe politiewetten in Peru en de Dominicaanse Republiek en bij politiegeweld in Sierra Leone en Egypte. Amnesty Nederland schreef een eerste opzet voor het document 'Know your rights' voor sloppenwijkbewoners in Nigeria, dat het IS zal afschrijven.

Educatie

Educatie over mensenrechten aan jongeren heeft een speciale plaats in Amnesty's werk. Amnesty International wil toekomstige generaties kinder- en vaardigheden meegeven, zodat zij bereid en in staat zijn kinder- en mensenrechten te verwezenlijken en te beschermen.

Scholenwerk

Een belangrijke manier waarop we jongeren bereiken is via ons scholenwerk; honderden Amnesty-vrijwilligers bezoeken basisscholen en middelbare scholen om hen te vertellen over Amnesty's aanbod op het gebied van kinder- en mensenrechten en gastlessen te geven. In 2012 gaven de vrijwilligers meer gastlessen dan voorheen: ruim 2.200. Zij bereikten daarmee ruim 55.000 leerlingen. De kwaliteit van de lessen ging ook vooruit; docenten gaven de lessen gemiddeld het rapportcijfer 8,6. Die kwaliteit stimuleerden we in 2012 door in februari voor de tweede maal een conferentie voor gastdocenten te organiseren en door in verschillende regio's tweedaagse trainingen voor gastdocenten te verzorgen, waaraan 135 vrijwilligers deelnamen.

Veel docenten vroegen via onze website gastlessen aan, of bestelden een van onze lespakken of actiematerialen. Sinds maart konden scholen aan de slag met het klassenproject *Meet the Muthuku family*, over het leven in een Nigeriaanse sloppenwijk. 107 groepen 6, 7 en 8 en brugklassen maakten er gebruik van. Daarnaast bereikten we bijna negenhonderd leerlingen met een of twee lessen uit het project *Meet the Muthuku family*. In juni lanceerden we op onze website de Muthuku-game (muthukugame.amnesty.nl).

Acties met scholieren

Zo'n 15.000 leerlingen deden mee aan onze acties. In november en december introduceerden we *AmnesTeaTime*, gericht op bewustwording (via een quiz) en actievoeren en met de mogelijkheid tot fondsenwerven. We verstuurden 154 *TeaTime*-pakketten, waarmee we 4.510 leerlingen bereikten.

Maatschappelijke stage

Scholieren in het voortgezet onderwijs kunnen sinds 2009 hun verplichte maatschappelijke stage (MaS) bij Amnesty lopen. De website mas.amnesty.nl biedt hun verschillende opties, zoals het organiseren van Amnesty-activiteiten bij hen in de buurt, en assisteert hen daarbij. Zo'n 750 leerlingen liepen in 2012 met behulp van het begeleidingsprogramma op onze website hun MaS, of een gedeelte daarvan, bij Amnesty. Daarnaast waren ruim honderd scholieren in het kader van de MaS actief voor Amnesty, bijvoorbeeld door een lokale Amnesty-groep te helpen bij een actie.

Platform Mensenrechteneducatie

Amnesty is secretaris van het Platform Mensenrechteneducatie, dat onder meer bij de overheid lobbyt voor een structurele plek voor mensenrechten in de onderwijscurricula. In 2012 reorganiseerde het Platform, omdat de voorzitter afscheid nam en vanwege de oprichting in oktober van het College van de Rechten van de Mens, dat als wettelijke taak 'het stimuleren van mensenrechteneducatie' heeft. Het Platform gaat door met lobbyactiviteiten, maar zoekt ook naar betere onderlinge samenwerking in het onderwijsveld. Het Platform en het College voerden in 2012 gesprekken over hun eigen rol en onderzochten mogelijkheden tot samenwerking.

Schrijfacties

Schrijfacties door individuele actievoerders of in groepsverband behoren al sinds Amnesty's oprichting tot ons werk. We voeren enkele honderden acties per jaar. De actievoerders versturen brieven, e-mails, faxen, sms-berichten, tweets en facebookberichten aan autoriteiten. Cruciaal hierbij is dat Amnesty-sympathisanten van over de hele wereld in actie komen, waardoor duidelijk wordt gemaakt dat er wereldwijde aandacht is voor de betreffende zaak. In 2012 kwamen veel goed-nieuwsberichten binnen van mensen voor wie we actievoerden.

SOORTEN ACTIES

	Aantal acties 2012	Aantal deelnemers
Bliksemacties	569	4.253
Write for Rights	11 mailings, 48 acties	6.440
E-mailacties	20	70.071
Sms-acties	19	3.597
RSVP	8 mailings, 24 acties	
Online-Groetenkaarten	2	5.591
Totaal	682	89.952

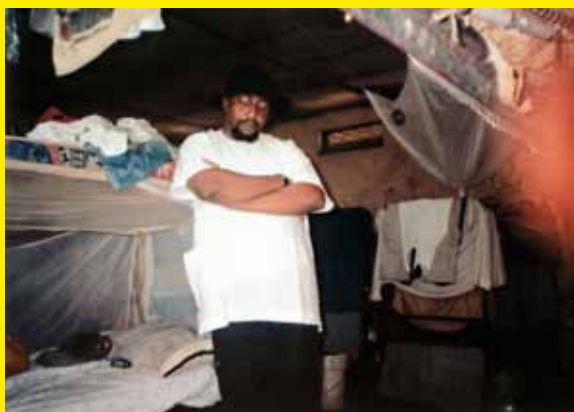
Bliksemacties

Bliksemacties worden gevoerd als iemand in direct levensgevaar verkeert, bijvoorbeeld door marteling of terdoodveroordeling. Deelnemers aan deze acties sturen zelf zo snel mogelijk een brief, fax of e-mail naar autoriteiten op basis van toegezonden Engelstalige informatie.

Wereldwijd doen er zo'n 80.000 mensen aan deze acties mee. Uit onderzoek onder de achterban blijkt dat aan elke verstuurde bliksemactie 35 tot 40 procent van de ruim vierduizend Nederlandse deelnemers meedoet.

Vrij in 2012

'De internationale druk heeft echt een verschil gemaakt. Echt, ik sta bij jullie in het krijt voor mijn vrijheid, bij Amnesty International en bij andere organisaties', zei de Palestijnse parlementariër Aziz Dweik. Op 19 juli werd hij verenigd met zijn vrouw en zeven kinderen na zes maanden administratieve detentie zonder aanklacht in Israël.

Na zeventien jaar gevangenschap werd de 31-jarige Nigeriaan Patrick Okoroafor (zie foto), die als minderjarige tijdens een zeer oneerlijk proces ter dood was veroordeeld, op 30 april vrijgelaten. Na zijn vrijlating liet hij ons weten: 'Nadat Amnesty International actie begon te voeren voor mijn vrijlating, en na het lezen van de vele duizenden brieven, kaarten en berichten die ik ontving van Amnesty-supporters, begon ik te hopen dat ik snel vrij zou komen.'

In januari liet Myanmar ten minste 130 gewetensgevangenen vrij, onder wie bekende dissidenten als Htay Kywe, Mie Mie, U Gambira, Khun Bedu, Khun Dee De en Su Su Nway, voor wie Amnesty actie heeft gevoerd. In juli kwamen er weer 24 politieke gevangenen vrij. Daarmee kwam het aantal vrijgelaten politieke gevangenen na de verkiezingen in Myanmar in november 2010 op ruim 475.

Amnesty Nederland deed in 2012 mee aan alle 569 bliksemacties die het Internationaal Secretariaat aan het wereldwijde Bliksemactienetwerk uitstuurde. Hieronder waren 348 nieuwe acties en 221 vervolgacties. De regio waarop de meeste acties gericht waren was het Midden-Oosten en Noord-Afrika, met 96 nieuwe acties en 132 updates. De meeste nieuwe acties betroffen de vrijheid van meningsuiting (142), 123 acties waren voor gewetensgevangenen en 94 hadden de doodstraf als onderwerp. Bij 77 nieuwe acties was er vrees voor marteling of mishandeling. Er waren bliksemacties voor 13.184 individuen, plus zo'n tachtig acties voor honderden, soms duizenden mensen tegelijk.

In 2012 kwamen over de bliksemacties 126 berichten van verbetering binnen. Hieronder waren onder meer 91 vrijlatingen van individuen en groepen mensen, negen gevallen van uit- of afstel van executie en vier gevallen van uit- of afstel van gedwongen huisuitzetting. In 25 bliksemacties was de uitkomst negatief en werd bijvoorbeeld een terdoodveroordeling voltrokken of een gevangenisstraf in hoger beroep bevestigd.

E-mail en sms

Naast bliksemacties stuurt Amnesty ook e-mail- en sms-acties uit voor urgente zaken. Deelnemers ontvangen twee keer per maand een actie per e-mail of sms. Door bericht naar ons terug te sturen, zetten zij hun handtekening onder een petitie die Amnesty naar de autoriteiten in het desbetreffende land verstuurt. De respons op de e-mailacties ligt gemiddeld op 31 procent. Op elke sms-actie die we uitsturen, antwoordt zo'n 62 procent van de deelnemers.

Write for Rights-acties

Deelnemers aan de Write for Rights-acties krijgen tien keer per jaar een actie-oproep in hun e-mailbox voor drie tot vijf schrijfacties. Het betreft zowel langer lopende zaken als acties voor individuen. De onderwerpen van de acties betreffen onze lopende campagnes, onze prioriteitslanden of een onderwerp gerelateerd aan de voormalige beroeps- en themanetwerken, waarbij mensen vanuit hun speciale interesse voor een onderwerp in actie kwamen. Op basis van de geleverde informatie kunnen deelnemers aan de Write for Rights-acties zelf een brief of e-mail schrijven. Om ons actie-aanbod inzichtelijker te maken, stuurden we vanaf 1 september 2012 de

Write for Rights-acties ook naar de mensen die voorheen de RSVP-acties ontvingen en hieven we de RSVPs op.

Twitter en Facebook

In 2012 zetten we onze sociale media vaker in voor actie. De belangrijkste petities die we op onze website plaatsten, verspreiden we ook via de sociale media. Daarnaast bedachten we een aantal acties speciaal voor deze media.

Twitter zetten we in om autoriteiten direct aan te spreken. Zo sprak Amnesty in 2012 wereldwijd via Twitter de vijf permanente leden van de VN-veiligheidsraad aan op hun verantwoordelijkheid voor een sterk internationaal wapenhandelverdrag.

Groetenacties

De meeste schrijfacties zijn gericht aan autoriteiten, om hen tot verandering te bewegen. Mensen die meedoen aan groetenacties schrijven echter direct aan slachtoffers van mensenrechtenschendingen, of aan hun familieleden. Hun kaarten en brieven dienen als steuntje in de rug om ontberingen te doorstaan of het werk voor de mensenrechten voort te zetten. In de groetenlijst staan de gegevens van meer dan honderd organisaties en mensen aan wie geschreven kan worden. Voor scholieren zijn er speciale Greetz-acties.

Sinds november 2012 is het ook mogelijk om via de Amnesty-website (www.amnesty.nl/groetenkaartje) een groetenkaart te sturen naar gewetensgevangenen. De kaarten worden op het Amnesty-kantoor geprint en opgestuurd. Bezoekers schreven via de site ruim 9.000 kaarten aan de Wit-Russische mensenrechtenactivist Ales Bialiatski en de Iraanse mensenrechtenadvocate Nasrin Sotoudeh.

Digitale dossiers (DAFs)

In hun 'landenwerk' richten Amnesty-groepen zich voor langere tijd op een bepaald land of een bepaalde regio. Dit landenwerk gebeurt in de vorm van DAFs (Digital Action Files of digitale dossiers): besloten pagina's op de website van Amnesty Nederland die betrekking hebben op een of meer landen. Amnesty's landenmedewerkers plaatsen hier informatie die Amnesty-groepen nodig hebben om actie te voeren. Daarnaast bevat een DAF zaken als Amnesty-rapporten, nieuws, achtergrondinformatie en contactadressen.

In 2012 werkten 102 Amnesty-groepen aan een of meer DAFs (2011: 101). De DAFs waaraan de meeste groepen werkten waren: Zuidoost-Azië (22 groepen), Eurazië (zestien groepen), China (vijftien groepen) en de Golfstaten (vijftien groepen). Het aantal deelnemende groepen aan de Golfstaten-DAF steeg in 2012 aanzienlijk: van zes naar vijftien.

DEEL III

ONZE MENSEN

HOOFDSTUK 12

ONZE ACHTERBAN

Aan het werk van Amnesty dragen heel veel mensen bij. Sommigen geven ons een deel van hun tijd, anderen steunen ons met een financiële bijdrage of doen beide.

12.1 Tijdgevers

De Amnesty-acties worden gevoerd door onze actieve achterban. Zij zetten zich in hun vrije tijd in voor de mensenrechten. Sommigen in groepsverband, anderen op individuele basis. Onze actieve achterban is groot en groeit nog steeds. Wel verandert de manier waarop zij actievoert.

ACTIEVE ACHTERBAN AMNESTY NEDERLAND

Aantal activisten	2012	2011
• In Amnesty-groepen (plaatselijke groepen, taakgroepen e.d.)	2.656	2.801
• Deelnemers schrijfacties		
Write for Rights-acties*	6.440	4.784
Bliksemacties	4.253	4.625
E-mail	70.071	65.868
SMS	3.597	4.126
RSVP*		2.252
Actieplatform Internet**		105.465
Kom-in-Actiemailing**	130.000	
• Flexibel inzetbare vrijwilligers	1.732	1.240
• Collectanten	21.400	22.000
• In kaderfuncties (landenmedewerkers, regionale vrijwilligers)	250	263
Aantal plaatselijke groepen	278	294
• Lokale groepen	236	249
• Taakgroepen	28	34
• Studentengroepen	11	9
• Jongerengroepen	3	3

* Om ons actie-aanbod inzichtelijker te maken, ontvingen deelnemers aan de RSVPs vanaf 1 september 2012 Write for Rights-acties.

** Leden van het actieplatform sturen we voortaan de Kom-in-Actiemailing, om hen beter op de hoogte te houden van onze campagnes en acties.

Lokale groepen en individuele activisten

Van oudsher zijn er lokale groepen actief voor Amnesty: een vaste groep mensen die regelmatig samenkomt om brieven te schrijven, publieksacties te voeren en Amnesty-artikelen te verkopen in de Amnesty-stand. Sinds jaar en dag zorgen zij ervoor dat in het hele land mensen aan onze acties meedoen en dat Amnesty zichtbaar is.

Lokale groepen

In 2012 meldde 65 procent van de lokale groepen zich aan voor onze campagne voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika, 33 procent voor de campagne voor een wapenhandelsverdrag en 75 procent voor de 10-decemberactie. Ruim 60 procent van de

groepen deed aan scholenwerk, 40 procent gaf aan te werken aan een Digitaal dossier (DAF) en 74 groepen deden mee aan de collecte. Acht op de tien groepen gaf aan mee te doen aan schrijfacties. Activiteiten die daarnaast werden ondernomen waren acties gericht op specifieke landen, verkoop van producten, standwerk, acties rondom vreemdelingendetentie en vertoningen van films van Movies that Matter. Enkele voorbeelden: Amnesty-groep Leiden organiseerde een pubquiz over mensenrechten, groep Borger stelde een mensenrechtenfietsroute samen en groep Arnhem organiseerde samen met Theatergroep NLTT een voorstelling over mensenrechten.

Lokale groepen worden geholpen door vijf regioteams, waarbij ze terecht kunnen voor informatie of ondersteuning. Elk regioteam bestaat uit twee betaalde krachten, een groep regionale vrijwilligers en projectvrijwilligers. De regioteams richten zich ook op het creëren van zichtbaarheid op strategische plekken, waar mogelijk gekoppeld aan fondsenwerving. Zo riepen zij bezoekers van het Bruis-festival in Maastricht in een nagebouwde Syrische kapsalon op tot actie voor Syrië en haalden veertien als negentiende-eeuwse gevangenen geklede vrijwilligers handtekeningen op voor twee gewetensgevangenen tijdens het Dickens Festijn in Deventer.

Individuele activisten

Amnesty biedt mensen die op individuele basis actief willen zijn verschillende actiemogelijkheden. Zij kunnen bijvoorbeeld brieven schrijven naar autoriteiten, deelnemen aan sms- of e-mailacties voor mensen in direct gevaar of via onze website een groetenkaart sturen. Ook kunnen ze meedoen aan een actie in het kader van een campagne, bijvoorbeeld door een actiepakketje te bestellen. Het aantal deelnemers aan de papieren schrijfacties (bliksemacties en Write for Rights) nam in 2012 iets af, terwijl de deelname aan digitale acties fors steeg.

We wierven honderden extra deelnemers aan onze e-mailacties via oproepen in onze maandelijkse e-mailing 'Kom in Actie'. Ook ledenwerfers wierven deelnemers aan deze acties.

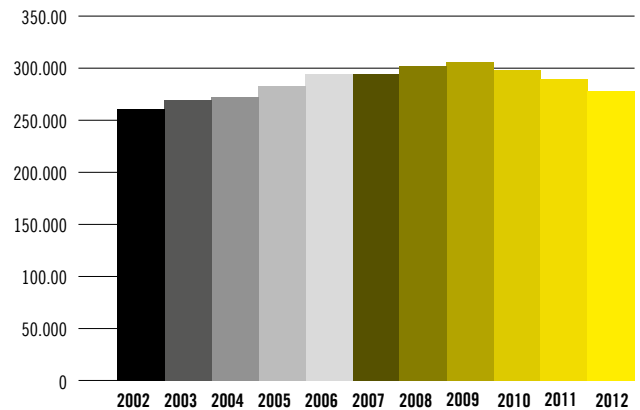
Flexvrijwilligers

Mensen die Amnesty af en toe met activiteiten willen helpen, kunnen zich aanmelden als flexvrijwilliger. Per e-mail krijgen zij regelmatig een lijst met klussen waarvoor zij zich kunnen opgeven. In 2012 steeg het aantal landelijke flexvrijwilligers van 1.240 naar 1.732. Zij ondersteunden ons in 2012 bij vele tientallen activiteiten variërend van administratieve klussen en inpakwerkzaamheden op het hoofdkantoor, tot ondersteuning bij evenementen en festivals. Zij kregen ook de mogelijkheid mee te denken over aankomende campagnes. Ook de lokale groepen maken gebruik van flexvrijwilligers.

Communicatie met tijdgevers

Mensen die regelmatig deelnemen aan acties sturen we tien maal per jaar het tijdschrift *Amnesty in Actie*. Daarin worden zij op de

**Aantal
Amnesty-leden
en -donateurs**

hoogte gehouden van acties, goed nieuws en achtergrondinformatie. Ook lezen zij er over de verschillende actiemogelijkheden. Mensen waarvan wij het e-mailadres hebben, krijgen een keer per maand de e-mailing 'Kom in actie'. Daarin staat informatie over een lopende campagne, oproepen tot actie en goed nieuws over mensen voor wie Amnesty zich inzet.

Leden, activisten en het publiek kunnen met al hun vragen terecht bij Amnesty's Servicecenter. Daarnaast kunnen lokale groepen allerlei informatie vinden op de website Infopunt. Ook ontvingen zij in 2012 acht keer een nieuwsbrief met daarin praktische informatie en antwoorden op veelgestelde vragen.

De regioteams publiceren aankondigingen en verslagen van activiteiten op de website en versturen jaarlijks drie tot vier e-nieuwsbrieven naar de groepen en regionale vrijwilligers. Een keer per jaar zijn er regiodagen, waar groepsleden elkaar, mensen van de regioteams en medewerkers van het hoofdkantoor treffen.

12.2 Geldgevers

Om onafhankelijk te blijven, neemt Amnesty International voor onderzoek en acties geen giften aan van overheid en politiek. We kunnen ons werk doen dankzij de mensen die ons geld geven. Dat zijn er in Nederland honderdduizenden.

Leden en donateurs

Amnesty International is een ledenorganisatie. Onze leden zijn voor ons van essentieel belang. Als Amnesty actie voert, is dat namens hen. Wie door Amnesty gesteund wordt, voelt de steun van 3 miljoen leden en sympathisanten wereldwijd. Wie ons tegen zich vindt, heeft een club van 3 miljoen mensen tegenover zich staan. Bovendien zorgen de leden er met hun financiële bijdrage voor dat wij onze werkzaamheden kunnen verrichten. En zij controleren of wij dat goed doen; de leden in Nederland houden toezicht op het werk van Amnesty Nederland via de ledenraad (zie hoofdstuk 14.2 Ledenraad).

Ontwikkeling ledental

We verwachtten dat het werven en behouden van leden in 2012, net als in 2011, moeilijker zou worden dan in de jaren daarvoor. Dit gezien de economische crisis en het feit dat mensen in de voorgaande jaren minder geneigd bleken zich langdurig aan één goed doel te binden. We streefden ernaar de daling van het ledental beperkt te houden.

In- en uitstroom van leden

We legden de focus in 2012 op het behouden van leden en zetten in op een lagere instroom dan in voorgaande jaren. We werven meer nieuwe leden dan gepland: 13.209 in plaats van 12.820. Dit waren er wel minder dan in 2011 (18.652). Zo'n 4.000 meer mensen dan verwacht zegden hun lidmaatschap op.

De meeste nieuwe leden werven we dit jaar met telemarketing (49 procent) en huis-aan-huiswerving (40 procent). We maakten in vergelijking met vorig jaar minder gebruik van huis-aan-huiswerving, vanwege een relatief hoge uitstroom van via die methode gewonnen leden, stijgende kosten ervan en afnemende effectiviteit van de methode omdat steeds meer goede doelen en bedrijven ervan gebruikmaken. In 2013 zullen we het gebruik van die wervingmethode nog verder afbouwen. We blijven andere methoden uitproberen.

Communicatie met onze leden

We informeren onze leden op verschillende manieren over het werk dat we mede dankzij hun bijdrage kunnen doen.

Leden en donateurs ontvangen drie keer per jaar ons ledenblad *AmnestyNU*. Zij vinden daarin de resultaten van ons werk, informatie over onze campagnes en oproepen tot actie. Leden die aangeven daarop prijs te stellen, sturen we bovendien een keer per maand onze digitale nieuwsbrief 'Kom in actie'.

In juni nodigden we onze leden en tijdgevers uit voor een ledendag in Bussum, om hen te bedanken voor hun steun en inzet. De 350 bezoekers konden daar meer horen over enkele van onze campagnes, mensenrechtenverdedigers uit Syrië, Turkije en China ontmoeten en genieten van dans, muziek en cabaret.

Collecte

In februari 2012 trotseerden 21.400 Amnesty-collectanten weer en wind. Het was voor de tiende keer dat 1.800 vrijwilligers samen met Amnesty's collecteteam de landelijke collecteweek organiseerden. De opbrengst daalde licht ten opzichte van het jaar ervoor, met € 70.000 naar € 1,73 miljoen. Omdat het steeds vaker voorkomt dat mensen geen contant geld in huis hebben, maakten we bij de collecte van 2012 voor het eerst ook gebruik van de Geef-sms. Door een sms-je te sturen doneerden mensen daarmee € 2 aan Amnesty. Geef-sms is een initiatief van de belangenvereniging van landelijk wervende goede doelen VFI.

De collectanten werden ondersteund door abri-posters in het hele land, radiospots op een zestal stations en advertenties in *De Pers*.

Fondsenwervende evenementen

Versillende Amnesty-regio's organiseerden in 2012 fondsenwervende evenementen. Zo lieten honderd deelnemers aan de Dam tot Damloop in Amsterdam zich sponsoren voor Amnesty en haalden dertig deelnemers aan de Friese fietselfstedentocht samen € 3.318,81 sponsorgeld op. Ook lokale groepen organiseerden regelmatig fondsenwervende evenementen, zoals benefietconcerten, boekenmarkten of sponsorlopen.

Bedrijven en grote gevers

Diverse bedrijven uit het midden- en kleinbedrijf steunen Amnesty International financieel. Daarnaast heeft Amnesty al jarenlang een samenwerking met de ASN Bank en Triodos Bank.

Amnesty International Nederland krijgt financiële steun van:

Adessium Foundation
ASN Bank
Flexi-Plan
Hartstra Stichting
Hivos
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Nationale Postcode Loterij
Stichting Retourschip
Triodos Bank

Dankzij financiële steun voor specifieke projecten konden we in 2012 veel extra werk doen. Zo maakten Adessium Foundation, Stichting Retourschip en een particuliere gever met hun financiële bijdrage voortzetting van het Mobiele Cinema-project tegen seksueel geweld in de Democratische Republiek Congo mogelijk. De Hartstra Stichting leverde een bijdrage aan een project voor proceswaarneming in Turkije.

Diverse organisaties, bedrijven en een particuliere donor droegen in 2012 bij aan Amnesty's Speciaal Programma voor Afrika (SPA). Zo ook de ASN Bank. ASN-klanten met de rekening ASN Ideaalsparen of een ASN Creditcard kunnen ervoor kiezen dat de ASN Bank namens hen projecten in het kader van het thema 'tegen wapenindustrie' steunt, waaronder ons werk in Afrika. Ook het ministerie van Buitenlandse Zaken droeg via het Medefinancieringsstelsel-II bij aan mensenrechteneducatieprojecten van SPA, via subsidie aan de alliantie 'Freedom from Fear', waarvan IKV Pax Christi penvoerder is.

Verschillende donoren leverden wederom een substantiële bijdrage aan ons Relief-fonds, waarmee we mensenrechtenverdedigers, slachtoffers en hun familieleden bijzondere lasten helpen dragen. De Polak-Mainz Stichting doneerde via Amnesty geld aan de Birmese vrouwenrechtenorganisatie Women's League of Burma.

Nationale Postcode Loterij

De Nationale Postcode Loterij (NPL) is de grootste goededoelenloterij van Nederland. De reguliere bijdrage van de NPL vormde voor Amnesty International ook in 2012 weer een belangrijke bron van inkomsten: € 3,6 miljoen. De NPL verzekert Amnesty al jarenlang van een solide bijdrage aan ons reguliere werk voor de mensenrechten.

Merchandising

Amnesty-producten worden het hele jaar door verkocht via Amnesty-groepen, wereldwinkels, boekhandels en de website. Om de producten onder de aandacht te brengen brachten we in 2012 een geheel nieuw vormgegeven productgids uit en verrichtten we meer online marketingactiviteiten dan in voorgaande jaren.

We ontwikkelden in 2012 een aantal nieuwe Amnesty-tassen, kaarsen, kaarten en T-shirts. Ook verkochten we de internationaal door Amnesty geproduceerde cd Chimes of Freedom, met Bob Dylan-covers door tachtig muzikanten als Patti Smith, Adele, Johnny Cash en Ziggy Marley. Op Pinkpop verkochten we ruim 15.000 van de inmiddels legendarische roze Amnesty/Pinkpop-hoedjes. Voor de zesentwintigste keer brachten we de Amnesty-agenda uit. Dit jaar maakten we een bijpassende jaarkalender, reeks notitieblokjes, boekenlegger en kaartenset.

We werkten samen met fairtrade-leveranciers en kunstenaars. Onze leveranciers toetsten we structureel op maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) op basis van bepalingen uit onder meer ILO-verdragen (lees meer over ons MVO-beleid in hoofdstuk 19). De verkoop van onze merchandising-producten leidde tot een opbrengst van ruim € 234.000 en vergrootte onze zichtbaarheid en naamsbekendheid. De opbrengst uit merchandising was daarmee € 53.000 lager dan in 2011, met name door een tegenvallende verkoop van kaarsen.

HOOFDSTUK 13

ONZE MEDEWERKERS

© AI

FORMATIE IN FTE'S

	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Betaald	104,3	105,5	102,8	99,1	99,6	104,3
Gesubsidieerd	4,5	4,5	3,7	3,4	3,3	4,1
Stagiairs	3,2	3,8	3,7	5,1	3,8	3,5
Vrijwillig	20,0	13,8	17,6	18,0	21,3	25,4
Totaal	132,0	127,6	127,8	125,6	128,0	137,3

Amnesty Nederland heeft als organisatie ruime ervaring en een stevige basis in de samenwerking tussen betaalde en vrijwillige medewerkers, stagiairs en gesubsidieerde medewerkers. Zij werken in diverse functies op zowel het hoofdkantoor in Amsterdam als in de regio's, veelal jaren lang. Al deze medewerkers vervullen een belangrijke rol bij het realiseren van onze mensenrechtendoelstellingen. Er is permanente aandacht voor de ontwikkelingen en wijzigingen die nodig zijn om dit samenwerken in een 'gemengd bestel' goed te laten lopen in relatie met maatschappelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen Amnesty.

Vacatures en doorstroming

In 2012 zijn er 21 betaalde vacatures vervuld. Deze zijn op één vacature na allemaal eerst intern bekendgemaakt. Zeven vacatures werden intern opgevuld, veertien extern. De interne vacatures zijn opgevuld door drie reeds in dienst zijnde betaalde medewerkers, twee vrijwilligers en twee freelancers. (In 2011 werden negentien van de dertig vacatures intern opgevuld en werden vijftien vrijwilligers aangesteld in een betaalde functie). De vacatures hebben geleid tot 49 interne en 1.419 externe sollicitaties. In 2012 zijn 28 betaalde medewerkers (twintig medewerkers en acht stagiairs) in dienst getreden en 33 betaalde medewerkers (waarvan 23 medewerkers en tien stagiairs) uit dienst getreden. Het uitstroombestand van betaalde medewerkers exclusief stagiairs was daarmee 16,8 procent. In 2011 was het uitstroombestand 7 procent (tien betaalde medewerkers). In de uitstroom speelt een sterker wordende sturing op functioneren en resultaten een rol. In totaal werkten in 2012 zeven medewerkers op een gesubsidieerde arbeidsplaats (acht in 2011).

Diversiteit

Amnesty wil graag de culturele diversiteit in haar personeelsbestand blijven vergroten. We streven ernaar dat minimaal een derde van de jaarlijkse instromers een niet-westerse achtergrond heeft. In 2012 gold dit voor 24,6 procent (vier betaalde medewerkers en drie vrijwilligers). In 2011 betrof het één betaalde medewerker, twee stagiairs en één vrijwilliger.

In 2013 zal de culturele diversiteit wederom hoog op de agenda staan. Om onze diversiteitsdoelstellingen te behalen verdiepen we komend jaar onze relatie met UAF verder en nemen we ons aanstellingsbeleid en onze wervingsmethoden onder de loep.

Vrijwilligers

Uit het in 2011 gehouden medewerkerstevredenheidsonderzoek komt naar voren dat de vrijwilligers binnen Amnesty Nederland over het algemeen tevreden zijn over hun werk. Het onderzoek gaf dan ook geen aanknopingspunten voor verdere optimalisering van het vrijwilligersbeleid.

Om de continuïteit in de contacten met vrijwilligers te waarborgen en de ondersteuning te versterken, besloten we in de tweede helft van 2012 een tweede parttime vrijwilligerscoördinator aan te stellen.

Medewerkerstevredenheid

In 2011 heeft Effectory, een leidende speler op het gebied van klant- en medewerkeronderzoeken in Nederland een gratis medewerkerstevredenheidsonderzoek bij Amnesty gedaan. De resultaten kunnen worden afgezet tegen de Nationale Tevredenheidsindex. Op de hoofdvragen van het onderzoek scoort Amnesty nagenoeg hetzelfde als het landelijk gemiddelde. Opvallende positieve punten zijn geëngageerde medewerkers, goede interne samenwerking en hoge tevredenheid over beloning en arbeidsomstandigheden. Negatief vallen op: een hoge mate van ongewenst gedrag onder collega's, waaronder het elkaar verbaal hard aanvallen bij verschillen van inzicht, en een lager vertrouwen in het management dan in de benchmark.

In 2012 was het verbeteren van de medewerkerstevredenheid een aandachtspunt. Inmiddels zijn een klachten- en een klokkenluidersregeling opgesteld en is aandacht besteed aan de bekendheid van de externe vertrouwenspersoon. Vanaf april 2012 heeft een toegevoegd lid van het management zich gericht op organisatieontwikkeling. Hij heeft ruim veertig medewerkers geïnterviewd. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft de directeur vijf onderwerpen aangewezen waaraan met voorrang gewerkt zal worden: innovatie, leiderschap, kwaliteitssysteem, besluitvorming en werving van een clustermanager. Dit actieprogramma is tevens een antwoord op een groot aantal zaken die in het medewerkeronderzoek naar voren zijn gekomen. Op alle genoemde thema's zijn in 2012 concrete stappen gezet. Bij het volgende medewerkeronderzoek, gepland voor het najaar 2013, zal zichtbaar worden wat dit heeft opgeleverd.

Vertrouwenspersoon

In 2012 hebben vier medewerkers contact gezocht met onze vertrouwenspersoon. Met deze medewerkers heeft zij gesprekken gevoerd. De vertrouwenspersoon heeft ook deelgenomen aan twee gesprekken in het kader van de organisatieontwikkeling.

Om zichtbaar en bekend te zijn binnen de organisatie is de vertrouwenspersoon regelmatig aanwezig bij bijeenkomsten voor alle medewerkers. In de introductiecurssussen heeft zij kennis gemaakt met nieuwe medewerkers en informatie gegeven over het werk van de vertrouwenspersoon.

Opleidingen

Opleiding en ontwikkeling is noodzakelijk om als medewerker en organisatie effectief te zijn en te blijven. In 2012 hebben wij driemaal een introductiecurcus voor nieuwe medewerkers georganiseerd, waaraan 49 medewerkers deelnamen. We maakten de training vanaf mei actueler en interactiever en schakelden een vrijwillige trainer als begeleider in.

In 2012 volgden 118 werknemers in totaal 44 opleidingen. Het gaat om een breed scala van werkgerelateerde opleidingen, die zowel op verzoek van de medewerkers als van de organisatie werden gevolgd. Sommige medewerkers, onder wie vijf vrijwilligers, volgden

op individuele basis een training. Een aantal opleidingen is incompany gegeven, zoals internationale arbeidsmobiliteit en Engels. De deelname aan opleidingen is in 2012 sterk gegroeid ten opzichte van 2011 (62 deelnemers).

In de afgelopen jaren vroegen enkele medewerkers om (loopbaan) coaching. Dit lijkt een blijvende trend te worden. Amnesty heeft zich daarom aangesloten bij het loopbaanplatform van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI). De loopbaanmogelijkheden binnen Amnesty zijn beperkt vanwege de omvang van de organisatie en de grote variatie in functies en competenties.

In 2012 werd duidelijk dat er aandacht moet worden besteed aan veiligheid(strainingen) voor medewerkers die naar gevaarlijke gebieden reizen. In 2013 zullen we een veiligheidsbeleid ontwikkelen.

Mensenrechtenserie

In de Mensenrechtenserie, een reeks bijeenkomsten op het landelijk secretariaat, presenteren gastsprekers hun inspirerende ervaringen aan de Amnesty-medewerkers. In 2012 waren onder anderen de hoogleraar ideeëngeschiedenis Siep Stuurman en emeritus hoogleraar internationaal recht Theo van Boven te gast.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim heeft in 2011 en 2012 extra aandacht gehad om het hoge verzuimpercentage van 6,6 procent in 2011 terug te dringen naar de door ons gestelde doelstelling van maximaal 5 procent. Het ziekteverzuim (exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof) is in 2012 teruggebracht naar 3,5 procent.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) bestaat uit zeven personen, die iedere twee jaar worden gekozen. 2012 was het eerste zittingsjaar van een nieuwe OR. Een belangrijk agendapunt was de reorganisatie van het cluster Interne Bedrijfsvoering, die de OR op de voet volgde. Als reactie op een adviesaanvraag van de directie benoemde de OR een aantal zorgpunten en drong zij aan op een evaluatie na negen maanden, die werd toegezegd. Per 1 januari 2013 is de reorganisatie in gang gezet. Daarnaast maakte de OR zich met succes sterk voor het invoeren, eind 2012, van een beroepscommissie voor mensen die niet tevreden zijn met een functie-indeling of -waardering. Ook de klachtenregeling en de klokkenluidersregeling werden herzien. Zij werden beide voorzien van een commissie. Bovendien kwamen OR en directie overeen dat een nieuwe verlofregeling werd uitgesteld tot 2013, wanneer de randvoorwaarden beter geregeld zijn.

HOOFDSTUK 14

BESTUUR, LEDENRAAD

EN DIRECTIE

14.1 Bestuur Amnesty International, afdeling Nederland

Ila Kasem (1967), voorzitter

Directievoorzitter Van de Bunt Adviseurs.

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Wereld Natuur Fonds.
 - Lid Raad van Toezicht Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten.
 - Lid Raad van Toezicht Mondriaan Onderwijs Groep.
 - Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Psychotechniek.
 - Voorzitter Bestuur Stichting Marokko Fonds.
 - Bestuurslid Handels- en Investeringscentrum voor Noord-Marokko.
 - Bestuurslid Raad van Organisatieadviesbureaus (ROA).
 - Bestuurslid Stichting Giving Back.
 - Extern Voorzitter Adviescommissie Mondriaan Stichting.
 - Lid Klankbordgroep College voor de Rechten van de Mens i.o.
- Gekozen als voorzitter op 14 mei 2011, in functie getreden op 9 juni 2011.

Richard Goldstein (1969), penningmeester

Partner bij PwC.

Geen nevenfuncties.

Gekozen in de functie van penningmeester in 2010.

Harm Noordhof (1946), secretaris vanaf 9 juni 2011

t/m 9 juni 2012

Consultant.

Nevenfuncties:

- Lid bestuur De Maatschappij, ondernemend netwerk sinds 1977.
- Voorzitter Stichting Stimulering Onderwijsjournalistiek.
- Penningmeester K.F. Heinfonds voor Studie en Individuele Noden.
- Vice-voorzitter Bezwarencommissie Functieordening HBO.

Gekozen als lid in 2006, herkozen in 2009, gekozen in de functie van secretaris in 2011, afgetreden op 9 juni 2012.

Martijn Franssen (1973), lid

Partner bij Floodlights Media, een onafhankelijke producent van formats voor televisie.

Nevenfuncties:

- Penningmeester Haags Dierencentrum te Den Haag.
- Lid programmaraad Omroep West.

Gekozen als lid in 2010.

Heleen de Jonge van Ellemeet (1979), lid/secretaris

Wetenschappelijk medewerker Strafrecht bij de Hoge Raad der Nederlanden.

Nevenfuncties:

- Lid Commissie van Toezicht Van der Hoevenkliniek (TBS-kliniek).
- Vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen bij de Hoge Raad der Nederlanden.
- Redacteur *De Helling*, blad van het wetenschappelijk bureau van GroenLinks.

Gekozen als lid in 2011; op 9 juni 2012 gekozen in de functie van secretaris.

Christien de Kruijff (1975), lid

- Universitair docent aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Leiden, afdeling Staats- en Bestuursrecht.

- Opleidingsdirecteur Honours Academy aan de Universiteit Leiden.

Geen nevenfuncties.

Gekozen als lid in 2008, herkozen in 2011.

Roelof Jan Manschot (1944), lid

Gepensioneerd.

Nevenfuncties:

- Lid van het College van Toezicht Kansspelen.
- Lid van de Raad van Advies College Bescherming Persoonsgegevens.

Gekozen als lid in 2009, afgetreden op 9 juni 2012.

Egbert Myjer (1947), lid

Gepensioneerd.

Nevenfuncties:

- Hoogleraar Mensenrechten aan de VU in Amsterdam.
- Bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Leuven.
- Bestuurslid UAF (sinds november 2012).
- Lid redactie *Netherlands Human Rights Quarterly*.
- (met ingang van 2013: Commissioner International Commission of Jurists (ICJ) en rechter plaatsvervanger rechtbank Noord-Holland).

Gekozen als lid op 17 november 2012.

René Peters (1955), lid

Directeur-grotaandeelhouder Peters Management Services B.V.

Nevenfuncties:

- Voorzitter bestuur instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO).

Gekozen als lid in 2009, herkozen op 9 juni 2012.

Marieke Schoenmakers (1966), lid

Directeur VPRO.

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Muziekgebouw aan het IJ.
- Bestuurslid Academische Jaarprijs.
- Bestuurslid De Ateliers.

Gekozen als lid in 2011.

Jeanine Wubbels (1988), lid

Student aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Geen nevenfuncties.

Gekozen op 9 juni 2012.

Bestuursvergaderingen in 2012

Het bestuur kwam in 2012 zeven maal bijeen. Op de agenda stonden reguliere onderwerpen als kwartaalrapportages over de uitvoering van het beleid en de financiële stand van zaken, actuele rapportages, voorbereiding van de vergaderingen van de ledenraad en vooral gedurende heel 2012 ontwikkelingen in de internationale organisatie. De internationale ontwikkelingen betroffen met name de voortgang van het internationale reorganisatieproces, het *Global Transition Programme* (zie hoofdstuk 17, Internationale organisatie).

Binnen het bestuur zijn de voorzitter Ila Kasem en René Peters als portefeuillehouders hiervoor aangewezen. Ila Kasem nam in juni ook deel aan de vergadering van voorzitters van nationale Amnesty-afdelingen (secties) in Barcelona, die grotendeels aan het *Global Transition Programme* gewijd werd. Daarnaast waren hij en enkele andere sectievoorzitters uitgenodigd bij de vergadering van het internationale bestuur in december om van gedachten te wisselen over de voortgang van het traject.

Binnen het secretariaat hebben de directeur, leden van het managementteam en betrokken afdelingshoofden ten minste eens per maand een werkoverleg om de internationale ontwikkelingen te duiden. Directeur Eduard Nazarski participeert in het *Global Management Team* en heeft deelgenomen aan een speciale werkgroep hiervan om het IS-management over de internationale reorganisatie van advies te voorzien. Daarnaast zijn bestuur en secretariaat nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van een implementatieplan voor de ontwikkelde mensenrechten- en groeistrategie voor Afrika. (Meer hierover in hoofdstuk 7, Versterking mensenrechtenbeweging in Afrika) Amnesty Nederland heeft voor de uitvoering hiervan een bedrag van € 4 miljoen beschikbaar gesteld. Amnesty Nederland koos voor een kritisch-constructieve opstelling ten aanzien van het reorganisatieproces. Wij omarmden de uitgangspunten van het *Global Transition Programme* en zijn positief over de aanpak om per regio mensenrechten- en groeistrategieën te ontwikkelen. Positief is ook dat de uitgangspunten in de praktijk via zogenaamde 'pathfinder projecten' in Hongkong en Johannesburg worden getoetst. Amnesty Nederland stelde echter ook regelmatig kritische vragen over de aanpak van het

reorganisatieproces en heeft voorstellen gedaan voor bijstelling. In het bijzonder gingen die vragen over:

- de benodigde veranderingen in het arbeidsvoorwaardenbeleid op het Internationaal Secretariaat (IS)
- de spanningen tussen management en medewerkers op het IS
- de kosten van de reorganisatie
- de continuïteit in de productie van onderzoek en campagnes
- het belang van maatwerk en een behoedzame, geleidelijke aanpak
- de gevolgen voor nationale secties

Daarnaast sprak het bestuur over vreemdelingendetentie in Nederland en de positionering van Amnesty in Nederland. Voor dat laatste besloot het bestuur tot het instellen van een speciale eenheid Strategische Verkenningen. (Lees meer hierover in hoofdstuk 18, Amnesty Nederland)

Functioneren bestuur

Het bestuur evalueert jaarlijks zijn functioneren.

De in 2011 genoemde thema's waaraan het bestuur naar de mening van de bestuursleden de komende jaren prioritair aandacht zou moeten schenken waren:

- de versterking van de positie (draagvlak) van Amnesty International in Nederland
- verhoging van de effectiviteit van Amnesty Nederland in het internationale netwerk van Amnesty
- versterking van de risicobeheersing
- professionalisering van het internationale netwerk van Amnesty
- continue meting en beoordeling van de impact van het werk van Amnesty
- aanscherping van de wisselwerking tussen bestuur en directie

Al deze onderwerpen vormen nog steeds de belangrijkste aandachtspunten in het bestuur, hoewel op een aantal verbeteringen ervan zijn gerealiseerd.

In de zelfevaluatie over 2012 constateerde het bestuur dat expertise op het terrein van mensenrechten in het bestuur is geborgd, portefeuilles onderling verdeeld zijn en er een betere wisselwerking was tussen ledenraad, bestuur en managementteam. Het bestuur is van mening dat zijn functioneren daardoor is verbeterd. Het bestuur zal de ledenraad voorstellen om in de komende jaren het bestuur te verkleinen van negen naar zeven leden. Bestuursleden zijn zeer positief over het functioneren van de voorzitter. De belangrijkste onderwerpen voor het bestuur in de komende jaren zijn: impactmeting, een samenhangende en actieve mensenrechtenagenda, versterking van de rol en zichtbaarheid van Amnesty in discussies over mensenrechten in Nederland en behoud en uitbreiding van de achterban.

Onkostenvergoeding

Bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd en kunnen een vergoeding krijgen voor reiskosten, telefoonkosten en

dergelijke, op basis van werkelijk gemaakte kosten. De bestuurskosten bedroegen € 7.046.

Procedure voor benoeming en herbenoeming bestuursleden

Bestuursleden worden door de ledenraad benoemd uit de leden, voor een periode van drie jaar, na afloop waarvan zij herkiesbaar zijn voor een tweede periode van drie jaar. Bestuursleden die zijn benoemd na juni 2010 zijn herkiesbaar voor een derde periode van drie jaar. De ledenraad kiest en benoemt de voorzitter, secretaris en penningmeester in functie. De Commissie Nieuwe Bestuursleden is belast met het zoeken van kandidaten voor het bestuur bij het ontstaan van vacatures. De commissie adviseert het bestuur en doet voordrachten, waarna het bestuur een voorstel aan de ledenraad voorlegt. De Commissie Nieuwe Bestuursleden bestond in 2011 uit Frans Vijlbrief (voorzitter), Peter de Boer, Marise Hazenberg, Arien Scholtens en Tamara Trotman.

Zie verder de statuten van de Vereniging.

14.2 Ledenraad

De ledenraad bestaat per 12 december 2012 uit 36 leden (de raad kan uit maximaal veertig leden bestaan), gekozen door de leden in de vijf regio's. Leden van de ledenraad zijn gekozen in 2010 voor een eerste termijn van drie jaar. Na afloop van deze termijn in 2013 kunnen leden nog twee maal voor een periode van drie jaar gekozen worden. Omdat de vereniging geen getrapte structuur kent, hebben de leden van de ledenraad zitting in de ledenraad zonder last of ruggespraak.

De ledenraad is onder andere belast met de toezicht op het bestuur. Ook is het de taak van de ledenraadsleden om voeling te houden met de (actieve) leden van de vereniging in hun regio.

De ledenraad bestond in 2012 uit:

Uit de regio Drenthe/Friesland/Groningen

Migiel de Lange, Cees van Staveren, Bennie Werink, Deborah Wolting-Tolk en Tanja van der Woude

Uit de regio Noordoostpolder/Overijssel/Gelderland

Theo van Berkestijn, Cees van Bockel, Sigrid van Haren, Gerard van de Heg, Karen van de Lockant, Hélène van der Sijp, Peter Wester

Uit de regio Flevoland/Noord-Holland/Utrecht

Aad Alkemade, Henk Brandt, Bert Breij, Gert Dekkers, Gert-Jan van Dommelen, Liesbeth van der Hoogte, Luuk Karsten, Jeroen van Maaren, Saskia van de Mortel, Ellie Teunissen, Nico Tukker, Rob de Wal (in juni 2012 vervangen door Luuk Karsten)

Uit de Regio Zuid-Holland/Zeeland

Ronald Berkhuizen, Ruud-Jan Kloek, Liesbeth Mulder, Paul Schenderling, Esther Sprangers, Henk Voets

Uit de regio Brabant/Limburg

Mohammed Bouyaouzan, Tom Godefrooij, Frank Janssen, Harry Kloezen, Corné Stroop, Hans Zwarts.

Taken ledenraad

De ledenraad is bevoegd te besluiten tot:

- het benoemen, schorsen en ontslaan van bestuursleden;
- het benoemen en ontslaan van de accountant van de vereniging;
- het wijzigen van de statuten;
- het ontbinden van de vereniging.

Aan de goedkeuring van de ledenraad zijn onderworpen:

- het meerjarenbeleidsplan en de financiële meerjarenraming;
- de staat van baten en lasten met toelichting en het jaarverslag;
- het aanvragen van het faillissement of surseance van betaling van de vereniging.

De ledenraadsleden vertegenwoordigen in de ledenraad alle leden van de vereniging.

Ledenraadsvergaderingen 2012

In 2012 kwam de ledenraad tweemaal bijeen, op 9 juni en op 17 november.

Op 9 juni woonden 32 ledenraadsleden de vergadering bij, op 17 november 26. Op 9 juni stelde de ledenraad het jaarverslag en de jaarrekening over 2011 vast. Daarnaast werd gesproken over marketing en Amnesty's communicatiebeleid en over het vermogensbeleid en -beheer. De ledenraad keurde de klokkenluidersregeling goed. Daarnaast kozen zij bestuursleden: Heleen de Jonge van Ellemeet werd benoemd tot secretaris, René Peter werd herkozen voor een tweede termijn van drie jaar en Jeanine Wubbels werd gekozen als jongerenlid.

De novembervergadering was gewijd aan de vaststelling van de beleidshoofdpunten van 2013 en de begroting op hoofdlijnen voor 2013. Het bestuur kondigde een wijziging van de begrotingsprocedure aan: vanaf 2013 stelt de ledenraad de definitieve begroting voor het komende jaar vast en niet een begroting op hoofdlijnen. Egbert Myjer werd benoemd in het bestuur, waarmee diepgaande mensenrechtenkennis in het bestuur is geborgd.

Het bestuur heeft gedurende het jaar de ledenraad uitgebreid op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen met betrekking tot de internationale reorganisatie. In september hadden het bestuur en de ledenraad een speciale bijeenkomst om aan dit onderwerp aandacht te besteden. Deze bijeenkomst kwam tegemoet aan de wens van de ledenraad inhoudelijk dieper op sommige onderwerpen in te kunnen gaan.

Commissies

In 2012 kwam de Financiële Commissie viermaal bijeen.

Op 31 december 2012 bestond de commissie uit de volgende leden: Aad Alkemade, Gerard van de Heg, Saskia van de Mortel, Corné Stroop en Henk Voets.

De in mei 2011 door de ledenraad ingestelde commissie die als taak had de communicatie met de achterban over rol, taken en verantwoordelijkheden van de ledenraad te formaliseren, bracht in de junivergadering een voorstel uit voor contactmomenten met de achterban, dat werd goedgekeurd door de vergadering. De commissie werd in de vergadering van 15 november 2012 opgeheven.

Functioneren ledenraad

Na vijf vergaderingen kan worden geconstateerd dat de ledenraad in haar rol is gegroeid. De vergaderingen verlopen efficiënt. De toezichhoudende rol op het bestuur wordt door de ledenraad – volgens zowel bestuur als de ledenraad zelf - beter uitgevoerd dan in het verleden door de Algemene Ledenvergadering, die dat tot 2010 deed. In november 2013 zal de ledenraad het eigen functioneren weer evalueren.

Onkostenvergoeding

De leden van de ledenraad kunnen door hen gemaakte kosten voor reizen naar de twee vergaderingen per jaar en eventuele andere besprekingen in het kader van het lidmaatschap van de ledenraad declareren. De vergaderingen van de ledenraad vinden plaats op het Amnesty-kantoor in Amsterdam.

De vergaderkosten van de ledenraad bedroegen in 2012 € 4.356.

14.3 Directie en managementteam

De werkzaamheden van de Vereniging Amnesty International Nederland worden gecoördineerd door het Landelijk Secretariaat (hoofdkantoor), onder verantwoordelijkheid van één directeur. De directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het bestuur.

Samenstelling directie

Eduard Nazarski (1953), directeur

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Nederlands Migratie Instituut (NMI).
- Bestuurslid Goede Doelen Platform.

In deze nevenfuncties staat de voor Amnesty International relevante relatie tussen mensenrechten en de *civil society* centraal.

Beloning directeur

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Amnesty International afdeling Nederland de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van VFI en de Code Wijffels (zie www.vfi.nl). De Adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Amnesty International afdeling Nederland vond plaats door het bestuur. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 470-500 punten met een maximaal jaarinkomen van € 124.233 (bij 470 punten) of € 140.046 (bij

500 punten), bij een 40-urige werkweek en voor een periode van 12 maanden (1 FTE/12 mnd).

Het voor de toetsing aan VFI-maxima relevante werkelijke jaarinkomen (1 FTE/12 mnd) van de directeur E. Nazarski bedroeg in 2012 € 102.574 (zie voor de uitgebreide gegevens jaarrekening, bezoldiging directie). Deze beloning bleef daarmee ruim binnen het VFI-maximum. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt behandeld in de jaarrekening in de toelichting op de staat van baten en lasten. Naast het jaarinkomen maken ook betaalde sociale verzekerings- en pensioenpremies deel uit van de bezoldiging.

Functioneren directeur

De directeur voert tweewekelijks overleg met het managementteam. Eens per jaar heeft de directeur een functioneringsgesprek met de voorzitter en secretaris van het bestuur.

Samenstelling managementteam

Brigit Schumacher (1961), clustermanager Interne Bedrijfsvoering
Nevenfuncties:

- Bestuurslid Artiance, Centrum voor de Kunsten in Alkmaar.

Wilco de Jonge (1964), clustermanager Mensenrechtenbeleid
Nevenfuncties:

- Penningmeester van de Stichting Vredeswetenschappen.
- Jurylid van de Max van der Stoel-award.

Leddie Valstar (1959), waarnemend clustermanager Communicatie en Campagnes tot februari 2012

Nevenfuncties:

- Directeur van Interval Communicatie
- Lid raad van Toezicht Wilde Ganzen

Simone Appelman (1966), waarnemend clustermanager Communicatie en Campagnes vanaf februari 2012 tot februari 2013

Geen nevenfuncties.

Frans Huijnen (1952), toegevoegd MT-lid met als opdracht organisatieontwikkeling van maart 2012 tot februari 2013
Geen nevenfuncties.

14.4 Verantwoordingsverklaring

In de verantwoordingsverklaring legt het bestuur verantwoording af over de principes van goed bestuur:

1. Onderscheid de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren.
2. Optimaliseer de effectiviteit en efficiency van bestedingen.
3. Optimaliseer de omgang met belanghebbenden.

1. Onderscheid de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren
De bestaande verdeling van rollen en taken is vastgelegd in de

internationale statuten, de statuten van Amnesty International, afdeling Nederland en in het directiestatuut van Amnesty Nederland.

De ledenraad houdt toezicht

De toezichhoudende rol van de ledenraad komt overeen met de rol die de Algemene Ledenvergadering in het verleden had en is daarmee niet vergelijkbaar met de rol van een Raad van Toezicht zoals bijvoorbeeld stichtingen die kennen.

Toezicht vooraf: het goedkeuren van het (meerjaren)beleidsplan, de meerjarenbegroting en de begroting op hoofdlijnen.

Toezicht achteraf: het goedkeuren van het jaarverslag en de jaarrekening.

Het bestuur bestuurt

Bepalen van beleid/richting van de organisatie:

Vooraf:

Het vaststellen van het (meerjaren)beleidsplan van Amnesty Nederland. De directeur legt het bestuur jaarlijks een voortgangsrapportage van het beleidsplan voor. Het bestuur keurt de hoofdpunten van het jaarplan voor het volgende jaar goed.

In de loop van het jaar:

Iedere vier maanden rapporteert de directeur over de voortgang op de hoofdpunten en de hieraan bestede middelen. Tijdens iedere bestuursvergadering rapporteert de directeur over de actuele inhoudelijke, financiële en personele zaken. Op basis hiervan kan het bestuur eventueel bijsturen.

Achteraf:

Vaststellen van het jaarverslag.

Financiën:

Vooraf:

Vaststellen van meerjarenbegroting en begroting per jaar.

In de loop van het jaar:

Iedere vier maanden rapportage inkomsten, uitgaven en andere financiële kengetallen.

Rapportage van de directeur aan het bestuur.

Achteraf:

Vaststellen van de jaarrekening. Voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening informeert de externe accountant het bestuur over zijn bevindingen.

De organisatie, onder leiding van de directeur, voert uit

De directeur heeft de dagelijkse leiding over de organisatie en vertegenwoordigt de vereniging extern. De organisatie bereidt alle voorstellen voor het bestuur voor, voert besluiten uit en legt verantwoording af aan het bestuur over de bereikte resultaten en de daarvoor gebruikte middelen.

Leer- en verbeterpunten van het bestuursmodel

Het bestuursmodel van Amnesty International Nederland is gebaseerd op de verenigingsstructuur. Met het instellen van de ledenraad in 2010 (ter vervanging van de Algemene Leden

Vergadering) is het bestuursmodel van Amnesty International doorontwikkeld. Inzet van het geheel is te komen tot een bestuurs- en toezichhoudende structuur die een scherper onderscheid maakt tussen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende organen, waarbij de verenigingscultuur van Amnesty International Nederland gerespecteerd wordt. Met de instelling van de ledenraad is het toezicht op het bestuur versterkt, het bestuur legt meer dan in het verleden verantwoording af aan een gekozen vertegenwoordiging van de leden. In 2012 heeft de opzet van de vergaderingen van de ledenraad zich verder ontwikkeld. Naast de twee formele vergaderingen was er een informele bijeenkomst om over de ingrijpende ontwikkelingen in de internationale organisatie te kunnen doorpraten. Verder vergadert de ledenraad niet alleen plenair maar ook in kleine groepen.

Uit de zelfevaluatie van het bestuur is gebleken dat de wisselwerking tussen het bestuur en de directie goed verloopt. Daarbij gaat het er met name om dat de werkzaamheden van bestuur en directie niet overlappen.

2. Effectiviteit en efficiency van bestedingen

Iedere twee maanden worden in de vorm van een 'dashboard' kerncijfers over financiën en andere bedrijfsmatige gegevens geleverd aan het managementteam en iedere vier maanden aan het bestuur. Deze gegevens maken tijdige bijsturing mogelijk.

Een van de maatstaven voor de efficiency van onze bestedingen is de omvang van de kosten van het beheer en de administratie. Binnen de branche (Vereniging van Fondsenwervende Instellingen) zijn afspraken gemaakt om kosten op eenduidige wijze toe te rekenen om zo vergelijking tussen organisaties mogelijk te maken. Het bestuur van Amnesty Nederland heeft het percentage van de kosten voor beheer en administratie bepaald op 4 tot 6 procent. In 2012 besteedde Amnesty Nederland 5,1 procent van de totale bestedingen aan beheer en administratie.

De monitoring van de effectiviteit en efficiency van de bestedingen aan de beleidsprioriteiten, de organisatiebrede hoofdpunten, is een voortdurend aandachtspunt. Daarbij staan de gewenste mensenrechtverbeteringen centraal en wordt geregistreerd welke activiteiten het meeste effect hebben op de doelstelling.

3. Omgang met belanghebbenden

Belanghebbenden voor (en vaak ook met) wie wij ons werk doen zijn:

- *Slachtoffers van mensenrechtenschendingen*. Wij betrachten de grootste mogelijke zorgvuldigheid voor hun veiligheid en privacy.
- *Mensenrechtenorganisaties en mensenrechtenverdedigers* die door ons worden ondersteund. Meer en meer leggen wij deze samenwerking contractueel vast.
- *Amnesty-afdelingen buiten Nederland* met wie wij bilateraal samenwerken. De aard van deze samenwerking leggen wij in onderling overleg vast.

Belanghebbenden met wie wij ons werk doen zijn:

- *Leden en donateurs.* Wij informeren hen over campagnes, acties, plannen en resultaten. Leden ontvangen naar behoefte onze bladen. Leden kunnen invloed uitoefenen door deel te nemen aan de verkiezingen voor de ledenraad. Aan donoren die aan een specifiek project steun geven wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang. Gemiddeld eens per twee jaar wordt een uitgebreid kwantitatief en kwalitatief leden- en publieksonderzoek gedaan. Tussentijds wordt specifiek onderzoek gedaan naar onze communicatie.
- *Actieve leden, vrijwilligers en activisten.* Mensen die actief zijn voor Amnesty ontvangen tienmaal per jaar het blad *Amnesty in Actie*. Leden van Amnesty-groepen ontvangen groepenzendingen en actiepakketten. Eenmaal per jaar kunnen Amnesty-groepen zich inschrijven voor acties en werkzaamheden. Alle groepen en vele actieve leden worden een keer per twee jaar geraadpleegd via een onderzoek naar hun activiteiten en hun tevredenheid over de dienstverlening door het Landelijk Secretariaat van Amnesty.
- *Samenwerkingspartners.* Inhoudelijke en financiële samenwerkingen worden in een contract of anderszins schriftelijk vastgelegd en regelmatig gezamenlijk geëvalueerd. In het jaarverslag wordt per type samenwerking een overzicht gegeven van de organisaties waarmee wij samenwerken. Van organisaties die meer dan € 10.000 per jaar bijdragen wordt een overzicht gegeven in het jaarverslag.
- *Publiek.* Onze website trok in 2012 599.970 unieke bezoekers. Klachten of suggesties kunnen via de website, schriftelijk of telefonisch worden ingediend. Met klachten wordt omgegaan volgens een klachtenprotocol. Wij brengen regelmatig persberichten uit over ons werk. Eenmaal per twee jaar doen wij een breed imago-onderzoek over kennis over en waardering van ons werk door het Nederlandse publiek; tussentijds wordt verdiepend onderzoek gedaan.

HOOFDSTUK 15

SAMENWERKINGSPARTNERS

Amnesty Nederland ziet samenwerking met externe partijen als een nuttig instrument om bepaalde doelstellingen te bereiken. Wij zijn ons steeds meer bewust geworden van de kansen van samenwerking met externe partijen en van de risico's van een al te sterk isolement. Voor versterking van de mensenrechtenbeweging in landen van het Zuiden is gelijkwaardige samenwerking met lokale mensenrechtenorganisaties bijvoorbeeld onontbeerlijk. De komende jaren zal Amnesty wereldwijd meer samenwerkingsverbanden aangaan.

Zorgvuldigheid bij het kiezen van samenwerkingspartners is echter geboden. We wegen per geval de voordelen van samenwerking af tegen de risico's, waaronder de kans op imagoschade en mogelijke bedreiging voor onafhankelijkheid en onpartijdigheid. In 2010 stelden we hiervoor duidelijker richtlijnen op. Bijdragen van nationale overheden voor onderzoek en actie zijn uitgesloten. Voor internationale projecten met een educatief doel zijn dergelijke bijdragen wel mogelijk.

Overzicht externe samenwerking in 2012

(noot: betreft alleen de afdelingsoverstijgende en/of omvangrijke (> € 10.000/jaar) externe samenwerking in het jaar 2012)

Coalities

Amnesty International Nederland doet mee aan:

- Geen kind in de cel
- Geen kind op straat
- Control Arms Campaign

Platforms

Amnesty International Nederland maakt deel uit van:

- Breed Mensenrechten Overleg
- Breed Mensenrechten Overleg Nederland
- Breed NGO overleg Indonesië
- Colombia platform
- DRC Congo Platform
- MVO Platform
- Overleg Lokaal Mensenrechtenbeleid
- Platform Internationale LGBT Emancipatie (PILE)
- Platform Mensenrechteneducatie
- Zimbabwe Watch
- Zimbabwe Europe Network (ZEN)

Institutionele samenwerkingsverbanden

Amnesty International Nederland werkt samen met:

- COC inzake het Pridefonds

- FNV Mondiaal, IKV Pax Christi, Milieudefensie, Oxfam Novib en de Dierenbescherming inzake de Eerlijke Bankwijzer
- FNV Mondiaal, IKV Pax Christi, Milieudefensie, Oxfam Novib en de Dierenbescherming inzake het opzetten van de Eerlijke Verzekeringswijzer
- FNV, NIMD, Free Press Unlimited, Hivos, ActionAid, ICCO en Oxfam Novib inzake Zimbabwe Watch
- GPPAC, IKV Pax Christi en Free Press Unlimited inzake Freedom from Fear (samenwerken aan vrede, mensenrechten en conflictpreventie)
- Hivos en UAF inzake RESPITE (tijdelijke opvang van mensenrechtenverdedigers in Nederland)
- Lawyers 4 Lawyers
- Nationaal Comité 4 en 5 mei
- Peace Brigades International
- PEN Nederland inzake vervolgte schrijvers in China
- Rechters voor Rechters
- Stichting LOS inzake het Meldpunt Vreemdelingendetentie
- Stichting Movies that Matter
- Stichting Vredeswetenschappen en de Rotterdam School of Management inzake de instelling van de Leerstoel International Business and Human Rights
- VluchtelingenWerk, Pharos, SMAK, Stichting Arq, ASKV en Johannes Wier Stichting inzake de oprichting van het instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO)
- VNG inzake lokaal mensenrechtenbeleid

Samenwerking gericht op dienstverlening

Amnesty International Nederland werkt samen met:

- Coolpolitics
- Dutch Dialogue Marketing Association (DDMA)
- Lowlands
- Nederlandse Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI)
- Pinkpop

Samenwerking met zuidelijke partners

Amnesty International Nederland werkt samen met:

- Center for Cultural Management - PUKANAWI (Bolivia)
- Center for Environment, Human Rights and Development – CEHRD (Nigeria)
- Coming Out St-Petersburg
- CMAP, Port Harcourt, Nigeria
- Elman Peace and Human Rights Center (Somalia)
- KontraS (Indonesië)
- Northern Uganda Partnership for Human Rights
- Protection International (DRC/Brussels)

- Onafhankelijke Chinese PEN
- Russisch LGBT Network
- Search for Common Ground (SFCG) DRC
- Sierra Leonean Human Rights Coalition 'Accessing Justice in Rural Sierra Leone'
- Social Justice Advocacy Initiative (SIAI) (Nigeria)
- South Kordofan and Blue Nile Monitoring Network (Sudan)
- Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (Oeganda)
- Twungurane Coalition (Burundi), onder ACORD-Burundi

Samenwerking met nationale Amnesty-afdelingen

Amnesty International Nederland werkt vooral samen met:

- Amnesty International Filipijnen
- Amnesty International Israël
- Amnesty International Ivoorkust
- Amnesty International Kenia
- Amnesty International Marokko
- Amnesty International Moskou/Rusland
- Amnesty International Polen
- Amnesty International Senegal
- Amnesty International Slovenië
- Amnesty International Tsjechië
- Amnesty International Turkije
- Amnesty International Asia Pacific Regional Office Hong Kong
- Amnesty International EU Office

Samenwerking gericht op financiering

Amnesty International Nederland krijgt financiële steun van:

- Adessium Foundation
- ASN Bank
- Flexi-Plan
- Hartstra Stichting
- Hivos
- Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake mensenrechteneducatie in Afrika
- Nationale Postcode Loterij
- Stichting Retourschip
- Triodos Bank

HOOFDSTUK 16

COMMUNICATIE

16.1 Amnesty in de media

We informeren de media door middel van persberichten, telefonisch, via blogs, opiniestukken, onze periodieken en via sociale media en de website. We benaderen de media actief met onder meer Amnesty-rapporten, campagnes, acties, foto's en filmmateriaal. Daarnaast beantwoorden we vragen van de media over allerlei mensenrechtenonderwerpen op Amnesty's werkterrein.

Media-aandacht

In 2012 verscheen Amnesty ten minste veertig keer op de landelijke televisie en 172 keer op de radio. Er verschenen ten minste 388 artikelen in kranten en tijdschriften. De persbureaus ANP en GPD namen 58 keer een bericht over dat was gebaseerd op door Amnesty verstrekte informatie. Het aantal online publicaties was ten minste 871.

Onderwerpen waarvoor Amnesty International Nederland in 2012 in ruime mate media-aandacht wist te krijgen waren onder meer het proces tegen de leden van de Russische band Pussy Riot, de kritiek op mensenrechtenschendingen in Nederland naar aanleiding van de Universal Periodic Review (UPR) van de Verenigde Naties en de mensenrechtensituatie in Syrië. Daarnaast was er veel aandacht voor de mensenrechtensituatie in Oekraïne naar aanleiding van het Europees Kampioenschap (EK) voetbal.

Van onze hoofdpunten uit 2012 genereerden sommige mensenrechtenthema's meer aandacht dan andere. De mensenrechten in Nederland kregen naar aanleiding van de beoordeling van de mensenrechtensituatie in het land door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en de kritiek van Amnesty International hierop, relatief veel media-aandacht. Het Midden-Oosten en Noord-Afrika stond door de actuele ontwikkelingen in onder meer Libië en Syrië veel in de belangstelling. Ook onderwerpen met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen zoals de olievervuiling in Nigeria door Shell en het maatschappelijk beleid van banken kregen veel aandacht. Acties voor individuele mensenrechtenverdedigers vonden tevens weerklank. Ook het hoofdpunt migratie kreeg naar aanleiding van de publicatie van Amnesty-rapporten over asielzoekers en migranten en migrantarbeiders wat media-aandacht. Hoewel de media enige aandacht aan het internationale wapenhandelsverdrag besteedden, was deze niet overweldigend. Voor onrechtmatige huisuitzettingen en de mensenrechtenbeweging in Afrika bestond beduidend minder aandacht.

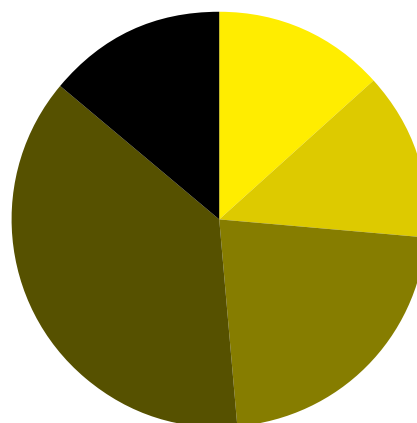
Betaalde boodschappen

Amnesty Nederland gaf in 2012 ongeveer € 275.000 ex btw uit aan betaalde publiciteit. De werkelijke waarde van alle advertentieruimte lag veel hoger, omdat Amnesty als goedbedoelenorganisatie grote kortingen krijgt. Het meeste geld besteedden we aan advertenties om mensen te werven voor onze campagne *4weeksforfreedom* (40 procent van de totale advertentie-uitgaven). Aan een advertentiecampagne om aandacht te trekken voor onze petitie 'Poetin, stop Assad' tegen het bloedvergieten in Syrië, gaven we ruim 20 procent uit en aan de Collecteweek 15 procent.

Voor de Syrië-advertenties ontvingen we in september de NRC Charity Award vakjuryprijs voor de beste charitatieve advertentie van 2012. Daarmee wonnen we ruim € 95.000 aan extra gratis advertentieruimte in *NRC Next*, die we gebruikten voor 4weeksforfreedom.

Het grootste gedeelte van het advertisingbudget (37 procent) besteedden we aan advertenties in dagbladen, gevolgd door online (22 procent) en buitenreclame (14 procent). Radio en tijdschriften zijn elk goed voor 13 procent van de advertentiebestedingen.

BESTEDINGEN AAN ADVERTENTIES

Tijdschrift	13%
Radio	13%
Online	22%
Dagblad	37%
Buitenreclame	14%

16.2 Publiekscommunicatie

In onze communicatie-uitingen vindt steeds meer een verschuiving plaats van papieren uitingen (offline) naar e-mail, websites en sociale media (online). Daardoor kunnen wij onze informatie sneller verspreiden en besparen we op papier, inkt, opslagruimte en verzendkosten. Sommige uitingen blijven we echter op papier uitgeven, omdat de houdbaarheid en attentiewaarde daarvan, zeker voor sommige doelgroepen, groter is. Met een uitgeknipte mix van communicatiemiddelen proberen we een breed publiek te bedienen.

Audiovisuele producties

Amnesty Nederland maakte in 2012 onder meer eigen audiovisuele producties over radiostation Chicoco Radio in de sloppenwijken van het Nigeriaanse Port Harcourt, de urgentie van een goed internationaal wapenhandelsverdrag en mini-portretjes van de muzikanten van de door ons uitgebrachte cd *Listen to Roma Rights*. Samen met de KRO maakten we een aflevering van het programma *Reisadvies negatief*, over de gevolgen van ongecontroleerde wapenhandel in de Democratische Republiek Congo. Daarnaast filmde we verschillende van onze eigen acties en bijeenkomsten. Ook maakten we verschillende spotjes om mensen aan te zetten tot actie.

Movies that Matter Festival

Amnesty International is partner van Stichting Movies that Matter. Van 22 tot en met 28 maart 2012 vond het jaarlijkse Movies that Matter Festival plaats in Den Haag. Het film- en debatfestival presenteerde zo'n zeventig documentaires en speelfilms over mensenrechten en menselijke waardigheid. Het festival trok dit jaar 16.000 bezoekers en zo'n 2.400 mensen bezochten vertoningen van festivalfilms door het land. Uitzendingen van Movies that Matter op televisie en online bereikten bijna een miljoen kijkers.

Het festival kende een uitgebreid verdiepingsprogramma van tientallen debatten, interviews en discussies. Er waren 120 nationale en internationale gasten, onder wie VN-rapporteur voor mensenrechtenverdedigers Margaret Sekaggya, de Nederlandse mensenrechtenambassadeur Lionel Veer en de hoofdaanklager van het Internationaal Strafhof Luis Moreno-Ocampo.

Het hoofdprogramma *A Matter of ACT* van Amnesty International bood tien documentaires over vooraanstaande mensenrechtenverdedigers, van wie de meesten ook aanwezig waren. Onder hen waren de leider van een Paraguayaanse boerenopstand Geronimo Arevalos, de Tunesische internetactiviste Lilia Weslaty, de Zuid-Afrikaanse

sloppenactivist Mazwi Nzimande en de Wit-Russische LGBT-activist Sergey Yenin.

Ook zeer succesvol waren de debatten voor MBO-scholieren die het festival organiseerde. Het educatieprogramma bereikte dit jaar een recordaantal scholieren en studenten.

Daarnaast leidden bijzondere ontmoetingen tussen internationale festivalgasten en politici, experts en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties tot uitwisseling en coalities op het gebied van politieke lobby en diplomatieke betrekkingen.

Amnesty-bladen en e-bulletin

Amnesty Nederland brengt drie periodieken uit. *AmnestyNU* (oplage 245.000) brengt leden drie keer per jaar op bondige manier op de hoogte van Amnesty's werk.

Amnesty in Actie (oplage 15.000) is bestemd voor de actieve leden en doet maandelijks verslag van acties en geeft achtergrondinformatie.

Wordt Vervolgd (oplage 30.000) is Amnesty's redactioneel onafhankelijke opiniemaandblad over mensenrechten. Het besteedde in 2012 onder meer aandacht aan de hervormingen in Birma (Myanmar), de burgeroorlog in Syrië, het anti-homobeleid in Rusland en de nieuwe Grondwet van Hongarije. Daarnaast publiceerde het blad interviews met onder anderen CDA-leider Sybrand van Haersma Buma, dichteres Jana Beranová en de Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer. Het aprilnummer was gewijd aan het Movies that Matter Festival en het julinummer ging over internationale tribunalen en hoven. Zoals gebruikelijk werd het decembernummer, over het mensenrechtenjaar 2012, aan alle leden toegestuurd.

Ook versturen we maandelijks de digitale nieuwsbrief 'Kom in actie' naar 130.000 mensen. Daarin besteden we aandacht aan lopende campagnes, acties en goed nieuws.

Debatten en bijeenkomsten

Amnesty-medewerkers worden regelmatig uitgenodigd om te spreken bij bijeenkomsten van allerhande organisaties. Daarnaast organiseren we regelmatig zelf bijeenkomsten, voor specifieke doelgroepen of een algemeen publiek. Zo waren er in 2012 debatten omtrent de Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen en over onze campagne voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Daarnaast was er een conferentie over mensenrechteneducatie en een Ledendag.

SOCIALE MEDIA

Aantallen volgers:	Eind 2009	Half 2010	Eind 2011	Eind 2012
Facebook	± 300	1.647	10.350	20.125
Twitter	± 1.100	3.023	6.309	9.122
LinkedIn	± 200	823	± 900	1.366

Website

Het bezoek aan www.amnesty.nl nam in 2012 met 12,4 procent toe, van 773.184 bezoeken in 2011 tot 869.567 in 2012. Het aantal unieke bezoeken steeg met 10,7 procent van 541.722 in 2011 tot 599.970 in 2012. Groei zagen we in het webbezoek dat via zoekmachines op de site kwam (+ 20,5 procent) en in het bezoek via onze sociale media (+ 456 procent). De tijdelijke actiesite controlarms.nl trok 65.000 bezoekers en de actiesite 4weeksforfreedom.nl 58.000 in 2012.

In juli 2012 lanceerden we de mobiele versie van onze website: mobiel.amnesty.nl. Deze site werd de tweede helft van het jaar 23.000 keer bezocht.

Sociale media

Sterke groei sociale media

We zijn sinds begin 2009 aanwezig op Twitter, Facebook, LinkedIn en YouTube. Er staat een goed fundament waarop we de komende jaren verder kunnen bouwen. Van een voornamelijk informerende, zendende organisatie hebben we ons op de sociale media ontwikkeld tot een organisatie die met haar volgers in gesprek gaat en naar hen luistert. Door kleine aanpassingen zorgden we ervoor dat het aantal likes en retweets in 2012 sterk steeg. Hierdoor kreeg onze boodschap een grotere impact. Op 12 januari was onze tweet 'Gitmo wordt 10, stuur ook een kaartje naar Obama' het populairste Twitter-bericht van Nederland.

Activisme op sociale media

In 2012 zetten we onze sociale media vaker in voor actie. De belangrijkste petities op onze website verspreidden we ook via de sociale media. We kozen een beperkt aantal onderwerpen, met als doel minder verhalen beter te vertellen.

Twitter zetten we in om autoriteiten direct aan te spreken. Zo sprak Amnesty in 2012 wereldwijd via Twitter de vijf permanente leden van de VN-veiligheidsraad aan op hun verantwoordelijkheid voor een sterk internationaal wapenhandelverdrag.

Klachten

Mensen kunnen bij Amnesty Nederland een klacht indienen via het klachtenformulier op de website, per brief of per telefoon. Alle klachten werden binnen twee weken afgehandeld, de meeste op de dag van ontvangst. In 2012 kwamen er 376 klachten binnen van leden en niet-leden.

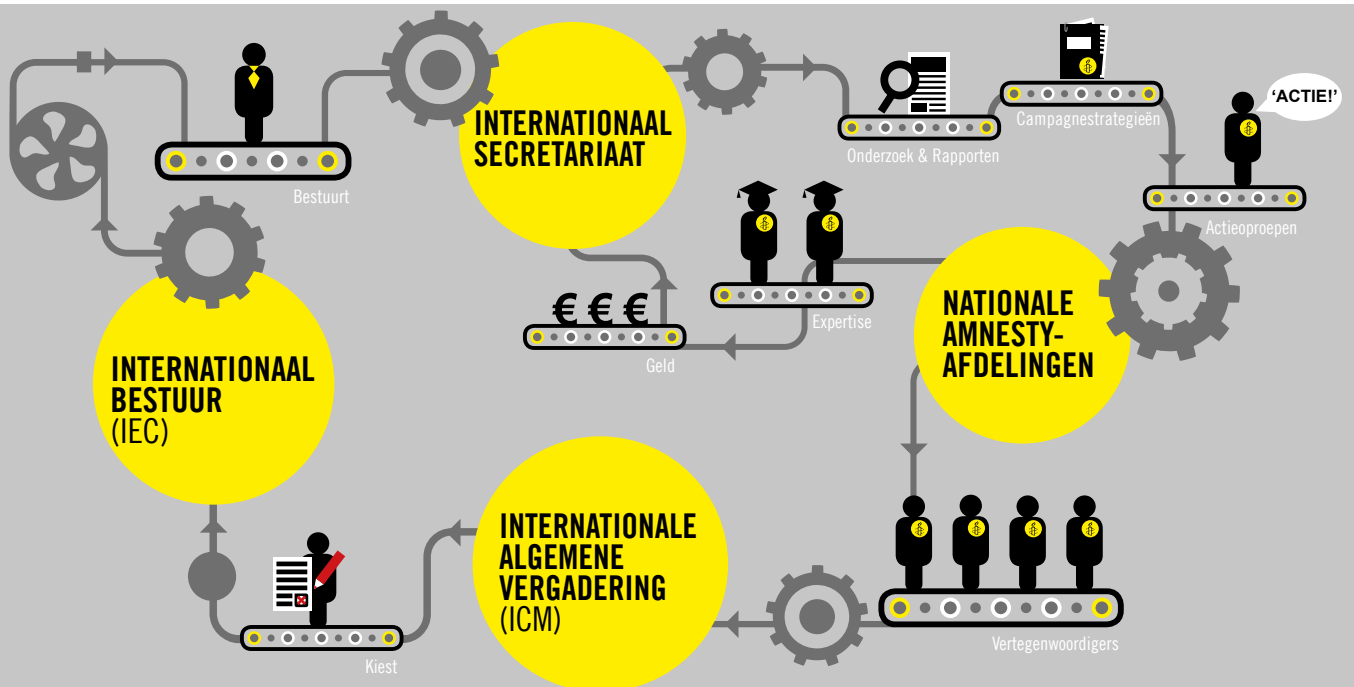
Het merendeel van die klachten (149) betrof het beleid of de standpunten van Amnesty. Terugkerend onderwerpen waren onder meer onze als gering ervaren aandacht aan christenvervolging, ons standpunt over Syrië, ons rapport over discriminatie in Europa en de actie die we voerden voor de Russische punkband Pussy Riot. 136 Klachten betroffen onze wervingsactiviteiten, met name via huis-aan-huiswerving. De klachten werden direct doorgespeeld naar het desbetreffende wervingsbureau om actie te ondernemen. 91 Klachten gingen over Amnesty's functioneren, zoals het technisch functioneren van onze webshop, onze door sommigen als ingewikkeld ervaren website, het salaris van de directeur en administratieve afhandelingen.

DEEL IV

OVER AMNESTY

HOOFDSTUK 17

DE INTERNATIONALE ORGANISATIE

Amnesty International is een wereldwijde beweging met meer dan 3 miljoen leden en donateurs in meer dan 150 landen en met kantoren in meer dan tachtig landen. Het hoofdkantoor (het Internationaal Secretariaat, IS) bevindt zich in Londen. Alle nationale afdelingen dragen bij aan de financiering van het IS.

Op het IS werken zo'n 550 betaalde en vrijwillige medewerkers uit meer dan vijftig landen. De belangrijkste taken van het IS zijn:

- verzamelen, analyseren en publiceren van informatie over mensenrechtenschendingen;
- coördineren van internationale acties en campagnes, waaraan ook Amnesty Nederland meedoet, en uitbrengen van actiemateriaal;
- bevorderen van aandacht voor mensenrechten in intergouvernementele organisaties als de VN;
- benaderen van internationale media;
- stimuleren van het werk van nationale Amnesty-afdelingen en van leden en groepen in landen waar nog geen afdelingen bestaan.

Het IS bracht in 2012 175 rapporten uit. Daarvan hadden er 159 betrekking op specifieke landen of regio's: 37 over Afrika, 35 over Noord-, Zuid- en Midden-Amerika, 21 over Azië, 42 over Europa en 24 over het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Er werden 569 bliksemacties gevoerd: 348 nieuwe acties en 221 vervolgacties.

Financiering internationale organisatie

Amnesty International is onpartijdig en onafhankelijk. Daarom nemen we voor onderzoek en acties geen geld aan van overheden. Ons werk bekostigen we uit bijdragen van leden en donateurs van de nationale Amnesty-afdelingen. Door middel van een contributieregeling dragen alle nationale afdelingen bij aan de kosten van het IS. Amnesty Nederland droeg, als een van de grootste nationale afdelingen, bijna € 9,7 miljoen af als bijdrage aan het IS, [en in aanvulling daarop een vrijwillige extra bijdrage van € 0,5 miljoen]. Daarnaast besteedde Amnesty Nederland bijna € 2,6 miljoen aan internationale projecten en droeg € 258.000 bij aan Amnesty's EU-Kantoor in Brussel. (Zie verder hierover, en over de bestedingen van het IS het Financieel jaarverslag.)

International Council Meeting

De Internationale Ledenvergadering (*International Council Meeting, ICM*) is het hoogste bestuursorgaan van Amnesty International.

De ICM komt eens in de twee jaar bijeen en bestaat uit vertegenwoordigers van alle nationale afdelingen. De ICM bepaalt het beleid van Amnesty International en kiest het negenkoppige Internationaal Bestuur (IEC), dat toeziet op de uitvoering van het beleid door de secretaris-generaal, die aan het hoofd staat van het IS.

Internationale reorganisatie

Begin 2011 is gestart met het ontwikkelen van plannen voor een omvangrijke reorganisatie van Amnesty's Internationaal Secretariaat (IS), onder de noemer *Moving Closer to the Ground*. De reorganisatie omvat een feitelijke overplaatsing naar de verschillende continenten van enkele IS-afdelingen, waaronder de onderzoeks- en campagneafdelingen en de staf verantwoordelijk voor de 'groei' en ondersteuning van de Amnesty-beweging. Het opzetten van regiokantoren (*hubs*) met elk een eigen organisatiestructuur en directeur is een belangrijk onderdeel van een deconcentratieproces om Amnesty's aanwezigheid in het Zuiden te versterken en daarmee onze impact te vergroten. Fysieke aanwezigheid daar waar de schendingen plaatsvinden stelt ons in staat om lokaal relevanter te zijn, nauwer samen te werken met lokale partners en sneller te reageren. Amnesty Nederland stelt zich kritisch-constructief op ten aanzien van het reorganisatieproces (lees meer hierover in hoofdstuk 14, Bestuur, ledenraad en directie).

In 2012 zijn in het kader van Amnesty's inzet op het binnen- en buitenlandse beleid van de zogenaamde BRICS-landen (Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika (lees: regio Afrika)) ook nationale kantoren geopend in India en Brazilië.

HOOFDSTUK 18

AMNESTY NEDERLAND

De Nederlandse Amnesty-afdeling, die bestaat sinds 1968, behoort tot de grootste Amnesty-afdelingen ter wereld. Amnesty Nederland had aan het eind van 2012 278.516 leden en donateurs.

Amnesty Nederland heeft een gekozen Ledenraad, bestaande uit 36 leden, die per regio via verkiezingen onder alle leden zijn gekozen voor de duur van drie jaar. De Ledenraad komt tweemaal per jaar bijeen en houdt onder meer toezicht op het bestuur, besluit over belangrijke beleidszaken en kiest de leden van het bestuur, de financiële commissie en de commissie van beroep. Eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de besluiten van de Ledenraad is het bestuur. Bestuursleden worden door de Ledenraad gekozen voor een termijn van drie jaar, met de mogelijkheid tot maximaal twee herverkiezingen.

Landelijk Secretariaat

De werkzaamheden van Amnesty Nederland worden voorbereid en grotendeels uitgevoerd door het Landelijk Secretariaat (hoofdkantoor) in Amsterdam, onder verantwoordelijkheid van de directeur. Op het Landelijk Secretariaat werkten op 31 december 2012 137 betaalde en 73 vrijwillige medewerkers.

Achterban

De aanhangers van Amnesty Nederland kunnen zich op tal van manieren voor de mensenrechten inzetten. Zij kunnen Amnesty financieel steunen en kunnen ook meedoen aan een breed scala van activiteiten, zowel individueel als in groepsverband. Er zijn lokale Amnesty-groepen, jongeren-, studenten- en taakgroepen. De Amnesty-groepen werken in vijf regio's, onder verantwoordelijkheid van een regiocoördinator. De lokale groepen worden ondersteund door specialisten en adviseurs, zoals landenmedewerkers en regionale vrijwilligers op het gebied van onder meer actievoeren en mediavorlichting. Het grootste deel van de achterban is actief op individuele basis.

Hague Center for International Justice

Samen met het Internationaal Secretariaat startte Amnesty Nederland in september 2012 een nieuwe vertegenwoordiging van Amnesty bij het Internationaal Strafhof en andere internationale organisaties in Den Haag: het Hague Center for International Justice. Amnesty introduceerde het nieuwe centrum bij het Strafhof en de deelnemende staten tijdens de jaarlijkse vergadering van verdragspartijen bij het Internationaal Strafhof in november. Amnesty's secretaris-generaal, Salil Shetty, sprak bij die gelegenheid met de president, de aanklager en andere vertegenwoordigers van het Hof. Het centrum startte met de voorbereidingen voor een

expert-seminar in de eerste helft van 2013 over de rol van slachtoffers in de rechtszaken die voor het Hof dienen.

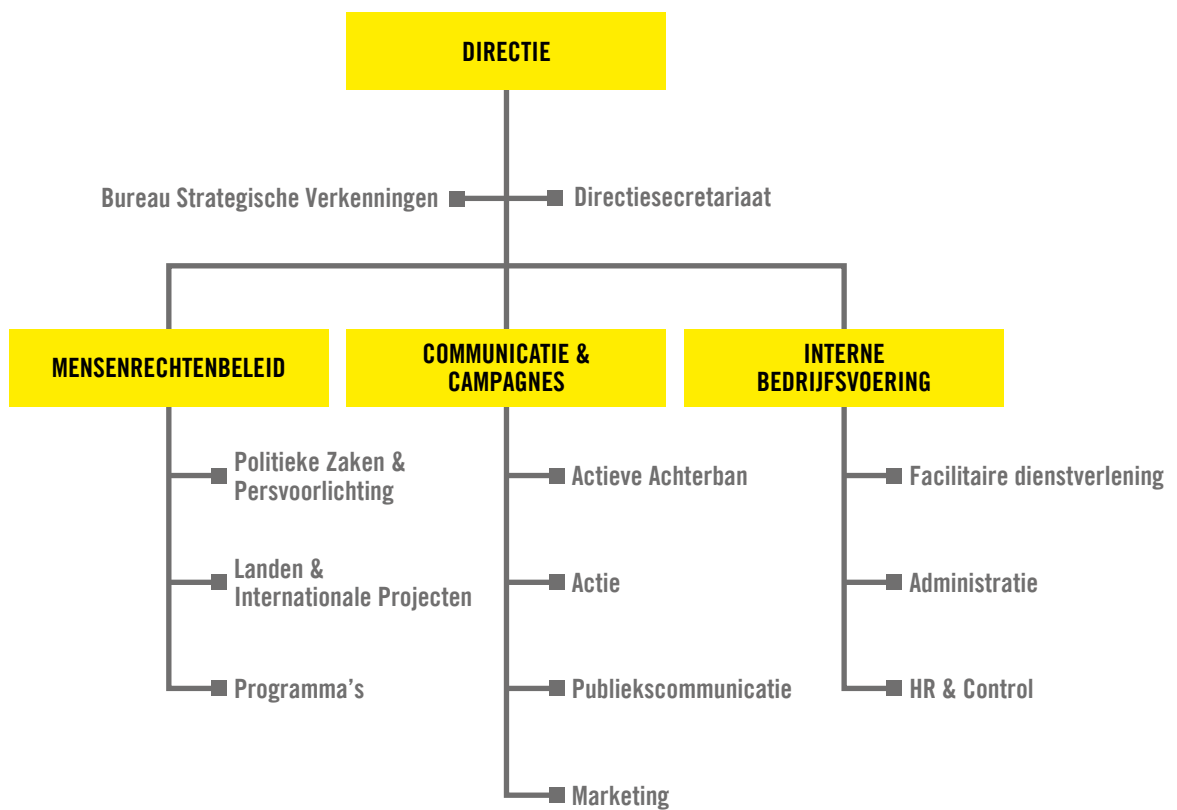
Strategische Verkenningen

In juni 2012 keurde het bestuur van Amnesty Nederland het projectvoorstel 'Strategische Verkenningen 2012–2016' goed. Aan het project ligt de volgende gedachte ten grondslag. Reeds een aantal jaren zijn politieke en sociale ontwikkelingen gaande, nationaal en internationaal, die grote invloed kunnen hebben op de toekomst en toekomstmogelijkheden van mensenrechten en organisaties als Amnesty International. Binnen Amnesty bestaat hiervoor wel erkenning, maar die heeft nog onvoldoende geleid tot het systematisch beschrijven en analyseren van die ontwikkelingen. In die lacune moet het project Strategische Verkenningen - gedeeltelijk - voorzien.

Het project zal zich richten op het verkennen en analyseren van (toekomstige) brede politieke en maatschappelijke contexten waarin beleid van Amnesty en Amnesty Nederland op langere termijn geformuleerd en uitgevoerd moet worden, en globale richtingen waarin Amnesty zich zou kunnen. Het projectplan identificeerde verschillende potentiële advies- en onderzoekstrajecten voor strategische verkenningen, waaronder de gevolgen van voorziene geopolitieke verschuivingen voor internationale bevordering en bescherming van mensenrechten en de gevolgen van trends van 'dejuridisering' in de internationale betrekkingen voor mensenrechten.

In november besloot de directeur tot instelling van een apart projectbureau voor uitvoering van het projectplan en werd een hoofd Strategische Verkenningen benoemd.

Organigram secretariaat Amnesty Nederland per 1 januari 2013

HOOFDSTUK 19

MAATSCHAPPELIJK

VERANTWOORD

ONDERNEMEN

Amnesty Nederland heeft een MVO-beleid. Dat beleid stuurt het handelen van alle medewerkers. Het sluit aan bij onze missie: het streven naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Daarnaast beseffen we dat we een bredere verantwoordelijkheid hebben dan ons eigen werkterrein. De zorg voor mensenrechten hangt samen met aandacht voor maatschappelijke vraagstukken op sociaal, ecologisch en economisch gebied. Ook op die gebieden willen we ervoor zorgen dat ons handelen geen negatieve gevolgen heeft. In 2013 vindt een revisie van dit beleid plaats.

Wat verstaat Amnesty International onder MVO?

Amnesty Nederland heeft bijgedragen aan de definitie die wordt gehanteerd door het MVO-Platform (een netwerk van 35 maatschappelijke organisaties en vakbonden, waaronder Amnesty International, die samenwerken op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen). Die definitie luidt: *'MVO is een resultaatgericht proces waarbij een bedrijf over de gehele keten van zijn activiteiten verantwoordelijkheid neemt over de effecten van deze activiteiten op sociaal, ecologisch en economisch gebied, daarover verantwoording aflegt en de dialoog aangaat met belanghebbenden.'*

Wij streven ernaar dit door te voeren in ons handelen op onder meer de volgende terreinen:

Inkoop

Wij willen verantwoord inkopen. Dat betekent dat leveranciers aantoonbaar hun best doen om de mensenrechten niet te schenden en het milieu zo min mogelijk te belasten. We vragen leveranciers inzicht te geven in de wijze waarop de producten of diensten tot stand zijn gekomen. Dit geldt onder meer voor de producten die te koop zijn via onze webshop, voor voedsel en dranken in onze kantine en voor de computers waarop we werken.

In 2012 hebben onze grote leveranciers een MVO-vragenlijst ingevuld, toegespitst op de specifieke werkzaamheden. Dit kan bijvoorbeeld het waarborgen van arbeidsomstandigheden van het personeel zijn of van milieuaspecten. In 2012 hebben we het schoonmaakwerk opnieuw aanbesteed. Bij de keuze van een schoonmaakbedrijf heeft het MVO-beleid een belangrijke rol gespeeld. Het cateringaanbod in onze kantine is inmiddels voor het grootste deel duurzaam, ook hiervoor hebben we in 2012 een nieuwe leverancier gekozen. Zo'n 80 procent van het aanbod aan voedsel en dranken is nu fairtrade en/of biologisch.

Samen met negen andere maatschappelijke organisaties, die net als Amnesty Nederland hun pensioenen hebben ondergebracht bij PFZW, hebben wij PFZW ter verantwoording geroepen over hun beleggingen in voedselderivaten. Diverse onderzoekers vinden het aannemelijk dat dit soort beleggingen invloed heeft op voedselprijzen en daarmee op honger in de wereld. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met PFZW en PGGM (pensioenuitvoerder van PFZW). Gezamenlijk zijn wij een dialoog- en onderzoekstraject gestart, dat moet leiden tot meer duidelijkheid over de gevolgen van dit soort beleggingen.

Externe samenwerking

Amnesty International werkt samen met externe partners, bijvoorbeeld bij de Eerlijke Bankwijzer, bij de uitvoering van het Speciaal Programma voor Afrika en op het gebied van sponsoring. Samenwerking moet volgens ons beleid leiden tot versterking van onze doelstellingen en aansluiten bij onze missie. Potentiële partners worden beoordeeld in het licht van ons beleid.

Mobiliteit en milieubelasting

Dienstreizen voor Amnesty worden in principe gemaakt met het openbaar vervoer. Auto's gebruiken we zo weinig mogelijk. Onze telewerkregeling vermindert woon-werkverkeer. Reizen per vliegtuig wordt zoveel mogelijk beperkt en als het noodzakelijk is wordt het wat betreft broeikasgassen gecompenseerd via GreenSeat.

Eens per drie jaar laten we een CO₂-voetafdruk maken. De laatste keer deden we dat in 2010. Het papiergebruik bleek de grootste bijdrage aan de CO₂-uitstoot te leveren. Om die zoveel mogelijk te beperken gebruiken we papier met het fsc- of pefc-keurmerk, printen standaard dubbelzijdig, beperken het aantal printopdrachten en kiezen steeds vaker voor digitale in plaats van papieren informatievoorziening.

HOOFDSTUK 20

RISICOBEBEERSING

Amnesty Nederland heeft te maken met verschillende risico's in haar werk. De belangrijkste risico's liggen op het gebied van fondsenwerving en imago. Wij hebben verschillende procedures en regelingen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken.

Inkomsten

De belangrijkste bron van inkomsten voor Amnesty Nederland zijn de bijdragen van de leden. Sinds de oprichting in 1968 heeft Amnesty vrijwel ieder jaar het aantal leden en de inkomsten zien stijgen. Het ledental lag vanaf 2006 een paar jaar lang boven de 300.000 en piekte in 2009. Sindsdien is het aantal leden langzaam gedaald tot iets minder dan 280.000. De gemiddelde bijdrage per lid is wel hoger dan in voorgaande jaren en was in 2012 € 48,29 (2011: € 47,08).

Daarnaast ontvangt Amnesty Nederland onder meer giften, de jaarlijkse collecte-opbrengst, donaties voor specifieke projecten, een vaste bijdrage van de Nationale Postcode Loterij, nalatenschappen en inkomsten uit merchandising.

Om het risico op inkomstendaling in de toekomst te beperken, streven wij naar diversificatie van de inkomsten. Hoe gevarieerder de inkomstenstroom, hoe kleiner het risico op een plotselinge inkomstendaling. In 2012 hebben wij het publiek en de fondsen naast het lidmaatschap van Amnesty andere mogelijkheden aangeboden om onze organisatie te steunen. Zij konden bijvoorbeeld doneren aan specifieke projecten zoals Chicoco Radio in Nigeria of thema's zoals het Pride Fonds. Verder is er onderzoek verricht naar nieuwe wervingsmethoden, waaronder crowdfunding. Enkele daarvan zijn getest en zullen in 2013 breder worden ingezet.

Een ontwikkeling van de afgelopen jaren is dat de structurele inkomsten (voornamelijk de bijdragen van leden) nauwelijks meer stijgen. De inkomstengroei komt met name voort uit incidentele giften. Amnesty hanteert het beleid dat tegenover niet-structurele inkomsten geen structurele uitgaven mogen staan. Dat betekent onder meer dat wij steeds vaker activiteiten uitvoeren in projecten met een beperkte looptijd. Deze projecten kunnen gefinancierd worden uit incidentele middelen en uitgevoerd worden door medewerkers met een tijdelijke aanstelling.

Als de inkomsten van Amnesty onverhoopt toch sterk teruglopen of zich onverwachte kosten aandienen, dan kan de continuïteitsreserve van onze organisatie ingezet worden om dit in eerste instantie op te vangen. De gewenste omvang van de reserve werd tot het jaar 2011 vastgesteld op 30 procent van de jaarinkomsten. In 2012 vernieuwden we het beleid voor onze reserves. De continuïteitsreserve wordt

gevormd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Amnesty ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De gewenste omvang van onze continuïteitsreserve is gebaseerd op een *worst case scenario* waarbij alle inkomsten plotseling wegvallen. In dat geval zijn er juridische verplichtingen en verplichtingen jegens de medewerkers en de internationale Amnesty-beweging. Er is daarom voor gekozen de omvang van de continuïteitsreserve te berekenen op basis van:

- 50 procent van de salariskosten en gerelateerde kosten van het vaste personeel op jaarbasis;
- 50 procent van de overige kosten van de werkorganisatie op jaarbasis;
- 50 procent van de vaste bijdrage aan de internationale beweging op jaarbasis;
- 100 procent van het verschil tussen de boekwaarde en executiewaarde van het kantoorpand.

Begin 2012 is de omvang van de continuïteitsreserve vastgesteld op € 10,9 miljoen (2011: € 8,06 miljoen). Met deze omvang van de continuïteitsreserve valt Amnesty nog steeds ruim binnen de door het CBF en de VFI gehanteerde norm voor continuïteitsreserves (maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie).

Imago

Amnesty International is in Nederland een bekende organisatie. Ons imago van een onafhankelijke, betrouwbare mensenrechtenorganisatie is van groot belang voor ons voortbestaan; namelijk voor het aantrekken van steun uit de samenleving en voor het aantrekken en behouden van goed gekwalificeerde medewerkers. Ondanks de professionaliteit van de organisatie kan negatieve publiciteit in de media ernstige gevolgen hebben voor het imago. Imagoschade kan daarop weer grote gevolgen hebben voor de organisatie.

Om het risico van imagoschade tot een minimum te beperken, streven we naar transparantie over ons werk. Via onze website, onze bladen, het jaarverslag en sociale media geven wij inzicht in de resultaten van onderzoek, lobby en acties van Amnesty. Ter bescherming tegen onjuiste informatie over Amnesty in de media volgen we de media, zodat we bij onjuiste informatie kunnen aansturen op rectificatie of zelf naar buiten kunnen treden.

Iedere twee jaar laat Amnesty een breed imago-onderzoek uitvoeren onder het Nederlandse publiek naar onder meer kennis van en waardering voor ons werk. In 2011 kwam daaruit naar voren dat de naamsbekendheid van Amnesty Nederland hoog is, maar dat de kennis van de inhoud van het werk afneemt. Naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek zijn in 2012 de kernwaarden van de

organisatie opnieuw vastgesteld en is de communicatiestrategie vernieuwd. Het uiteindelijke doel is de betrokkenheid van leden en sympathisanten bij onze acties, campagnes en andere publieksactiviteiten te vergroten.

Ook externe ontwikkelingen die buiten Amnesty's invloedssfeer liggen kunnen hun impact hebben op het imago van de organisatie, zoals het negatief in het nieuws komen van een andere goededoelenorganisatie. Amnesty heeft om voorbereid te zijn op dit soort gebeurtenissen een crisiscommunicatieteam dat bijeenkomt in geval van een potentiële crisis. Er is een communicatieplan voor verschillende scenario's. Jaarlijks beoordelen we of dat nog actueel is.

Fraude

Het goed besteden van gedoneerde gelden staat hoog in het vaandel van Amnesty. Het beperken van het risico van fraude is daarom een belangrijk aandachtspunt voor de organisatie. Amnesty beperkt het risico van fraude door strikte naleving van bevoegdheden en procedures voor het aangaan van verplichtingen, het goedkeuren van kosten, het doen van betalingen, declaraties, enzovoorts. Toezicht op de naleving en uitvoering daarvan vindt plaats door interne controles en de jaarlijkse externe accountantscontrole. In 2013 besteden we extra aandacht aan het frauderisico in onze relaties met partnerorganisaties door de afspraken in de samenwerkingsovereenkomsten aan te scherpen.

Risicomanagement

In 2013 zet Amnesty Nederland een integraal risicomanagementsysteem op om de risico's te bewaken, te minimaliseren en de mogelijke gevolgen ervan te beheersen. Een methodiek voor het onderkennen en kwantificeren van mogelijke risico's voor Amnesty zal daarvan deel uitmaken.

DEEL V

FINANCIIEEL

VERSLAG

HOOFDSTUK 21

TOELICHTING OP DE

JAARREKENING

21.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een verantwoording over 2012 van de opbrengsten, bestedingen en financiële positie van Amnesty International in Nederland. De organisatie legt ieder jaar verantwoording af in het jaarverslag over het gevoerde beleid en de bereikte resultaten. De jaarrekening is daar een onderdeel van. Het omvat het financiële verslag van de Vereniging Amnesty International afdeling Nederland, inclusief de regionale en plaatselijke geledingen.

De jaarrekening is opgesteld volgens de richtlijnen van de Amnesty-beweging en de Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Het doel van deze richtlijn is inzicht te verschaffen in de werving van fondsen en de daadwerkelijke besteding aan het doel waarvoor deze fondsen geworven zijn. In aanvulling daarop heeft de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI) enkele richtlijnen opgesteld. Amnesty past de VFI-regeling 'beloning directeuren' en de VFI-richtlijn 'financieel beheer goede doelen' toe.

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) beoordeelt het bestuur en beleid van fondsenwervende instellingen. Hoe geld wordt geworven, hoe het wordt besteed en hoe daarover verslag wordt uitgebracht. Om in aanmerking te komen voor het CBF-keurmerk moet aan bepaalde regels zijn voldaan. Een voorbeeld daarvan is inrichting van het jaarverslag en de jaarrekening volgens de bovengenoemde Richtlijn 650. Amnesty Nederland is begin 2012 opnieuw erkend als keurmerkhouder na de gebruikelijke, periodieke hertoetsing door het CBF. Dit keurmerk geldt voor de jaren 2012, 2013 en 2014.

21.2 Algemeen beeld

De totale inkomsten van Amnesty Nederland kwamen in 2012 uit op € 24,2 miljoen. Het totaal van de uitgaven bedroeg in 2012 € 27,0 miljoen. Daarvan werd € 21,9 miljoen direct besteed aan de mensenrechtendoelstellingen van de organisatie.

Het jaar is afgesloten met een negatief saldo van € 2,8 miljoen. Dit negatieve resultaat is iets kleiner dan oorspronkelijk begroot en wordt volgens plan ten laste gebracht van de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

	2012	2011
Begroot saldo	- € 2,9 miljoen	- € 3,5 miljoen
Gerealiseerd saldo	- € 2,8 miljoen	- € 1,7 miljoen
Verschil	+ € 0,1 miljoen	+ € 1,8 miljoen

Amnesty heeft sinds het jaar 2010 te maken met een geleidelijke afname van het aantal leden, voor het eerst in het bestaan van de organisatie. Dit betekent ook een afname van de opbrengsten uit ledenbijdragen. Ook andere bronnen van inkomsten, zoals de nationale collecte, verkoop van Amnesty-artikelen en inkomsten via vrijwilligersgroepen vertonen een licht dalende lijn. Wat de bestedingen betreft, stond daar tegenover dat in 2012 verschillende activiteiten geen doorgang vonden, waardoor er minder is besteed dan oorspronkelijk gepland. Redenen hiervoor waren bijvoorbeeld dat een paar projecten geen snelle voortgang konden maken vanwege capaciteitsproblemen bij partners van Amnesty. Aan fondsenwerving is minder besteed dan oorspronkelijk begroot vanwege uitstel van een paar activiteiten en het goedkoper kunnen inkopen van bepaalde diensten.

Het verschil tussen gerealiseerd en begroot resultaat is als volgt samengesteld:

Verschil inkomsten

lager dan begrote bijdrage van leden	- € 200.000
lager dan begrote nalatenschappen	- € 500.000
lager dan begrote opbrengst collecte	- € 200.000
lager dan begrote MFS subsidie	- € 400.000
lager dan begrote overige baten eigen fondsenwerving	- € 400.000
hoger dan begrote overige inkomsten	+ € 100.000
	- € 1,6 miljoen

Verschil uitgaven

lager dan begrote besteding MFS-subsidie	+ € 400.000
onderbesteding marketing/fondsenwerving	+ € 300.000
onderbesteding internationale activiteiten	+ € 700.000
overige onderbesteding	+ € 300.000
	+ € 1,7 miljoen

21.3 Inkomsten

De totale inkomsten kwamen in 2012 uit op € 24,2 miljoen terwijl aan inkomsten was begroot € 25,8 miljoen. Vrijwel alle inkomsten-categorieën bleven achter bij de begroting. De twee belangrijkste daarvan waren nalatenschappen (2012: € 1,7 miljoen, begroot € 2,2 miljoen) en de MFS-subsidie (2012: € 0,6 miljoen, begroot € 1 miljoen). Hieronder volgt per inkomstesoort een nadere toelichting.

Bijdragen van leden

De inkomsten uit bijdragen van leden bedroegen in 2012 € 14,6 miljoen en kwamen € 0,2 miljoen lager uit dan begroot. Dit is iets lager dan de totale bijdragen van leden in 2011 (€ 14,7 miljoen)

De totale inkomsten van € 24,2 miljoen zijn als volgt opgebouwd:

Bedragen in miljoenen €	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil realisatie en begroting	Realisatie 2011
Bijdragen van leden	14,6	14,8	- 0,2	14,7
Giften (waaronder geormerkte)	1,4	1,6	- 0,2	1,4
Nalatenschappen	1,7	2,2	- 0,5	3,1
Collecte	1,7	1,9	- 0,2	1,8
Merchandising	0,2	0,4	- 0,2	0,3
Nationale Postcode Loterij	3,6	3,6	0,0	3,6
Interest en overige baten	0,4	0,3	+ 0,1	0,5
MFS-subsidie	0,6	1,0	- 0,4	0,5
Totaal	24,2	25,8	- 1,6	25,9

en wordt veroorzaakt door een grotere daling van het aantal leden dan verwacht. Het aantal leden bedroeg 278.516 op 31 december 2012. Dit komt neer op 11.486 minder leden dan eind 2011 (zie voor meer informatie hoofdstuk 12.2 Geldgevers).

Giften

De giften met een geormerkte bestemming waren begroot op € 0,8 miljoen, maar kwamen uit op € 0,4 miljoen. Er werd met succes financiering gevonden voor onder andere het Mobiele Cinema-project in Oost-Congo en voor het Speciaal Programma voor Afrika (zie hoofdstuk 7 Versterking mensenrechtenbeweging in Afrika). In de begroting was nog werving van € 0,2 miljoen voor een Rusland-project opgenomen, maar omdat dit project geen doorgang vond, zijn hiervoor geen fondsen geworven. Voor het Speciaal Programma voor Afrika was € 0,2 miljoen meer werving opgenomen dan is gerealiseerd. De uitvoering van dit programma ondervond enige vertraging, waar de fondsenwerving op werd aangepast. In de giften is ook een bedrag inbegrepen van circa € 0,2 miljoen, dat bestaat uit de opbrengsten in 2012 uit de acties die werden uitgevoerd door de Amnesty-geledingen in het land.

Nalatenschappen

In 2012 ontving Amnesty Nederland € 1,7 miljoen uit 69 nalatenschappen. Dit bedrag was € 0,5 miljoen lager dan begroot, en aanzienlijk lager dan in 2011 (€ 3,1 miljoen) en 2010 (€ 4,6 miljoen). Voorlopig gaan wij ervan uit dat de terugval in nalatenschappen in 2012 incidenteel is.

Collecte

De opbrengsten van de in februari gehouden landelijke collecte (€ 1,7 miljoen) daalden met € 0,1 miljoen ten opzichte van 2011, en waren € 0,2 miljoen lager dan begroot. De lagere opbrengst werd veroorzaakt doordat er een ruim 2.500 minder collectanten collecteerden dan was verwacht: 21.400 in plaats van 24.000. Ook de gemiddelde busopbrengst daalde iets, van € 82,30 in 2011 tot € 80,84 in 2012. Voor 2013 is een collecte-opbrengst van € 1,8 miljoen begroot, en in de meerjarenramingen tot en met 2016 wordt ervan uitgegaan dat de collecte-opbrengst zich op dit niveau stabiliseert.

Merchandising

Met de verkoop van Amnesty artikelen is in 2012 een opbrengst gerealiseerd van ruim € 234.000. Dit is € 53.000 lager dan in 2011 en € 166.000 lager dan begroot. Met name de verkoop van kaarsen bleef achter bij de verwachting. De verkoop van Amnesty-hoedjes bij het Pinkpop festival bleef op peil (zie hoofdstuk 12.2 Geldgevers).

Nationale Postcode Loterij

De reguliere bijdrage van de Nationale Postcode Loterij vormde met € 3,6 miljoen ook in 2012 weer een belangrijke bron van inkomsten. De NPL verzekert Amnesty al jarenlang van een solide bijdrage aan ons reguliere werk voor de mensenrechten.

Interest en overige baten

De rente-inkomsten waren begroot op € 175.000, maar kwamen met bijna € 249.000 hoger uit door een gemiddeld beter dan verwachte liquiditeitspositie, onder andere doordat een eerste bijdrage van € 1 miljoen aan het IS voor verdere ontwikkeling van Amnesty-activiteiten in Afrika niet overgemaakt is (zie voor meer informatie hierover onder Bestedingen 21.4).

Onder de overige baten zijn opgenomen: de advertentie-inkomsten van maandblad *Wordt Vervolgd*, abonnementsgelden, bijdragen van deelnemers aan sms-acties. De realisatie viel met € 149.000 hoger uit dan begroot (€ 116.000) door meevallende inkomsten uit de verkoop van advertenties.

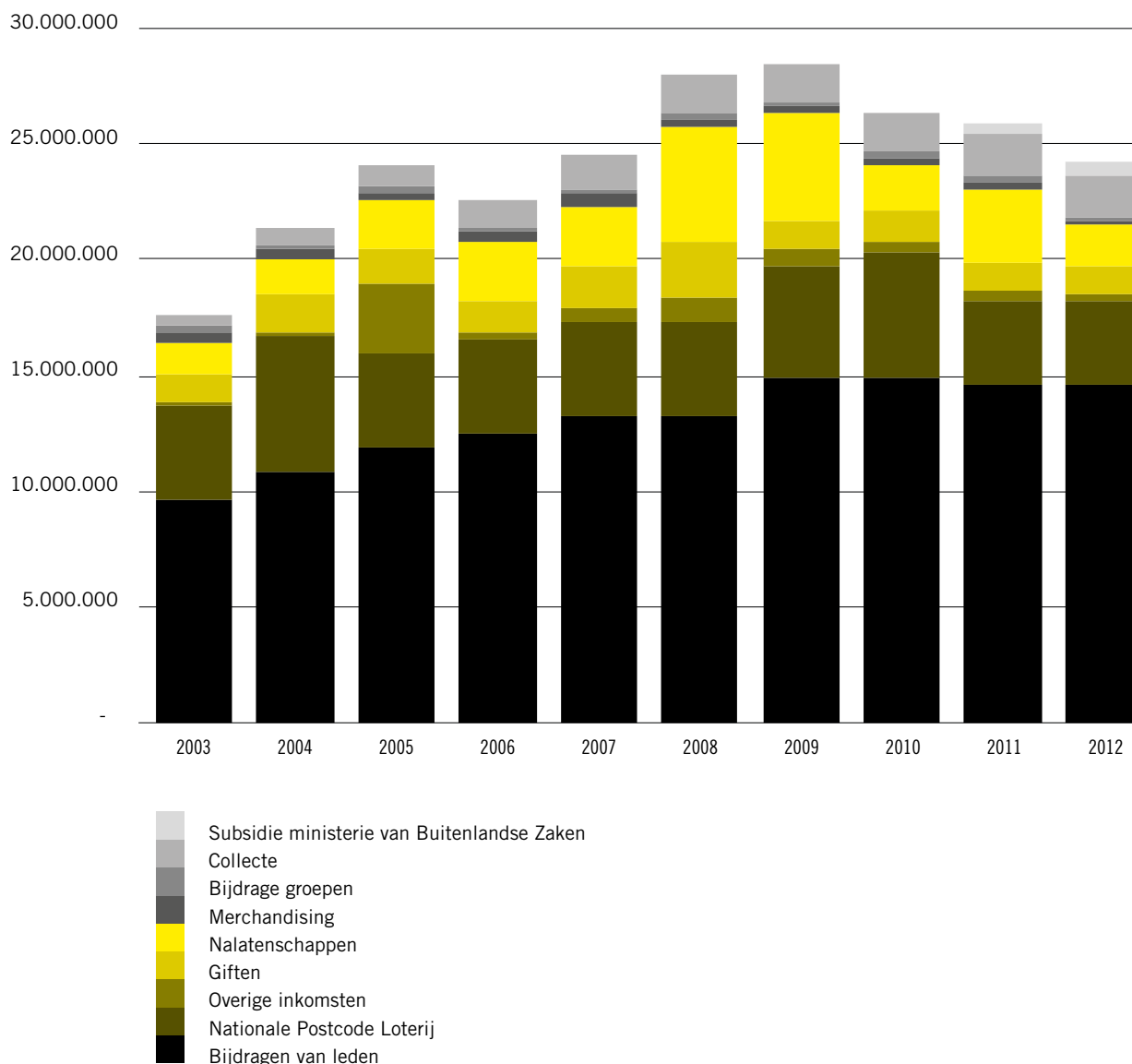
MFS-subsidie

Sinds 1 januari 2011 ontvangt Amnesty Nederland subsidie via het Medefinancieringsstelsel-II (MFS) van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze subsidie is verleend aan de alliantie 'Freedom from Fear', waarvan IKV Pax Christi penvoerder is. Naast Amnesty zijn Free Press Unlimited en het Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict alliantiepartners. De alliantie beoogt samenwerking op het gebied van vrede, mensenrechten en conflictpreventie in diverse fragiele en repressieve staten te realiseren. De subsidie voor Amnesty-activiteiten is geormerkt voor internationale mensenrechteneducatieprojecten in Burundi, de Democratische Republiek Congo, Sierra Leone, Sudan en Oeganda. Deze projecten vinden plaats in het kader van het Speciaal Programma voor Afrika (zie hoofdstuk 7 Versterking mensenrechtenbeweging in Afrika). De totale subsidie bedraagt ruim € 3,5 miljoen over een periode van in totaal vijf jaar. De bestedingen zijn in 2011 en 2012 achtergebleven bij de begroting (voornamelijk door capaciteitsproblemen in het projectteam), waardoor een kleiner deel van de subsidie kon worden gedeclareerd in 2012 dan oorspronkelijk verwacht. Inmiddels zijn maatregelen genomen om de achterstand in activiteiten de komende jaren in te lopen.

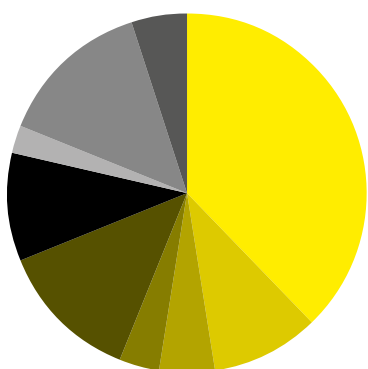
Inkomsten door de jaren heen

De inkomsten ontwikkelden zich de afgelopen 10 jaar als volgt:

Uit onderstaande grafiek blijkt dat de inkomsten van Amnesty Nederland groei vertoonden tot in het jaar 2009. Sindsdien is er sprake van een geleidelijke afname van de inkomsten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de ledenbijdragen en collecte-opbrengst. Zie hoofdstuk 12.2 Geldgevers voor meer informatie over de fondsenwervingsactiviteiten van Amnesty.

Historische ontwikkeling inkomsten 2003 - 2012

BESTEDINGEN 2012

Besteed aan de doelstelling 81,1%

Bijdrage internationale organisatie	37,7% *
Internationale organisatieontwikkeling	9,6%
Beleidsontwikkeling	5,2%
Beleidsbeïnvloeding	3,5%
Actievoeren	12,7%
Voorlichting	9,9%
Informatie aan leden	2,5%
Werving baten	13,8% **
Kosten beheer en administratie	5,1%

* De bijdrage internationale organisatie betreft voornamelijk onderzoek, campagnes, publicaties en communicatie.

** Dit is het percentage kosten werving baten ten opzichte van de totale bestedingen. Het percentage ten opzichte van de eigen inkomsten (CBF-percentage) komt uit op 19%.

21.4 Bestedingen

Het totaal van de uitgaven bedroeg in 2012 € 27,0 miljoen. Daarvan werd € 21,9 miljoen besteed aan de doelstelling van Amnesty, wat neerkomt op 81,1 procent van de bestedingen. De fondsenwervingskosten bedroegen € 3,7 miljoen (13,8 procent) en aan beheer en administratie werd € 1,4 miljoen besteed. Er was in 2012 een negatief saldo begroot van € 2,9 miljoen, omdat in de begroting ook bestedingen waren opgenomen die ten laste van de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen worden gebracht. Uiteindelijk vielen de bestedingen € 1,7 miljoen lager uit dan begroot.

Besteed aan de doelstelling

In 2012 is € 21,9 miljoen besteed aan de mensenrechtendoelstellingen van Amnesty. Hierna volgt een overzicht van de activiteiten die direct bijdragen aan de doelstelling. Uit de bestedingen per activiteit blijkt dat er in 2012 in totaal € 1,4 miljoen minder besteed is aan de doelstelling dan begroot. Een toelichting per soort activiteit volgt hieronder. Een uitgebreide rapportage over de genoemde activiteiten vindt u in deel II van dit jaarverslag, onder prioriteiten.

Bedragen in miljoenen euro's (alle kosten, inclusief personeel)

Activiteit	Besteed 2012	Begroot 2012	Besteed 2011
Bijdrage internationale organisatie	€ 10,2	€ 10,2	€ 9,7
Internationale organisatieontwikkeling	€ 2,6	€ 3,7	€ 3,1
Beleidsontwikkeling	€ 1,4	€ 1,4	€ 1,7
Beleidsbeïnvloeding	€ 0,9	€ 1,1	€ 0,9
Actievoeren	€ 3,4	€ 3,5	€ 3,8
Voorlichting	€ 2,7	€ 2,7	€ 2,6
Informatie aan leden	€ 0,7	€ 0,7	€ 0,7
Totaal besteed aan de doelstelling	€ 21,9	€ 23,3	€ 22,5

Hoofdpunten

Op basis van het beleidsplan van de Amnesty-beweging, stelt Amnesty Nederland jaarlijks prioriteiten vast binnen de mensenrechtendoelstellingen. Aan deze hoofdpunten wordt organisatiebreed gewerkt door medewerkers van verschillende afdelingen. De bestedingen per hoofdpunt worden niet gepresenteerd in de jaarrekening, aangezien de kosten onderdeel zijn van de hierboven genoemde activiteiten. Om toch inzicht te geven in deze hoofdpuntenbestedingen volgt hieronder een overzicht. Zie voor meer informatie over de hoofdpunten deel II van het jaarverslag.

Hoofdpunten in 2012

	Bestedingen (directe kosten, excl. personeel) x € 1000	Inzet van medewerkers in fte
Midden-Oosten en Noord-Afrika	158	4,3
Mensenrechten en Bedrijven	81,5	2,3
Mensenrechten in Nederland	107,5	3,5
Migratie	19,5	1,7
Mensenrechtenbeweging in Afrika	721	2,8
Gedwongen huisuitzettingen	18	0,6
Campagne Wapenhandelverdrag	203	1,2
4weeksforfreedom	310	3,5
Totaal	1.618,5	19,9

Bijdrage internationale organisatie

Het Internationaal Secretariaat (IS) van Amnesty International, gevestigd in Londen, voert onderzoek uit naar mensenrechtenschendingen, ontwikkelt campagnes en voert acties om de resultaten van het mensenrechtenonderzoek onder de aandacht te brengen. Daarnaast stimuleert het IS de internationale groei en ontwikkeling van Amnesty-activiteiten in landen waar Amnesty weinig of geen inkomsten heeft. Het werk van het IS wordt gefinancierd door de nationale Amnesty-afdelingen.

In 2012 droeg Amnesty Nederland € 10,2 miljoen bij aan het Internationaal Secretariaat (IS). Alle nationale Amnesty-afdelingen dragen volgens een vastgestelde systematiek een deel van hun inkomsten af aan het IS. Hoe hoger de inkomsten, des te hoger de procentuele bijdrage aan de internationale organisatie. Amnesty Nederland is één van de grootste afdelingen wereldwijd en levert dus een relatief hoge bijdrage (van € 9,7 miljoen). Om meer activiteiten in internationaal verband mogelijk te maken, levert Amnesty Nederland daarnaast uit eigen beweging een extra bijdrage aan de internationale organisatie (van € 0,5 miljoen).

Naast deze bijdragen is er ook sprake van een geormerkte financiering door Amnesty Nederland van werkzaamheden door het IS voor het mensenrechtenprogramma in Afrika. Dit betreft een financiering van € 4 miljoen, te verdelen over vier jaar. Voor 2012 was in dit kader nog een bijdrage van € 1 miljoen voorzien aan het IS en opgenomen onder de verplichtingen op korte termijn. Uiteindelijk is besloten de bijdrage uit te stellen totdat de afspraken over uitvoering, inhoudelijke betrokkenheid, monitoring en evaluatie goed zijn vastgelegd. Naar verwachting gebeurt dit in 2013 (zie hoofdstuk 7 Versterking mensenrechtenbeweging in Afrika).

De voorlopige cijfers van het IS over 2012 laten zien dat de inkomsten van het IS in 2012 € 64,4 miljoen waren en de bestedingen € 66,3 miljoen. Zoals uit het overzicht hiernaast blijkt, wordt bijna 70 procent van de bestedingen van het IS besteed aan onderzoek naar mensenrechtenschendingen (22,2 procent), publicaties en communicatie over het onderzoek (20 procent), en

campagnes en acties (26,4 procent). Aan internationale groei wordt 20,9 procent van de middelen besteed. Dit betreft steun aan Amnesty-organisaties die nog niet voldoende eigen inkomsten hebben om geheel op eigen benen te staan.

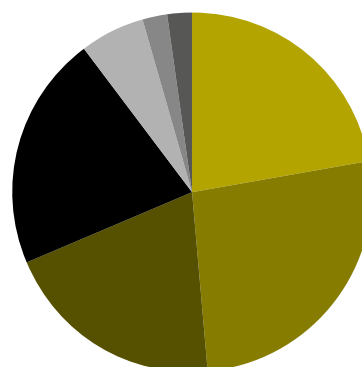
Het IS is vanaf 1 januari 2012 gaan werken met een boekjaar gelijk aan het kalenderjaar. Door deze wijziging is de laatste jaarrekening die door de accountant is goedgekeurd de jaarrekening 2011 over de periode 1 april 2011 tot en met 31 december 2011 (met een eenmalig korter boekjaar vanwege de wijziging van het boekjaar). Deze jaarrekening is gecontroleerd door Horwath Clark Whitehill LLP, en is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Over de periode 1 april 2011 tot en met 31 december 2011 bedroegen de inkomsten van het IS € 42,8 miljoen en de bestedingen € 44,3 miljoen.

Op administratief gebied is een uniform rekeningschema ontwikkeld dat door alle nationale Amnesty-afdelingen gebruikt zal worden. Hiermee kan gemakkelijker en sneller informatie uitgewisseld worden en kan op een betere manier gerapporteerd worden over de geconsolideerde cijfers van de hele Amnesty-beweging.

Zie voor meer informatie over de werkzaamheden van het IS in 2012 hoofdstuk 17 van het jaarverslag.

BESTEDINGEN INTERNATIONAAL SECRETARIAAT

1 januari 2012 - 31 december 2012

Onderzoek	22,2%
Actie en campagnes	26,4%
Communicatie en publicaties	20,0%
Internationale groei	20,9%
Governance, onder andere bestuurskosten	6,0%
Internationale fondsenwerving	2,2%
Restructurering	2,3%

Internationale organisatieontwikkeling

Deze uitgaven betreffen activiteiten van Amnesty Nederland voor: het Speciaal Programma voor Afrika, de ondersteuning van Amnesty-afdelingen in niet-westerse landen om daar te groeien en diverse internationale projecten zoals een mediaprogramma in Myanmar (Birma), Mobiele Cinema in de Democratische Republiek Congo en 'Hier wonen de mensenrechten'. Er is minder besteed dan in de begroting was opgenomen vanwege vertraging in de uitvoering van het Speciaal Programma voor Afrika, het Pride Project, Mobiele Cinema en het feit dat een gepland Rusland-project geen doorgang vond.

Beleidsontwikkeling

Onder beleidsontwikkeling vallen de kosten van programma's die betrekking hebben op mensenrechtenbeleid. Dit waren in 2012 migratie, mensenrechten in Nederland, gedwongen huisuitzettingen, bedrijvenwerk en de doodstraf. Ook valt een deel van het landenwerk onder beleidsontwikkeling. De bestedingen waren in totaal conform de begroting.

Beleidsbeïnvloeding

Onder beleidsbeïnvloeding vallen de kosten van lobby, persvoorlichting en Europese samenwerking (bijdrage aan Amnesty's EU-kantoor). Er werd met € 0,9 miljoen circa 17 procent minder besteed dan was begroot. Deze onderbesteding heeft als oorzaak dat het International Justice Centre in Den Haag later dan voorzien werd geopend en de bijdrage van Amnesty Nederland aan het Amnesty EU-kantoor lager uitviel.

Actievoeren

Onder actievoeren vallen onder meer de kosten van publieksacties, individueel activisme, (deels) audiovisuele producties en (deels) service aan regio's en groepen in het land. De bestedingen in 2012 waren met € 3,4 miljoen iets lager dan begroot.

Voorlichting

Onder deze post vallen onder meer de kosten van educatie, bijdragen aan Movies that Matter, advertising, digitale media, (deels) audiovisuele producties, en (deels) de kosten van de bladen *Wordt Vervolgd* en *AmnestyNu*. De bestedingen waren in 2012 conform begroting.

Informatie aan leden

Onder deze post vallen onder meer een deel van de kosten van de bladen *Wordt Vervolgd* en *AmnestyNu* en welkomstpakketten aan nieuwe leden. De uitgaven waren conform begroting.

Eigen fondsenwerving

Kosten eigen fondsenwerving

Amnesty Nederland werft fondsen op verschillende manieren: ledenwerving, de jaarlijkse collecte, straatwerving, evenementen, telemarketing, aanvragen bij bedrijven en fondsen, verkoop van

Amnesty-artikelen, crowdfunding, etc. Zie hoofdstuk 12.2

Geldgevers voor uitgebreide verslaglegging hierover.

De kosten van eigen fondsenwerving bedroegen ruim € 3,7 miljoen. Dit is 18,9 procent van de baten uit eigen fondsenwerving, waarmee binnen de begroting (19 procent) gebleven werd en uiteraard binnen het maximum van 25 procent dat het CBF hanteert.

Beheer en administratie

De post beheer en administratie bevat kosten die niet direct worden toegerekend aan de doelstelling of fondsenwerving. Dit betreft onder andere kosten van het bestuur, de ledenraad, gedeeltelijk van het management en de financiële- en personeelsadministratie. Bij het vaststellen welke kosten onder beheer en administratie worden opgenomen, volgt Amnesty de aanbevelingen die daarover zijn gedaan door de VFI. De kosten van beheer en administratie bedroegen in 2012 € 1,4 miljoen (conform begroting).

Het CBF vereist dat elke organisatie zelf een norm vaststelt voor de hoogte van de kosten van beheer en administratie. Amnesty hanteert daarvoor als norm maximaal 6 procent van de totale bestedingen. In 2012 blijft Amnesty daar met 5,1 procent ruim onder.

21.5 Kengetallen

Conform richtlijn 650 geven we in dit verslag kengetallen weer van bestedingen aan de doelstelling en de kosten van onze fondsenwerving. Tevens is het percentage voor de kosten van beheer en administratie als kengetal opgenomen.

In 2012 komt de besteding aan de doelstelling evenals voorgaande jaren neer op ongeveer 80 procent van de totale bestedingen.

De kengetallen zijn als volgt berekend:

1. Besteed aan de doelstelling. Dit is het totaal van de besteding aan de doelstelling gedeeld door het totaal van de baten; hiervoor is geen externe of interne norm vastgesteld.
2. Eigen fondsenwerving. Dit is het totaal van de kosten eigen fondsenwerving gedeeld door de baten uit eigen fondsenwerving; de norm van 25 procent (gemiddeld over drie jaar) is vastgesteld door het CBF.
3. Beheer en administratie. Dit is het totaal van de kosten beheer en administratie gedeeld door de totale lasten; de norm van 6 procent is een intern door het bestuur van Amnesty Nederland vastgestelde norm.

De besteding aan de doelstelling dient volgens Richtlijn 650 te worden uitgedrukt als percentage van de totale baten. Omdat inkomsten en de besteding ervan niet altijd in hetzelfde jaar vallen, zeker als er in een jaar grote incidentele meevallende inkomsten zijn, hebben wij als extra kengetal opgenomen: de besteding aan de doelstelling uitgedrukt in een percentage van de totale bestedingen. Het doel is om alle middelen die niet worden besteed aan

KENGETALLEN

Omschrijving	Norm	2012	2011	2010	2009	2008
Besteed aan de doelstelling:						
- in % van de totale baten		90,4%	87,1%	92,9%	65,7%	65,7%
- in % van de totale bestedingen		81,1%	81,5%	83,5%	77,8%	76,7%
Eigen fondsenwerving	maximaal 25%	18,9%	18,2%	17,4%	18,4%	19,7%
Beheer en administratie	maximaal 6%	5,1%	4,4%	4,2%	4,5%	4,2%

fondsenwerving of beheer en administratie aan de doelstelling te besteden. Of dit in hetzelfde jaar gebeurt waarin de inkomsten zijn verworven of pas later hangt van verschillende factoren af. Goed besteden is in dit kader belangrijker dan snel besteden.

21.6 Financieel beheer

Binnen de goededoelensector is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor reserves en het verantwoord beheer daarvan. Ook voor Amnesty is dit een belangrijk aandachtspunt, temeer omdat Amnesty zelf één van de initiatiefnemers is van de Eerlijke Bankwijzer. In 2012 heeft Amnesty het beleid voor het financieel beheer opnieuw vastgesteld, waarbij ook rekening is gehouden met de VFI-richtlijn financieel beheer goede doelen.

Uitgangspunt voor het financieel beheer is dat de inkomsten van Amnesty Nederland op verantwoorde wijze worden besteed en beheerd. Daarbij is van belang dat reserves niet onbedoeld worden aangewend voor zaken die strijdig zijn met het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) beleid van Amnesty (zie hoofdstuk 19 voor meer informatie over het MVO-beleid). Primaire doelstelling van het financieel beheer is het in stand houden van de hoofdsom van de beheerde reserves. Om te voorkomen dat de reserves door inflatie in waarde dalen is een rendement nodig dat minimaal gelijk is aan de inflatie. Omdat er geen risico mag worden gelopen op verlies van (een deel van) de beheerde reserves is het beheer risicomijdend.

Onder risicomijdend beheer verstaan wij de volgende spaar- of beleggingsvormen: spaarrekening, deposito's en risico-arme obligaties. Risicovolle beleggingen in aandelen, edelmetalen, derivaten en dergelijke zijn uitgesloten. Beleggingen in de vorm van spaarrekeningen en/of deposito's worden uit oogpunt van risicospreiding aangehouden bij drie banken en daar gelijkelijk over verdeeld. De keuze van deze banken wordt gemaakt op basis van maatschappelijk verantwoord financieel beheer (Eerlijke Bankwijzer) en op basis van financiële soliditeit. Per eind 2012 werden liquide middelen en deposito's aangehouden bij de ASN Bank, Triodos Bank en de Rabobank.

Verantwoord financieel beheer betekent dat de reserves van Amnesty Nederland geen bijdrage leveren aan schending van mensenrechten, kinderarbeid, dwangarbeid, aantasting van vrije vakvereniging en collectieve onderhandeling, discriminatie, corruptie, de productie en levering van wapensystemen, aantasting van natuur, milieu en klimaat.

De continuïteitsreserve is gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Amnesty Nederland aan haar verplichtingen kan voldoen. Deze reserve moet in principe intact blijven om aangesproken te kunnen worden in een situatie waarin de inkomsten (tijdelijk) sterk terugvallen. In 2012 is opnieuw

vastgesteld wat de omvang van de continuïteitsreserve moet zijn, dit is uitgebreid beschreven in hoofdstuk 20, Risicobeheersing. De nieuwe berekening van de continuïteitsreserve is gebaseerd op het *worst case scenario* dat de inkomsten geheel wegvallen en is als volgt berekend: 50 procent van de salariskosten van het vaste personeel op jaarbasis; + 50 procent van de overige kosten werkkorganisatie op jaarbasis; + 50 procent van de verplichte bijdrage aan de internationale organisatie op jaarbasis; + 100 procent van het verschil tussen de boekwaarde en de executiewaarde van het kantoorpand.

De bestemmingsreserves zijn gevormd uit inkomsten die (gedeeltelijk) niet in hetzelfde jaar besteed zijn als waarin ze zijn binnengekomen, en dienen zo snel mogelijk en met maximale impact besteed te worden. In het nieuwe beleid voor vermogensbeheer dat in 2012 is vastgesteld, is vastgelegd dat bestemmingsreserves in principe binnen twee jaar moeten worden besteed. In de afgelopen jaren is steeds een negatief saldo begroot om de in eerdere jaren opgebouwde bestemmingsreserves aan te wenden. De bestemmingsreserves worden voornamelijk gereserveerd voor internationale bestedingen, bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van Amnesty-activiteiten in Afrika.

De bestemmingsfondsen hebben een geormerkte bestedingsmogelijkheid die door derden (de betreffende schenkers) is aangegeven. Giften die een geormerkte bestemming hebben, kunnen niet altijd in hetzelfde jaar waarin ze zijn ontvangen besteed worden. De termijn van besteding is veelal met de schenkers overeengekomen. Bij bestemmingsfondsen is het niet mogelijk de bestemming te veranderen.

Analyse van de financiële positie

Aan liquide middelen en deposito's (opgenomen onder financiële vaste activa) is per 31 december 2012 een bedrag aanwezig van € 8,5 miljoen (31 december 2011: € 9,5 miljoen). De afname van de liquiditeiten is voornamelijk het gevolg van het feit dat de uitgaven hoger waren dan de inkomsten. Van de liquide middelen is € 0,5 miljoen onder beheer van Amnesty-geledingen in het land.

De reserves bedroegen per 31 december 2012 in totaal € 15,5 miljoen (31 december 2011: € 18,4 miljoen). Het grootste deel daarvan betreft de continuïteitsreserve. Op basis van de begroting 2013 is de continuïteitsreserve per 31 december 2012 op € 11,0 miljoen gewaardeerd (2011: € 8,1 miljoen). Deze omvang van de continuïteitsreserve valt ruim binnen de door het CBF en de VFI gehanteerde norm voor continuïteitsreserves: maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkkorganisatie. Volgens deze richtlijn mag de continuïteitsreserve maximaal € 13,8 miljoen zijn.

De bestemmingsreserves zijn in 2010, 2011 en 2012 deels aangewend voor geplande exploitatietekorten in die jaren. De tekorten in deze jaren werden voornamelijk veroorzaakt door extra bijdragen voor activiteiten van de internationale organisatie en doordat Amnesty Nederland versneld meer wilde bijdragen aan de

internationale organisatie. Het negatieve resultaat bedroeg in 2012 € 2,8 miljoen en is afgeboekt van de bestemmingsreserves.

De bestemmingsreserve **Internationale Organisatie en Projecten** (per 31 december 2012 € 3,0 miljoen) is gevormd voor in de toekomst te betalen bijdragen aan de internationale organisatie. Amnesty Nederland heeft het voornemen om bovenop de vaste bijdrage aan de internationale organisatie extra fondsen te doneren om meer activiteiten mogelijk te maken in internationaal verband. Binnen deze bestemmingsreserve is € 0,5 miljoen geormerkt voor het in 2012 geopende Center for International Justice in Den Haag.

De bestemmingsreserve **Organisatieontwikkeling** (per 31 december 2012 € 0,2 miljoen) is bedoeld om de organisatie van Amnesty Nederland effectiever en meer gericht op het behalen van mensenrechtenimpact te maken. Deze gelden worden over een periode van meerdere jaren voornamelijk ingezet voor training van medewerkers en betreffen daarmee grotendeels ontwikkeling van competenties.

In de bestemmingsreserve **Samenwerkingsverbanden** is per 31 december 2012 € 0,4 miljoen aanwezig. Amnesty ziet mogelijkheden om door samenwerking met andere organisaties bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen. Zo biedt deze bestemmingsreserve de mogelijkheid om aan de stichting Movies that Matter incidentele middelen beschikbaar te stellen voor versterking van die organisatie. Ook dragen we vanuit deze reserve bij aan het instituut Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO).

De overige bestemmingsreserves (per 31 december 2012 € 0,4 miljoen) betreft voornamelijk een garantstelling voor financiering van diverse projecten voor het geval daarvoor onvoldoende geormerkte financiering wordt gevonden. Ook de middelen van de regionale en plaatselijke Amnesty-geledingen (per 31 december 2012 € 0,5 miljoen) zijn opgenomen onder de reserves.

21.7 Financiële vooruitblik naar 2013

In 2013 gaat Amnesty Nederland inzetten op een stabilisering van de inkomsten om de trend van een geleidelijke afname van de opbrengsten te doorbreken. Daartoe zullen we de nieuwe communicatie- en marketingstrategie die in 2012 is opgesteld, implementeren.

Daarnaast sturen we op een daling van de bestedingen door een beperkte bezuiniging van € 250.000 op de organisatie in Nederland. Dit zal naar verwachting leiden tot een negatief financieel resultaat van € 1,7 miljoen, hetgeen conform het beleid zal worden onttrokken aan de bestaande bestemmingsreserves.

De huidige bestemmingsreserves bieden tot het jaar 2015 ruimte om beperkte tekorten te dekken.

Op de langere termijn is het voor Amnesty belangrijk de inkomsten en uitgaven structureel met elkaar in evenwicht te brengen. Dat kan door in de jaren na 2013 verder te besparen op de uitgaven, of meer inkomsten te genereren.

HOOFDSTUK 22

VERKORTE

JAARREKENING

Deze financiële gegevens zijn ontleend aan de door het bestuur op 18 april 2013 vastgestelde jaarrekening van de vereniging Amnesty International afdeling Nederland. Bij deze jaarrekening is door KPMG Accountancy op 18 april 2013 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

BALANS PER 31 DECEMBER 2012 (NA RESULTAATBESTEMMING)**ACTIVA**

	31-12-2012 €	31-12-2011 €
Materiële vaste activa	7.359.135	7.741.321
Financiële vaste activa	-	3.021.975
Vorraden	150.910	172.975
Vorderingen en overlopende activa	6.201.746	7.098.737
Effecten	260	282
Liquide middelen	8.482.380	6.522.644
	22.194.431	24.557.934

PASSIVA

	31-12-2012	31-12-2011
Reserves en fondsen		
Reserves		
- Continuïteitsreserve	10.980.000	8.060.000
- Bestemmingsreserves	4.468.122	9.739.599
	15.448.122	17.799.599
Fondsen		
-Bestemmingsfondsen	241.232	674.951
	241.232	674.951
	15.689.354	18.474.550
Langlopende schulden	3.000.000	3.000.000
Kortlopende schulden	3.505.077	3.083.384
	22.194.431	24.557.934

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2012 BATEN

	2012 €	Begroting 2012 €	2011 €
Baten uit eigen fondswerving			
Bijdragen van leden	14.585.681	14.825.000	14.693.079
Incidentele giften en schenkingen	1.373.404	1.597.000	1.425.967
Landelijke collecte	1.723.351	1.900.000	1.810.241
Nalatenschappen	1.723.759	2.200.000	3.151.753
Merchandising	234.355	400.000	287.399
	19.640.550	20.922.000	21.368.439
Baten uit acties van derden			
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	3.600.000	3.600.000	3.600.000
	3.600.000	3.600.000	3.600.000
Subsidies van overheden			
Subsidies van overheden	578.988	963.274	517.151
	578.988	963.274	517.151
Overige baten			
Interest	248.580	175.000	284.011
Overige baten	148.554	116.000	173.739
	397.134	291.000	457.750
Som der baten	24.216.672	25.776.274	25.943.340

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2012 LASTEN

	2012 €	Begroting 2012 €	2011 €
Besteed aan de doelstelling			
Bijdrage internationale organisatie	10.200.484	10.200.000	9.712.461
Internationale organisatieontwikkeling	2.584.358	3.727.619	3.123.577
Beleidsontwikkeling	1.398.810	1.424.096	1.689.407
Beleidsbeïnvloeding	938.758	1.130.884	929.914
Actievoeren	3.430.453	3.477.389	3.770.533
Voorlichting	2.668.521	2.704.532	2.558.489
Informatie aan leden	681.338	682.458	736.227
	21.902.722	23.346.978	22.520.608
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	3.705.518	3.965.739	3.880.993
Kosten acties van derden	25.048	30.297	26.666
	3.730.566	3.996.036	3.907.659
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	1.368.580	1.382.098	1.207.330
	1.368.580	1.382.098	1.207.330
Som der lasten	27.001.868	28.725.112	27.635.597
Resultaat	2.785.196-	2.948.838-	1.692.257-
	24.216.672	25.776.274	25.943.340

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2012 RESULTAATBESTEMMING

	2012 €	Begroting 2012 €	2011 €
Mutaties in reserves en fondsen:			
Reserves			
- Continuïteitsreserve	-	-	-
- Bestemmingsreserves	2.351.477-	938.824-	843.347-
Totaal reserves	2.351.477-	938.824-	843.347-
Fondsen	433.719-	599.232-	848.910-
Saldo	-	1.410.782-	-
	2.785.196-	2.948.838-	1.692.257-

TOELICHTING LASTENVERDELING

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	DOELSTELLING					
	Bijdrage internationale organisatie €	Internationale organisatie- ontwikkeling €	Beleids- ontwikkeling €	Beleids- beïnvloeding €	Actievoeren €	Voorlichting €
Subsidies en bijdragen	-	370.039	-	-	-	285.000
Afdrachten	10.200.484	-	-	258.017	-	-
Publiciteit en communicatie	-	-	-	4.811	733.899	603.801
Overige directe lasten	-	1.409.216	205.563	82.907	274.813	202.656
Personeelskosten	-	675.659	1.001.400	497.680	2.061.606	1.337.048
Huisvestingskosten	-	21.382	31.689	15.748	56.766	37.574
Kantoor- en algemene kosten	-	59.928	88.816	44.139	168.039	110.312
Afschrijving	-	48.134	71.342	35.456	135.330	92.130
	10.200.484	2.584.358	1.398.810	938.758	3.430.453	2.668.521

TOELICHTING LASTENVERDELING VERVOLG

Informatie aan leden	WERVING BATEN		BEHEER EN ADMINISTRATIE		Totaal 2012	Begroot 2012	Totaal 2011
	€	Eigen fondsenwerving €	Acties van derden €	€	€	€	€
-	-	-	-	-	655.039	635.000	569.817
-	-	-	-	-	10.458.501	10.520.000	10.026.336
396.445	2.371.104	19.627	-	-	4.129.687	4.260.500	4.669.606
-	-	-	-	-	2.175.155	3.594.974	2.901.244
239.087	1.137.417	4.548	1.112.416	-	8.066.861	8.181.468	8.017.026
7.567	28.682	144	35.201	-	234.753	261.325	275.889
21.205	88.100	404	141.714	-	722.657	645.845	599.431
17.034	80.215	325	79.249	-	559.215	626.000	576.248
681.338	3.705.518	25.048	1.368.580	-	27.001.868	28.725.112	27.635.597

KASSTROOMOVERZICHT

	2012 €	2011 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
* Resultaat boekjaar	2.785.196 -	1.692.257 -
* Aanpassingen voor Afschrijvingen	559.217	576.250
* Veranderingen in werkkapitaal		
Mutaties vorderingen en overlopende activa	896.991	390.025 -
Mutaties voorraden	22.065	25.002 -
Mutaties langlopende en kortlopende schulden	421.693	71.225
	<u>885.230-</u>	<u>1.459.809-</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
* Investerings in materiële vaste activa	177.031-	179.072 -
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
* Toename financiële vaste activa	<u>3.021.975</u>	<u>552.025</u>
	1.959.714	1.086.856 -
Mutatie geldmiddelen		
Liquide middelen per 1 januari	6.522.644	7.609.782
Effecten per 1 januari	282	-
	<u>6.522.926</u>	<u>7.609.782</u>
Liquide middelen per 31 december	8.482.380	6.522.644
Effecten per 31 december	260	282
	<u>8.482.640</u>	<u>6.522.926</u>
	1.959.714	1.086.856 -

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in 2012 beschikbaar zijn gekomen, en van het gebruik ervan, en is opgesteld volgens de indirecte methode.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International T (020) 626 44 36
afdeling Nederland F (020) 624 08 89
Postbus 1968 E amnesty@amnesty.nl
1000 BZ Amsterdam I www.amnesty.nl